
**NACIONALNI
KURIKULUM
NASTAVNOGA
PREDMETA**

Likovna kultura i Likovna umjetnost

PRIJEDLOG

VELJAČA 2016.

**Cjelovita
kurikularna
reforma** Rani i predškolski,
osnovnoškolski
i srednjoškolski odgoj
i obrazovanje

NACIONALNI KURIKULUM NASTAVNOGA PREDMETA LIKOVNA KULTURA I LIKOVNA UMJETNOST

Prijedlog

VELJAČA 2016.

ČLANOVI STRUČNE RADNE SKUPINE IZABRANI JAVNIM POZIVOM

dr. sc. Josipa Alviž, viša asistentica, Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za povijest umjetnosti

mr. sc. Maja Ferček, prof., I. gimnazija, Zagreb

izv. prof. mr. art. Miroslav Huzjak, Učiteljski fakultet, Odsjek za učiteljske studije, Katedra umjetničkog područja, Zagreb

Gordana Koščec Bousfield, prof., Osnovna škola poliklinike SUVAG, Zagreb

Ida Loher, prof., Osnovna škola Šestine, Zagreb

doc. dr. sc. Dunja Pivac, Umjetnička akademija, Odsjek za likovnu kulturu i likovnu umjetnost, Split

Lana Skender, dipl. pov. um., Umjetnička akademija, Odsjek za likovnu umjetnost, Osijek

doc. mr. art. Sonja Vuk, Akademija likovnih umjetnosti, Zagreb

Elen Zubek, prof., Gimnazija Velika Gorica, Velika Gorica (voditeljica)

ČLANICA STRUČNE RADNE SKUPINE IZ JEDINICE ZA STRUČNU I ADMINISTRATIVNU PODRŠKU

Đurđica Kaurlo Martinić, Agencija za odgoj i obrazovanje

ČLAN STRUČNE RADNE SKUPINE IZ EKSPERTNE RADNE SKUPINE

Tomislav Reškovac

TEHNIČKA KOORDINATORICA STRUČNE RADNE SKUPINE

Martina Puž, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

EKSPERTNA RADNA SKUPINA

Boris Jokić (voditelj)

Branislava Baranović

Suzana Hitrec

Tomislav Reškovac

Zrinka Ristić Dedić

Branka Vuk

LEKTURA

Meri Farac Jemrić

UPUTE ZA ČITANJE

Pred Vama se nalazi **prijedlog nacionalnog kurikuluma nastavnog predmeta**. Nacionalni kurikulum nastavnih predmeta dio su **sustava nacionalnih kurikulumskih dokumenata** koji je *Okvirom nacionalnog kurikuluma (ONK)* određen kao sustav dokumenata kojima se na nacionalnoj razini iskazuju namjere povezane sa svrhom, ciljevima, očekivanjima, ishodima, iskustvima djece i mladih osoba, s organizacijom odgojno-obrazovnog procesa i s vrednovanjem. Sustav nacionalnih kurikulumskih dokumenata prikazan je na Slici A.

Slika A. Sustav nacionalnih kurikulumskih dokumenata izrađenih u okviru Cjelovite kurikularne reforme

Svi nacionalni kurikulumski dokumenti oblikovani su s idejom o djetetu i mladoj osobi kao o središnjem sudioniku odgojno-obrazovnog procesa. Djeci i mladim osobama, roditeljima, odgojno-obrazovnim radnicima kurikulumski dokumenti jasno ukazuju na odgojno-obrazovna očekivanja i ishode koja postavljamo pred djecu i mlade osobe. Razvojni su i otvoreni dokumenti koje je moguće promijeniti kao odgovor na potrebe djece i mladih osoba, odgojno-obrazovnih radnika i ustanova, novih znanstvenih i tehnoloških spoznaja i onih proizašlih iz prakse.

Nacionalnim kurikulumima nastavnih predmeta određuju se svrha, ciljevi, struktura, odgojno-obrazovni ishodi i razine njihove usvojenosti, učenje i poučavanje, povezanost s drugim predmetima, odgojno-obrazovnim područjima i međupredmetnim temama te vrednovanje usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda u predmetu.

Domene/koncepti u organizaciji predmetnog kurikuluma čine gradivnu strukturu određenog predmeta i protežu se kroz cijeli period poučavanja predmeta. Unutar svake domene/koncepta određeni su odgojno-obrazovni ishodi.

Odgojno-obrazovni ishodi predstavljaju jasne i nedvosmislene iskaze o tome što očekujemo od učenika u određenoj domeni/konceptu predmeta na kraju određene godine učenja. Određeni su kao poželjna znanja, vještine i stavovi koji se napredovanjem u odgojno-obrazovnom sustavu usložnjavaju. Kroz godine učenja ishodi čine zaokruženu, logičnu cjelinu učenja i poučavanja u određenoj predmetnoj domeni/konceptu. Kao cjelina kroz sve godine učenja i poučavanja određuju ukupna iskustva učenja u određenom predmetu.

Svaki je ishod oblikovan kao cjelina koja, uz formulaciju ishoda, uključuje i razradu ishoda, preporuke za njegovo ostvarivanje i opis razina usvojenosti. Čitanje ishoda stoga, osim na samu formulaciju ishoda, mora biti usmjereno i na ostale njegove komponente.

Razrada ishoda uključuje preciznije određenje aktivnosti i sadržaja u okviru pojedinog ishoda ili skupine ishoda.

Za veliku većinu ishoda određene su razine njihove usvojenosti. Opisi razina usvojenosti preciznije određuju dubinu i širinu svakog ishoda i opisuju očekivana postignuća učenika na kraju određene godine učenja, čime se olakšava planiranje i provedba vrednovanja. Osim razrade samih odgojno-obrazovnih ishoda, u većini kurikuluma nastavnih predmeta navode se i preporuke za njihovo ostvarivanje.

Od učenika se očekuju ostvarivanje svih odgojno-obrazovnih ishoda.

Sadržaj

- A. OPIS NASTAVNOGA PREDMETA LIKOVNA KULTURA I LIKOVNA UMJETNOST, **4**
- B. ODGOJNO-OBRAZOVNI CILJEVI UČENJA I POUČAVANJA NASTAVNOGA PREDMETA LIKOVNA KULTURA I LIKOVNA UMJETNOST, **5**
- C. DOMENE U ORGANIZACIJI PREDMETNOGA KURIKULUMA LIKOVNA KULTURA I LIKOVNA UMJETNOST, **5**
- D. ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI, RAZRADA ISHODA I RAZINE USVOJENOSTI PO RAZREDIMA I DOMENAMA, **7**
- E. POVEZANOST S ODGOJNO-OBRAZOVNIM PODRUČJIMA, MEĐUPREDMETNIM TEMAMA I OSTALIM PREDMETIMA, **86**
- F. UČENJE I POUČAVANJE NASTAVNOGA PREDMETA LIKOVNA KULTURA I LIKOVNA UMJETNOST, **86**
- G. VREDNOVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA UČENJA U NASTAVNOME PREDMETU LIKOVNA KULTURA I LIKOVNA UMJETNOST, **90**
- DODATAK – IZDVOJENO MIŠLJENJE, **93**

A. OPIS NASTAVNOGA PREDMETA LIKOVNA KULTURA I LIKOVNA UMJETNOST

Predmeti Likovna kultura i Likovna umjetnost pripadaju umjetničkomu i društveno-humanističkomu području odgoja i obrazovanja. Svrha je predmeta uvesti učenike u svijet likovnih umjetnosti kako bi njihovim sadržajima oplemenili i obogatili sliku o sebi i o svijetu u kojemu žive te razvili stvaralaštvo (kreativnost) kao način mišljenja i djelovanja. Uloga koju likovna kultura i umjetnost imaju u svakodnevnom životu učenika i u oblikovanju njegova identiteta polazište je organizacije te pristupa učenja i poučavanja predmeta. Upoznavanjem likovnoga/vizualnoga jezika, razvijanjem likovne/vizualne pismenosti, praktičnim upoznavanjem alata i medija, sveobuhvatnim uvidom u likovno stvaralaštvo te razumijevanjem umjetničkih strategija i koncepata učenici stječu kompetencije koje će im pomoći u razumijevanju složene vizualne okoline i osposobiti ih za aktivno sudjelovanje u njezinu oblikovanju, kritičkome prosuđivanju i vrednovanju. Predmetima učenici stječu znanja o vizualnoj kulturi, različitim područjima likovnih i vizualnih umjetnosti (crtež, slikarstvo, skulptura, grafika, dizajn, arhitektura i urbanizam, fotografija, film, strip, primijenjene umjetnosti, suvremene umjetničke prakse) te o raznovrsnim načinima vizualne komunikacije. Sintezno povezivanje sadržaja nizom tematski povezanih cjelina, osmišljavanje projekata, interdisciplinarni pristup i međupredmetno povezivanje učenicima omogućuje upoznavanje likovne/vizualne kulture i umjetnosti u njihovoj cjelovitosti i složenoj ulozi koju imaju u različitim aspektima života. Učenje i poučavanje predmeta angažira učenika i širi njegove interese te mu daje temelje za neprekidno nadograđivanje prethodnih ideja, znanja i iskustava. Povezivanjem s umjetničkim zajednicama i raznovrsnim kulturno-znanstvenim ustanovama, kao alternativnim prostorima učenja, učenicima se likovno stvaralaštvo, umjetnička događanja i kulturna baština predstavljaju kao dio osobnoga identiteta i širega društvenoga konteksta.

Djela likovne umjetnosti i vizualna okolina pokretač su aktivnosti učenja i poučavanja predmeta Likovna kultura i Likovna umjetnost. Ona su polazište za emocionalni, asocijativni i intelektualni doživljaj, za upoznavanje likovnoga jezika, oblikovanje kritičkoga mišljenja, postavljanje pitanja o temama koje su bliske učenicima te su poticaj za izražavanje i komunikaciju.

Važan je aspekt učenja i poučavanja predmeta Likovna kultura praktičan rad kojim učenici istražuju, oblikuju i izražavaju se te daju idejna i konkretna rješenja problema koje prepoznaju u svojoj okolini. Učenje i poučavanje uključuje metode i tehnike kojima se razvija stvaralaštvo (kreativnost), uči produkcija, razvoj i ostvarenje ideja. Učenici razvijaju maštu, uvježbavaju donošenje višestrukih rješenja te ih se potiče da u njima objedinjuju estetski, etički i tehnološki aspekt. Njeguju se individualne osobitosti učenika i potreba za izražavanjem, služe se tradicionalnim likovnim materijalima i postupcima te suvremenim vizualnim medijima i konceptima.

U sklopu predmeta Likovna umjetnost učenici istraživački pristupaju likovnomu stvaralaštvu različitih društava i kultura u širokome vremenskom trajanju od pretpovijesti do suvremenoga doba. Učenici istražuju kako se društveno-povijesna situacija odražava na likovnu umjetnost, no jednako tako i utjecaj likovnoga stvaralaštva na društvene mijene u prošlosti i sadašnjosti. Nastavljajući se na sustavno i metodičko odgajanje percepcije, potiče se svjesno i aktivno doživljavanje, kritičko promišljanje i analiziranje likovnih djela i različitih vizualnih pojava kako bi se razumio njihov utjecaj na suvremeni život te stekle kompetencije za izražavanje argumentiranih stavova o vizualnome stvaralaštvu i okolini.

Sadržajem i pristupom poučavanju predmeta potiče se razvoj kreativnih potencijala učenika i doprinosi sveobuhvatnijemu razumijevanju drugih odgojno-obrazovnih područja kurikuluma. Njegovanjem kulture dijaloga, tolerancijom i prihvaćanjem različitosti osnažuje se cjelovit razvoj učenika. Učenici mogu stečene kompetencije primijeniti u različitim područjima djelovanja te se kreativno i smisleno nositi sa složenim zahtjevima suvremenoga života.

B. ODGOJNO-OBRAZOVNI CILJEVI UČENJA I POUČAVANJA NASTAVNOGA PREDMETA LIKOVNA KULTURA I LIKOVNA UMJETNOST

Učenik će:

1. usvojiti i razumjeti likovni jezik i razviti likovnu pismenost odgajanjem vizualnoga opažaja te njihovom primjenom kroz stvaralački (kreativni) i analitički proces.
2. izražavati stvaralačko (kreativno) mišljenje produkcijom ideja i rješavanjem problema; razvijati psihomotoričke i kognitivne vještine upoznavanjem i upotrebom različitih materijala, postupaka i medija.
3. razvijati kritičko mišljenje, stavove i vrijednosti uspostavljanjem aktivnoga i propitujućeg odnosa prema okolini i likovnomu stvaralaštvu
4. razumjeti kontekst likovnoga djela i ulogu likovnoga stvaralaštva u društvu istraživanjem umjetničkoga izraza i uspostavljanjem odnosa s društvenim, povijesnim, kulturnim i tehnološkim čimbenicima
5. sudjelovati u umjetničkim događanjima i aktivnostima kulturno-znanstvenih ustanova; razvijati odgovoran odnos prema suvremenoj kulturnoj okolini i umjetničkoj baštini.

C. DOMENE U ORGANIZACIJI PREDMETNOGA KURIKULUMA LIKOVNA KULTURA I LIKOVNA UMJETNOST

Uvod u domene

Poučavanje putem likovne umjetnosti i o likovnoj umjetnosti uvelike doprinosi cjelovitom razvoju učenika i mlade osobe njegovanjem i poticanjem triju osnovnih područja ljudske osobnosti i aktivnosti – psihomotoričkoga (djelatnoga), afektivnoga (osjećajnoga) i kognitivnoga (spoznajnoga). Ta se integracija temeljnih odgojno-obrazovnih kategorija zrcali i u podjeli domena (ključnih koncepata) koje čine gradivnu strukturu predmeta Likovna kultura i Likovna umjetnost. Razvijanje senzornih, izražajnih, praktičnih, intelektualnih i psihofizičkih (percepcija, vizualno mišljenje i pamćenje) sposobnosti i vještina sadržajno je obuhvaćeno domenom **Stvaralaštvo i produktivnost**, posvećenju različitim aspektima i mogućnostima likovnoga izražavanja učenika te istraživanju stvaralačkoga procesa i različitih likovnih problema. Domena uključuje istraživanje, razvijanje i izražavanje ideja uporabom različitih likovnih i vizualnih materijala i medija, koristeći problemski pristup radi poticanja kreativnoga mišljenja, inovativnosti i poduzetnosti kod učenika. Razvijanje analitičkoga i kritičkoga mišljenja kao nužnog predujeta za odgajanje budućega kompetentnog promatrača, koji je sposoban izraziti argumentirane stavove o likovnome stvaralaštvu i vizualnome okružju u sadržajnome je središtu domene **Doživljaj i kritički stav**. Učenike se potiče na aktivno promatranje i raspravljanje o likovnim djelima/stvaralaštvu i srodnim temama te na otvorenost prema različitim idejama, stavovima i umjetničkim pristupima. Razumijevanje likovne umjetnosti i stvaralaštva kao integralnoga i važnoga dijela života svih ljudskih zajednica i kultura kroz povijest, temelj je domene **Umjetnost u kontekstu**. Upoznajući se s likovnim djelima nastalima u širokome vremenskom rasponu, učenici interpretiraju njihova značenja unutar odgovarajućega konteksta povezujući ih s vlastitim stvaralačkim i/ili životnim iskustvom. Unatoč podjeli na tri domene, kojima je glavna svrha naglašavanje ključnih sadržajnih i odgojno-obrazovnih sastavnica predmeta, u odgojno-obrazovnome procesu domene se moraju preplitati i dopunjavati ovisno o potrebama sadržaja pojedinoga ishoda.

A) STVARALAŠTVO I PRODUKTIVNOST

Stvaralački (kreativni) proces u središtu je promišljanja i istraživanja tijekom učenja i poučavanja predmeta Likovna kultura i Likovna umjetnost. Rekonstrukcijom stvaralačkoga procesa u umjetničkim djelima učenici se upoznaju s različitim pristupima i viđenjima stvarnosti, a vlastito im iskustvo stvaranja omogućuje izražavanje i učenje produkcije ideja. Praktično i teorijsko upoznavanje različitih likovnih materijala, tehnika, alata, medija, likovnoga/vizualnoga jezika i umjetničkih koncepata učenicima služi kao temelj za izražavanje ideja, misli, osjećaja, vrijednosti i stavova, za kritički osvrt tuđega stvaralaštva te poticaj za promišljanje o vlastitoj okolini. Učenici istražuju okolinu svim osjetilima i analitički promišljaju, razvijajući pritom niz psihomotoričkih i intelektualnih vještina. Učenici nude vlastita rješenja i osvrte likovno se izražavajući te rješavajući prob-

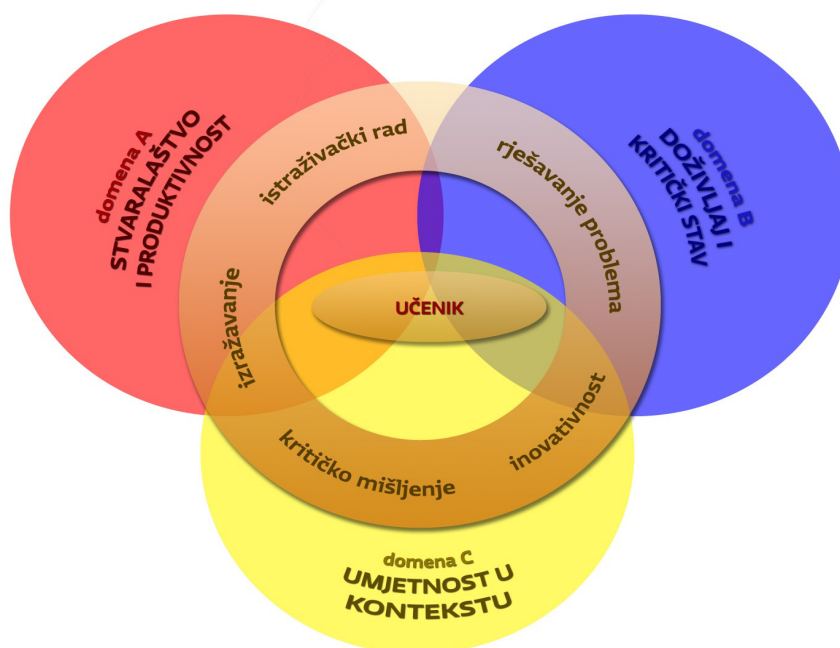
lemske i projektne zadatke. Time se doprinosi razumijevanju cjelovitoga stvaralačkog (od ideje do realizacije) i istraživačkoga postupka (od pripreme i refleksije do kritičkoga stava) te se stvaraju preduvjeti za razumijevanje umjetnosti, njezinih procesa i složene okoline u kojoj učenici žive.

B) DOŽIVLJAJ I KRITIČKI STAV

Učenje i poučavanje predmeta Likovna kultura i Likovna umjetnost temelji se na sustavnome i metodičnome odgajanju opažaja. Emocionalni, asocijativni, intelektualni i stvaralački pristup u poticanju svjesnoga i aktivnoga doživljaja likovnoga/vizualnoga djela i okoline doprinose razvoju percepcije, kreativnosti, komunikacijskih vještina te kritičkomu mišljenju kao trajnim vrijednostima. Učenici stječu kompetencije nužne za uspostavljanje kriterija za selektivan odnos prema velikoj količini vizualnih informacija koje primaju novomedijskom tehnologijom te osvještavaju ulogu popularne kulture u oblikovanju vlastitoga identiteta. Njeguje se otvorenost prema različitim pristupima rješavanja umjetničkoga problema i potiče doživljavanje umjetničkih djela kao medija kojim se promišlja, izražava i komunicira. Učenici istražuju interaktivne procese između publike, autora i djela čime se doprinosi razumijevanju uloge promatrača kao suoblikovatelja značenja likovnoga djela doživljajem i kritičkim stavom. Razvijaju argumentirani stav o likovnim djelima, vizualnoj okolini, likovnome stvaralaštvu i kulturnoj baštini, što je temelj oblikovanja vrijednosnih prosudbi. Potiče ih se na aktivno sudjelovanje u kulturnim i umjetničkim događajima.

C) UMJETNOST U KONTEKSTU

Razumijevanje likovnih djela, pojava i pravaca, stilskih mijena i suvremenoga okružja u učenju i poučavanju predmeta Likovna kultura i Likovna umjetnost temelji se na poznavanju društvenoga, kulturnoga i povijesnoga konteksta u kojemu se javljaju. Pritom se osvještava važnost likovne umjetnosti za društvo, između ostaloga istraživanjem uloge umjetnosti kao društvenoga komentara te razumijevanjem uloge umjetnika u jačanju svijesti o bitnim društvenim pitanjima. Likovna se umjetnost prepoznaje kao jedan od načina komunikacije s okolinom te kao sastavni dio života svakoga čovjeka. Učenici se potiču da vlastitim stvaralaštvom i istraživačkim radom propituju univerzalna i globalna pitanja, da uvažavaju kulturne raznolikosti te prepoznaju njihov utjecaj na likovne umjetnosti radi postizanja razumijevanja i odgovornosti te razvijanja kritičkoga stava prema okolini. Razvija se svijest o raznolikosti kulturnih baština i identiteta kao vrijednostima u suvremenim globalizacijskim procesima. Potiče se povezivanje s umjetničkim i kulturno-znanstvenim zajednicama i ustanovama organiziranjem različitih stvaralačkih i odgojno-obrazovnih aktivnosti.

Slika 1: Grafički prikaz domena unutar nastavnoga predmeta Likovna kultura i Likovna umjetnost

D. ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI, RAZRADA ISHODA I RAZINE USVOJENOSTI PO RAZREDIMA I DOMENAMA NASTAVNOGA PREDMETA LIKOVNA KULTURA

LIKOVNA KULTURA: 1. RAZRED					
<p>Učenje i poučavanje organizira se kroz četiri zadane teme koje se realiziraju nizom manjih ili većih projektnih i kontekstnih cjelina. Učenik tijekom procesa stvaranja i izražavanja istražuje i interpretira teme te njima povezuje sadržaje ishoda LK s ostalim predmetima, međupredmetnim temama i iskustvima iz svakodnevnoga života.</p> <p>Teme:</p> <p><i>Umjetnost i igra</i></p> <p>Učenik istražuje stvaralački proces kao kreativnu igru; povezuje preporučene međupredmetne teme: <i>Osobni i socijalni razvoj, Učiti kako učiti, Građanski odgoj i obrazovanje.</i></p> <p><i>Umjetnost i zajednica</i></p> <p>Učenik istražuje likovnu/vizualnu umjetnost i kulturu kao sastavni dio života pojedinca i zajednice; povezuje preporučene međupredmetne teme: <i>Građanski odgoj i obrazovanje, Poduzetništvo, Osobni i socijalni razvoj.</i></p> <p><i>Vidljivo-nevidljivo</i></p> <p>Učenik istražuje likovnu/vizualnu umjetnost kao mogućnost izražavanja (interpretiranja) vidljivoga (svijet koji ga okružuje) i nevidljivoga (unutarnji svijet misli, osjećaja i stavova), povezuje preporučene međupredmetne teme: <i>Osobni i socijalni razvoj, Zdravlje, Održivi razvoj.</i></p> <p><i>Prostor u kojemu boravim</i></p> <p>Učenik istražuje povezanost oblikovanja prostora u kojemu svakodnevno boravi s kvalitetom vlastitoga života; povezuje preporučene međupredmetne teme: <i>Poduzetništvo, Osobni i socijalni razvoj, Održivi razvoj, Zdravlje.</i></p>					
ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
<p>A.1.1</p> <p>NAKON 1. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK PREPOZNAJE UMJETNOST KAO NAČIN KOMUNIKACIJE, ODGOVARA NA RAZLIČITE POTICAJE POVEZUJUĆI ISKUSTVO OPAŽANJA I DOŽIVLJAJA, KREATIVNU IGROU I STVARALAČKE AKTIVNOSTI U CJELOVITI LIKOVNI I VIZUALNI IZRAZ.</p>	<p>Učenik interpretira četiri zadane teme. Sudjeluje u cjelovitome procesu u kojemu se potiče razvoj kreativnoga mišljenja odgovarajući likovnim i vizualnim izražavanjem na razne vrste poticaja:</p> <ul style="list-style-type: none"> -osobni sadržaji (informacije, osjećaji, misli, iskustva, stavovi i vrijednosti) -sadržaji likovne/vizualne umjetnosti -sadržaji/izrazi drugih umjetničkih područja -sadržaji iz svakodnevnoga života i bliže okoline. <p>Učenik se u stvaralačkome procesu i</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje prepoznaje različite oblike umjetničkoga izražavanja, slijedi pravila kreativne igre u različitim oblicima vlastitoga izražavanja i rekonstruira različite oblike vlastitoga i tuđega izražavanja likovnim jezikom i sintaksom te služeći se pojmovima iz</p>	<p>Učenik prepoznaje različite oblike umjetničkoga izražavanja, slijedi pravila kreativne igre u različitim oblicima vlastitoga izražavanja i rekonstruira različite oblike vlastitoga i tuđega izražavanja likovnim jezikom i sintaksom te služeći se pojmovima iz svakodnevnoga života.</p>	<p>Učenik prepoznaje i, s povremenim greškama, navodi obilježja različitih oblika umjetničkoga izražavanja, varira početna pravila kreativne igre u različitim oblicima vlastitoga izražavanja, rekonstruira različite oblike vlastitoga i tuđega izražavanja likovnim jezikom i sintaksom te služeći se pojmovima iz svakodnevnoga života.</p>	<p>Učenik prepoznaje i navodi obilježja različitih oblika umjetničkoga izražavanja, samostalno varira početna pravila kreativne igre u različitim oblicima vlastitoga izražavanja te rekonstruira različite oblike vlastitoga i tuđega izražavanja likovnim jezikom i sintaksom te služeći se pojmovima iz svakodnevnoga života.</p>

	<p>izražavanju služi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - principom kreativne igre (postojanje pravila u okviru kojih se događa sloboda istraživanja) - prožimanjem različitih umjetničkih formi (glazba, ples/pokret, priča, predstava, igra) - mogućnostima verbalnih i neverbalnih oblika komunikacije (auditivni, literarni, kinestetički, performativni, vizualni) te oblikuje cjelinu od različitih načina komunikacije i izraza - iskustvom usmjerenoga opažanja - doživljajem temeljenim na međuodnosu osjećaja, iskustava, misli i informacija - likovnim jezikom (likovni elementi i sintaksa) tako da kreće od doživljaja cjeline prema detalju te ga povezuje sa sadržajima iz svakodnevnoga života - vizualnim i nevizualnim motivima te likovnim jezikom kao motivom - tradicionalnim oblicima likovnoga izražavanja te različitim umjetničkim konceptima i praksom. <p>Upoznaje pojmove i forme izražavanja i oblikovanja iz likovne/vizualne umjetnosti i kulture.</p> <p>Povezuje probleme koji su proizašli iz ciljeva međupredmetnih tema (aktualna zbivanja u osobnoj i društvenoj zbilji učenika) s ključnim sadržajima nudeći rješenja u likovnome/vizualnome obliku.</p> <p>Kreativnom igrom učenik otkriva značenje osobnoga zadovoljstva u stvaralačkome procesu.</p>	<p>svakodnevnoga života.</p>			
--	---	------------------------------	--	--	--

DODATAK:

Učenik se u procesu stvaranja i izražavanja služi likovnim jezikom (likovni elementi i sintaksa) polazeći od doživljaja cjeline prema detalju:

- točka, crta; crte po toku i karakteru (debele, tanke, ravne, zakrivljene, izlomljene, debele, tanke)
- mrlja i potez; dugine boje, osnovne boje, izvedene boje, miješanje boja, tonovi boja
- ploha, lik, geometrijski i slobodni likovi
- hrapava i glatka površina
- masa i prostor: puno, prazno, geometrijska i slobodna tijela, obla i uglatna tijela; građenje, dodavanje i oduzimanje oblika
- ritam: ponavljanje i izmjena oblika na plohi i u prostoru
- odnosi: veće, manje, jednako na plohi i u prostoru; dodavanje i oduzimanje oblika
- smještaj: okomito, vodoravno, koso, iznad, ispod, gore, dolje, između, unutar, izvan; na plohi i u prostoru.

Učenik upoznaje i druge likovne pojmove ako učitelj smatra da mu mogu pomoći u realizaciji ideje u određenome zadatku.

Učenik se služi njemu dostupnom i primjerenom novomedijskom tehnologijom u cjelovitome izrazu (ovisno o tehničkim mogućnostima škole i potrebama učenika).

Učenik upoznaje pojmove te forme izražavanja i oblikovanja iz likovne/vizualne umjetnosti i kulture: crtež, slika, kip, ilustracija, lutka, animirani film, arhitektura, dizajn, vizualne komunikacije (vizualni znakovi i vizualne poruke u svakodnevnoj okolini - slika kao poruka).

Tijekom 1. Odgojno-obrazovnoga ciklusa učenik se upoznaje i služi s najmanje dvjema od predloženih umjetničkih praksi ili koncepata: *Performance, happening*, konceptualna umjetnost, umjetnička instalacija.

<p>A.1.2</p> <p>NAKON 1. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK DEMONSTRIRA FINE MOTORIČKE VJEŠTINE UPORABOM RAZLIČITIH LIKOVNIH MATERIJALA I POSTUPAKA U VLASTITOME LIKOVNOM IZRAŽAVANJU.</p>	<p>Učenik uočava i izražava osobitosti likovnih materijala i postupaka pri njihovoj uporabi.</p> <p>Demonstrira fine motoričke vještine (preciznost, usredotočenje, koordinacija prstiju i očiju, sitni pokreti).</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad.</p> <p>Pri rukovanju likovnim materijalima Pokazuje minimalnu vještinu, vizualno-motorička koordinacija povremeno je zadovoljavajuća, nizak stupanj preciznosti, vrlo ograničen raspon mogućnosti kontrole materijala, izvedba je nedosljedna i s minimumom detalja.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad, s naznakama istraživanja postupaka i mogućnosti.</p> <p>Pri rukovanju likovnim materijalima vježbanjem pokazuje napredak, vizualno-motorička koordinacija popravljiva se praksom, stupanj je preciznosti prosječan, kao i raspon mogućnosti kontrole</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad.</p> <p>Pri rukovanju likovnim materijalima pamti usvojene pokrete, pokazuje usklađenost pokreta i fleksibilnost šake. Koordinacija oka i ruke omogućuje preciznost, detaljnost i dosljednost izvedbe.</p>	<p>Učenik samostalno upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad, istražuje te eksperimentira s postupcima i njihovim mogućnostima.</p> <p>Pri rukovanju likovnim materijalima pokazuje dobru vizualno-motoričku koordinaciju, preciznost, raspon mogućnosti kontrole materijala (pritisak, nagib, spajanje, oblikovanje i sl.) Te dosljednost i detaljnost</p>
---	---	---	--	---	---

			materijala. Izvedba je rijetko dosljedna, broj je detalja malen.		izvedbe.
<p>DODATAK:</p> <p>Učenik upotrebljuje preporučene likovne materijale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - crtački: olovka, ugljen, kreda, flomaster, tuš i drvce, tuš i kist - slikarski: akvarel, gvaš, tempere, pastel, flomasteri, kolažpapir, kolaž iz časopisa - prostorno-plastički: glina, glinamol, papir-plastika, ambalaža (i drugi didaktički neoblikovani materijal). 					
<p>B.1.1</p> <p>NAKON 1. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK OPISUJE LIKOVNO/VIZUALNO UMJETNIČKO DJELO KAO CJELINU POVEZUJUĆI OSOBNI DOŽIVLJAJ S IDEJOM TE TEMATSKIM I LIKOVNIM/VIZUALNIM SADRŽAJEM DJELA.</p>	<p>-učenik opisuje umjetničko djelo kao cjelinu: opaža i istražuje povezanost materijala, postupaka, likovnih elemenata, kompozicijskih načela te odnosa forme i sadržaja (prikaz motiva, teme, poruke, asocijacije, društveni kontekst) u izražavanju ideje</p> <p>- učenik opisuje osobni doživljaj djela u odnosu na ideju te tematski i likovni/vizualni sadržaj djela (povezuje s osobnim iskustvom: misli, osjećaji, stavovi, vrijednosti)</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć prepoznaje osnovne tematske i likovne/vizualne sadržaje te ih povezuje s osobnim doživljajem.</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć opisuje veći broj detalja i obilježja tematskih i likovnih/vizualnih sadržaja te ih povezuje s osobnim doživljajem.</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć opisuje odnos forme i sadržaja u izražavanju ideje povezujući ga s osobnim doživljajem.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje opisuje odnos forme i sadržaja u izražavanju ideje povezujući ga s osobnim doživljajem.</p>
<p>DODATAK:</p> <p>Učenik upoznaje i istražuje djela i različite oblike likovnih i vizualnih umjetnosti: crtež, slikarstvo, skulptura, vizualne komunikacije i dizajn, arhitektura i urbanizam, animirani film, ilustracija, lutkarstvo.</p>					

<p>B.1.2</p> <p>NAKON 1. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK OPISUJE VLASTITI DOŽIVLJAJ STVARALAČKOGA PROCESA, OPISUJE I USPOREĐUJE SVOJ LIKOVNI/VIZUALNI RAD I RADOVE DRUGIH UČENIKA.</p>	<p>-učenik opisuje vlastiti doživljaj stvaralačkoga procesa (prepoznaje poticaj, osnovnu ideju/poruku, povezivanje poticaja s formom izražavanja) - učenik opisuje likovni rad kao cjelinu (odnos ideje, tematskoga i likovnoga/vizualnoga sadržaja te izvedbe u materijalima) - učenik uspoređuje likovne/vizualne radove prema kriterijima: likovni pojmovi, likovni materijali, tehnike i/ili vizualni mediji, prikaz motiva i originalnost, uloženi trud i izražene ideje - učenik prepoznaje razinu osobnoga zadovoljstva u stvaralačkome procesu: u rasponu od zadovoljstva radi sudjelovanja preko trenutačnoga zadovoljstva aktivnošću do optimalnoga iskustva (biti u trenutku, uprožet i poistovjećen s aktivnošću te s izraženim)</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć opisuje vlastiti doživljaj stvaralačkoga procesa, opisuje i uspoređuje svoj likovni/vizualni rad s radovima drugih učenika prepoznajući uporabu likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje te određuje razinu osobnoga zadovoljstva u stvaralačkome procesu.</p>	<p>Učenik uz učiteljevu podršku i sudjelovanjem drugih učenika opisuje vlastiti doživljaj stvaralačkoga procesa, opisuje i uspoređuje svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika prepoznajući i uspoređujući uporabu likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje te određuje razinu osobnoga zadovoljstva u stvaralačkome procesu.</p>	<p>Učenik povremeno samostalno opisuje vlastiti doživljaj stvaralačkoga procesa, opisuje i uspoređuje svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika raspravljajući o maštovitosti uporabe likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje te određuje razinu osobnoga zadovoljstva u stvaralačkome procesu.</p>	<p>Učenik samostalno opisuje vlastiti doživljaj stvaralačkoga procesa, opisuje i uspoređuje svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika procjenjujući uspješnost i maštovitost uporabe likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje te određuje razinu osobnoga zadovoljstva u stvaralačkome procesu.</p>
<p>C.1.1</p> <p>NAKON 1. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK PREPOZNAJE I U LIKOVNOME RADU INTERPRETIRA POVEZANOST OBLIKOVANJA VIZUALNE OKOLINE S AKTIVNOSTIMA I SADRŽAJIMA KOJI SE U NJOJ ODVIJAJU TE UOČAVA MOGUĆNOSTI NJEZINA (PRE)OBLIKOVANJA.</p>	<p>-kreativnim igrama u prostoru te likovnim i vizualnim izražavanjem učenik istražuje prostor, uporabne predmete i vizualne znakove u neposrednoj okolini (povezanost osnovnih funkcionalnih/značenjskih i oblikovnih obilježja) te ih povezuje sa svojim aktivnostima i potrebama (potreba za sigurnošću, kretanjem, odmorom, učenjem i igrom i drugim) - prepoznaje granice određenoga prostora (fizička, vizualna i simbolična), razlikuje otvoreni/zatvoreni i unutrašnji/vanjski</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje povezuje neka oblikovna obilježja predmeta, prostora i vizualnih znakova u svojoj okolini s njihovom namjenom/značenjem i s vlastitim aktivnostima, likovno/vizualno interpretira neke značajke uočenoga i doživljenoga te oblikuje jasnu vizualnu</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje povezuje različita oblikovna obilježja predmeta, prostora i vizualnih znakova u svojoj okolini s njihovom namjenom i različitim vrstama aktivnosti, likovno/vizualno interpretira razne značajke uočenoga i doživljenoga te oblikuje jasnu vizualnu poruku/znak služeći se</p>	<p>Učenik samostalno povezuje različita oblikovna obilježja predmeta, prostora i vizualnih znakova u svojoj okolini s njihovom namjenom i različitim vrstama aktivnosti, likovno/vizualno interpretira razne značajke uočenoga i doživljenoga te oblikuje jasnu vizualnu poruku/znak.</p>	<p>Učenik samostalno uočava i povezuje osobita oblikovna obilježja predmeta, prostora i vizualnih znakova u svojoj okolini s njihovom namjenom i različitim vrstama aktivnosti, likovno/vizualno interpretira veći broj značajki uočenoga i doživljenoga te oblikuje jasnu vizualnu poruku/znak na</p>

	<p>prostor te interpretira svoj doživljaj prostora i aktivnosti koje se u njemu odvijaju</p> <p>- učenik uočava i opisuje jednostavne vizualne znakove i poruke u svojoj okolini (reklama, plakat, zaštitni znak, prometni znak, piktogram) te oblikuje jednostavnu vizualnu poruku kao pomoć u komunikaciji ili orijentaciji u prostoru</p>	<p>poruku/znak služeći se zadanim elementima.</p> <p>podršku stvara različite vrste poveznica između vizualnoga/likovnoga i tematskoga sadržaja umjetničkih djela.</p>	<p>zadanim elementima.</p>		<p>neuobičajen način služeći se izražajnim mogućnosti likovnoga jezika.</p>
<p>c.1.2</p> <p>NAKON 1. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK POVEZUJE UMJETNIČKO DJELO S ISKUSTVIMA IZ SVAKODNEVNOGA ŽIVOTA I DRUŠTVENIM KONTEKSTOM.</p>	<p>- učenik povezuje vizualni/likovni i tematski sadržaj određenoga umjetničkog djela s iskustvom iz svakodnevnoga života</p> <p>- učenik prepoznaje njemu bliske sadržaje kao produkt likovnoga/vizualnoga izražavanja (crtež, slika, kip, spomenik, animirani i igrani film, fotografija, lutkarska predstava, slikovnica/ilustracija)</p> <p>- učenik na konkretnim primjerima iz svakodnevnoga života i svoje okoline prepoznaje i imenuje različite oblike umjetničkoga izražavanja i kulturno-umjetničkih događanja te ustanova s područja likovnih i vizualnih umjetnosti (muzej, galerija, izložba, likovna radionica, kazalište)</p>	<p>Učenik uz učiteljevu podršku povezuje vizualni/likovni i tematski sadržaj umjetničkih djela s iskustvom iz svakodnevnoga života, navodi nekoliko oblika umjetničkoga izražavanja, vrsta zanimanja, kulturno-umjetničkih događanja, ustanova i spomenika koje poznaje iz vlastitoga iskustva.</p>	<p>Učenik uz učiteljevu podršku povezuje vizualni/likovni i tematski sadržaj umjetničkih djela s iskustvom iz svakodnevnoga života, navodi nekoliko oblika umjetničkoga izražavanja, vrsta zanimanja, kulturno-umjetničkih događanja, ustanova i spomenika koje poznaje iz vlastitoga iskustva.</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć stvara različite vrste poveznica između vizualnoga/likovnoga i tematskoga sadržaja umjetničkih djela s iskustvom iz svakodnevnoga života, opisuje različite oblike umjetničkoga izražavanja, vrsta zanimanja, kulturno-umjetničkih događanja, ustanova i spomenika koje poznaje iz vlastitoga iskustva.</p>	<p>Učenik samostalno stvara različite vrste poveznica između vizualnoga/likovnoga i tematskoga sadržaja umjetničkih djela s iskustvom iz svakodnevnoga života, detaljno opisuje različite oblike umjetničkoga izražavanja, vrsta zanimanja, kulturno-umjetničkih događanja, ustanova i spomenika koje poznaje iz vlastitoga iskustva.</p>

LIKOVNA KULTURA: 2. RAZRED

Učenje i poučavanje organizira se kroz četiri zadane teme koje se realiziraju nizom manjih ili većih projektnih i kontekstnih cjelina. Učenik tijekom procesa stvaranja i izražavanja istražuje i interpretira teme te njima povezuje sadržaje ishoda LK s ostalim predmetima, međupredmetnim temama i iskustvima iz svakodnevnoga života.

Teme:

Baština

Učenik istražuje djela kulturne baštine i tradicijskoga oblikovanja svojega kraja; povezuje preporučene međupredmetne teme: *Građanski odgoj i obrazovanje, Poduzetništvo, Održivi razvoj.*

Komunikacija s drugima i sa samim sobom

Učenik istražuje mogućnosti komunikacije vlastitih sadržaja u likovnim i vizualnim medijima te različite oblike vizualnih komunikacija; povezuje preporučene međupredmetne teme: *Građanski odgoj i obrazovanje, Osobni i socijalni razvoj, Učiti kako učiti.*

Priroda i oblik

Učenik istražuje prirodu svim osjetilima (od boje i građe oblika do mijena i posljedica ljudskoga djelovanja u njoj); povezuje preporučene međupredmetne teme: *Učiti kako učiti, Zdravlje, Održivi razvoj.*

Umjetnost i priča

Učenik istražuje različite odnose slike i priče (stvaranja novih i osobnih mentalnih slika i priča koje su proizišle iz doživljaja umjetničkoga djela); povezuje preporučene međupredmetne teme: *Građanski odgoj i obrazovanje, Osobni i socijalni razvoj, Učiti kako učiti.*

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
<p>A.2.1</p> <p>NAKON 2. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK PREPOZNAJE TIJEK STVARALAČKOGA PROCESA TE IZRAŽAVA I INTERPRETIRA RAZLIČITE IDEJE I SADRŽAJE POVEZUJUĆI ISKUSTVO OPAŽANJA I DOŽIVLJAJA, KREATIVNU IGRU I STVARALAČKE AKTIVNOSTI U CJELOVITI LIKOVNI I VIZUALNI IZRAZ.</p>	<p>Učenik interpretira četiri zadane teme. Sudjeluje u cjelovitome procesu u kojemu se potiče razvoj kreativnoga mišljenja odgovarajući likovnim i vizualnim izražavanjem na razne vrste poticaja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osobni sadržaji (informacije, osjećaji, misli, iskustva, stavovi i vrijednosti) - sadržaji likovne/vizualne umjetnosti -sadržaji/izrazi drugih umjetničkih područja - sadržaji iz svakodnevnoga života i bliže okoline. <p>Učenik u stvaralačkome procesu i izražavanju:</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje i posredovanjem drugih učenika slijedi pravila kreativne igre kao stvaralačkoga procesa, izdvaja misli i osjećaje koji su povezani sa zadanom temom, prenosi ih u ideju, u izraz, interpretiran likovnim materijalima, te u cjeloviti izraz likovnoga/vizualnoga, performativnog, kinestetičkog,</p>	<p>Učenik u suradnji s drugim učenicima slijedi pravila kreativne igre kao stvaralačkoga procesa, izdvaja misli i osjećaje koji su povezani sa zadanom temom, prenosi ih u ideju, u izraz, interpretiran likovnim materijalima, te u cjeloviti izraz likovnoga/vizualnoga, performativnog, kinestetičkog, auditivnog i literarnog</p>	<p>Učenik povremeno varira početna pravila kreativne igre kao stvaralačkoga procesa, izdvaja misli i osjećaje koji su povezani sa zadanom temom, prenosi ih u ideju, u izraz, interpretiran likovnim materijalima, te u cjeloviti izraz likovnoga/vizualnoga, performativnog, kinestetičkog, auditivnog i literarnog sadržaja.</p>	<p>Učenik varira početna pravila kreativne igre kao stvaralačkoga procesa, povezuje zadanu temu s vlastitim mislima i osjećajima koje izlučuje s pomoću slobodnih asocijacija, prenosi ih u ideju, u izraz, interpretiran likovnim materijalima, te u cjeloviti izraz likovnoga/vizualnoga, performativnog,</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - služi se principom kreativne igre (postojanje pravila u sklopu kojih se događa sloboda istraživanja) - stvara slobodne asocijacije na temelju zadanih pojmova, sadržaja (informacija, osjećaji, misli, iskustva, stavova i vrijednosti) i likovnih materijala - služi se stvorenim slobodnim asocicijama za oblikovanje ideja koje prenosi u cjeloviti likovni/vizualni izraz - služi se iskustvom usmjerenoga opažanja - služi se doživljajem koji se temelji na međuodnosu osjećaja, iskustava, misli i informacija - služi se likovnim jezikom (likovni elementi i sintaksa) tako da kreće od doživljaja cjeline prema detalju te ga povezuje sa sadržajima iz svakodnevnoga života - služi se vizualnim i nevizualnim motivima te likovnim jezikom kao motivom - upoznaje pojmove te forme izražavanja i oblikovanja iz likovne/vizualne umjetnosti i kulture -povezuje probleme koji su proizišli iz ciljeva međupredmetnih tema (aktualna zbivanja u osobnoj i društvenoj stvarnosti učenika) s ključnim sadržajima nudeći rješenja u likovnome/vizualnome obliku. 	<p>auditivnog i literarnog sadržaja.</p>	<p>sadržaja.</p>		<p>kinestetičkog, auditivnog i literarnog sadržaja.</p>
<p>DODATAK:</p> <p>Učenik se u procesu stvaranja i izražavanja služi likovnim jezikom (likovni elementi i sintaksa) polazeći od doživljaja cjeline prema detalju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - crte po toku i karakteru; skupljene i raspršene točke i crte - osnovne i izvedene boje; tonovi boja - kontrast boje prema boji, svijetlih i tamnih boja i tonova boja, toplih i hladnih boja 					

<p>- kontrast oblika i veličina ploha i tijela - ritam: ritam mrlja, ploha, boja i tijela - odnosi veličina likova i masa: veće, manje, jednako. Učenik upoznaje i druge likovne pojmove ako učitelj smatra da mu mogu pomoći pri realizaciji ideje u određenome zadatku.</p> <p>Učenik se služi njemu dostupnom i primjerenom novomedijskom tehnologijom u cjelovitome izrazu (ovisno o tehničkim mogućnostima škole i potrebama učenika).</p> <p>Učenik upoznaje pojmove i forme izražavanja i oblikovanja iz likovne/vizualne umjetnosti i kulture: fotografija, plan u fotografiji (blizu, daleko), kut snimanja (gledanja), pismo (veličina, debljina i oblik slova), gradogradnja (urbanizam).</p> <p>Tijekom 1. odgojno-obrazovnog ciklusa učenik se upoznaje i služi s najmanje dvjema od predloženih umjetničkih praksi ili koncepata: <i>performance, happening</i>, konceptualna umjetnost, umjetnička instalacija.</p>					
<p>A.2.2</p> <p>NAKON 2. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK DEMONSTRIRA FINE MOTORIČKE VJEŠTINE UPORABOM RAZLIČITIH LIKOVNIH MATERIJALA I POSTUPAKA U VLASTITOME LIKOVNOM IZRAŽAVANJU.</p>	<p>Učenik uočava i izražava obilježja likovnih materijala i postupaka pri njihovoj uporabi. Demonstrira fine motoričke vještine (preciznost, usredotočenje, koordinacija prstiju i očiju, sitni pokreti).</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad. Pri rukovanju likovnim materijalima pokazuje minimalnu vještinu, vizualno-motorička koordinacija povremeno je zadovoljavajuća, nizak stupanj preciznosti, vrlo ograničen raspon mogućnosti kontrole materijala, izvedba je nedosljedna i s minimumom detalja.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad, s naznakama istraživanja postupaka i mogućnosti. Pri rukovanju likovnim materijalima vježbanjem pokazuje napredak, vizualno-motorička koordinacija popravlja se praksom, stupanj je preciznosti prosječan, kao i raspon mogućnosti kontrole materijala. Izvedba je rijetko dosljedna, broj je detalja malen.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad. Pri rukovanju likovnim materijalima pamti usvojene pokrete, pokazuje usklađenost pokreta i fleksibilnost šake. Koordinacija oka i ruke omogućuje preciznost, detaljnost i dosljednost izvedbe.</p>	<p>Učenik samostalno upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad, istražuje i eksperimentira s postupcima i njihovim mogućnostima. Pri rukovanju likovnim materijalima pokazuje dobru vizualno-motoričku koordinaciju, preciznost, raspon mogućnosti kontrole materijala (pritisak, nagib, spajanje, oblikovanje i sl.) te dosljednost i detaljnost izvedbe.</p>

<p>DODATAK:</p> <p>Učenik uporabljuje preporučene likovne materijale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - crtački: olovka, ugljen, kreda, flomaster, tuš, pero, kist, lavirani tuš - slikarski: akvarel, gvaš, tempere, pastel, flomasteri, kolaž-papir, kolaž iz časopisa - prostorno-plastički: glina, glinamol, papir-plastika, ambalaža (i drugi didaktički neoblikovani materijal), aluminijska folija. 					
<p>B. 2.1</p> <p>NAKON 2. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK OPISUJE LIKOVNO/VIZUALNO UMJETNIČKO DJELO KAO CJELINU POVEZUJUĆI VLASTITI DOŽIVLJAJ S IDEJOM TE TEMATSKIM I LIKOVNIM/VIZUALNIM SADRŽAJEM DJELA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik opisuje umjetničko djelo kao cjelinu: opaža i istražuje povezanost materijala, postupaka, likovnih elemenata, kompozicijskih načela te odnosa forme i sadržaja (prikaz motiva, teme, poruke, asocijacije, društveni kontekst) u izražavanju ideje - učenik opisuje osobni doživljaj djela u odnosu na ideju te tematski i likovni/vizualni sadržaj djela (povezuje s osobnim iskustvom: misli, osjećaji, stavovi) - u neposrednome susretu s djelima i spomenicima učenik prikuplja i bilježi podatke (vizualne bilješke) o istraživanome sadržaju kojima se kasnije služi u vlastitome radu 	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć prepoznaje osnovne tematske i likovne/vizualne sadržaje te ih povezuje s osobnim iskustvom.</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć opisuje veći broj detalja i obilježja tematskih i likovnih/vizualnih sadržaja te ih povezuje s osobnim iskustvom.</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć opisuje odnos forme i sadržaja u izražavanju ideje povezujući ga s osobnim doživljajem.</p>	<p>Učenik uz učiteljevu posredovanje opisuje odnos forme i sadržaja u izražavanju ideje povezujući ga s osobnim doživljajem.</p>
<p>DODATAK:</p> <p>Učenik upoznaje i istražuje djela iz različitih područja likovnih i vizualnih umjetnosti: crtež, slikarstvo, skulptura, grafika, vizualne komunikacije i dizajn (grafički), arhitektura i urbanizam, fotografija, film (igrani i animirani), strip, ilustracija, scenografija, kostimografija, lutkarstvo..</p> <p>Tijekom 2. odgojno-obrazovnog ciklusa u neposrednome susretu, u stvarnome prostoru učenik upoznaje i istražuje barem jedan od navedenih tipova spomenika: skulptura u javnome prostoru, elementi gradskoga tkiva, lokaliteta ili pojedinačnih arhitektonskih objekata.</p> <p>Preporučeni oblici rada:</p> <ul style="list-style-type: none"> - terenska nastava - projektna nastava/ projektni zadatci - organiziranje različitih vrsta nastavnih aktivnosti u prostoru muzeja/galerije. 					

<p>B.2.2</p> <p>NAKON 2. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK OPISUJE STVARALAČKI PROCES, OPISUJE I USPOREĐUJE SVOJ LIKOVNI/VIZUALNI RAD I RADOVE DRUGIH UČENIKA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik opisuje stvaralački proces (poticaj, osnovna ideja/poruka, povezivanje poticaja s formom izražavanja) - učenik opisuje likovni rad kao cjelinu (odnos ideje, tematskoga i likovnoga/vizualnoga sadržaja te izvedbe u materijalima) - učenik uspoređuje likovne/vizualne radove prema kriterijima: likovni pojmovi, likovni materijali, tehnika i/ili vizulani medij, prikaz motiva i originalnost, uloženi trud i izražena ideja - prepoznaje razinu osobnoga zadovoljstva u stvaralačkome procesu od zadovoljstva radi sudjelovanja preko trenutačnoga zadovoljstva aktivnošću do optimalnoga iskustva (biti u trenutku, prožet i poistovječen s aktivnošću te s izraženim) 	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć opisuje stvaralački proces, opisuje i uspoređuje svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika prepoznajući uporabu likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje te određuje razinu osobnoga zadovoljstva u stvaralačkome procesu.</p>	<p>Učenik uz učiteljevu podršku i podršku drugih učenika opisuje stvaralački proces, opisuje i uspoređuje svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika prepoznajući i uspoređujući uporabu likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje te određuje razinu osobnoga zadovoljstva u stvaralačkome procesu.</p>	<p>Učenik samostalno opisuje stvaralački proces, opisuje i uspoređuje svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika, raspravlja o maštovitosti uporabe likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje te određuje razinu osobnoga zadovoljstva u stvaralačkome procesu.</p>	<p>Učenik samostalno opisuje stvaralački proces, opisuje i uspoređuje svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika procjenjujući uspješnost i maštovitost uporabe likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje, primjećuje likovne i vizualne pojave u svojoj okolini te određuje razinu osobnoga zadovoljstva u stvaralačkome procesu.</p>
<p>C.2.1</p> <p>NAKON 2. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK OPISUJE I U LIKOVNOME RADU INTERPRETIRA POVEZANOST OBLIKOVANJA VIZUALNE OKOLINE S AKTIVNOSTIMA I SADRŽAJIMA KOJI SE U NJOJ ODVIJAJU TE UOČAVA MOGUĆNOSTI NJEZINA (PRE)OBLIKOVANJA.</p>	<p>Likovnim i vizualnim izražavanjem učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretira doživljaj određene urbanističke cjeline: povezuje njezinu prostorno-plastičnu organizaciju sa sadržajima koji se u njoj odvijaju te prepoznaje i opisuje vizualna i funkcionalna obilježja ulice i trga - predlaže idejno oblikovanje određenoga javnog prostora kojim odgovara na neku, njemu bitnu, potrebu - uspoređuje i interpretira obilježja pisma: veličina, debljina i oblik slova te pisma oblikovana različitim alatima 	<p>Učenik uz posredovanje opisuje, uspoređuje, povezuje i u likovnome/vizualnome radu interpretira neka obilježja urbanističkoga prostora i pisma, predlaže idejno oblikovanje određenoga javnog prostora i u likovnome radu kombinira sliku i tekst služeći se zadanim elementima.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje opisuje, uspoređuje, povezuje i u likovnome/vizualnome radu interpretira različita obilježja urbanističkoga prostora i pisma, predlaže idejno oblikovanje određenoga javnog prostora i u likovnome radu kombinira sliku i tekst.</p>	<p>Učenik samostalno opisuje, uspoređuje, povezuje i u likovnome/vizualnome radu interpretira različita obilježja urbanističkoga prostora i pisma, predlaže idejno oblikovanje određenoga javnog prostora i u likovnome radu kombinira sliku i tekst.</p>	<p>Učenik samostalno, precizno opisuje, uspoređuje, povezuje i u likovnome/vizualnome radu interpretira različita osobita obilježja urbanističkoga prostora i pisma na neuobičajen način služeći se likovnim jezikom, predlaže neuobičajeno idejno oblikovanje određenoga javnog</p>

	- učenik uspoređuje odnose slike i teksta u njemu bliskim tiskovinama (strip, slikovnice, udžbenici, dječji časopisi) te se služi različitim odnosima slike i teksta u izražavanju vlastitih ideja				prostora i u likovnome radu na originalan način kombinira različite odnose slike i teksta.
c.2.2 NAKON 2. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK POVEZUJE UMJETNIČKO DJELO S ISKUSTVIMA IZ SVAKODNEVNOGA ŽIVOTA I DRUŠTVENIM KONTEKSTOM.	- učenik povezuje vizualni/likovni i tematski sadržaj određenoga umjetničkog djela s iskustvom iz svakodnevnoga života - učenik opisuje djela tradicijskoga oblikovanja i povezuje ih s društvenim kontekstom u kojemu su nastala (način života, običaji, vrijednosti) - učenik prepoznaje i imenuje različite sadržaje iz svoje okoline kao produkt likovnoga/vizualnoga izražavanja (umjetničko djelo, spomenik) - učenik navodi i opisuje konkretne primjere različitih oblika umjetničkoga izražavanja (igrani film, kazališna predstava), vrste zanimanja (umjetnik(likovni/vizualni), fotograf, arhitekt, dizajner), kulturno-umjetničkih događanja, ustanova i spomenika u svojoj okolini s područja likovnih i vizualnih umjetnosti koje je posjetio i /ili upoznao (muzej, galerija, izložba, radionica, kazalište)	Učenik uz učiteljevu podršku povezuje vizualni/likovni i tematski sadržaj umjetničkih djela s iskustvom iz svakodnevnoga života, imenuje djela tradicijskoga oblikovanja svojega kraja, navodi nekoliko oblika umjetničkoga izražavanja, vrsta zanimanja, kulturno-umjetničkih događanja, ustanova i spomenika koje poznaje iz vlastitoga iskustva.	Učenik uz učiteljevu podršku povezuje vizualni/likovni i tematski sadržaj umjetničkih djela s iskustvom iz svakodnevnoga života, opisuje djela tradicijskoga oblikovanja svojega kraja, navodi nekoliko oblika umjetničkoga izražavanja, vrsta zanimanja, kulturno-umjetničkih događanja, ustanova i spomenika koje poznaje iz vlastitoga iskustva.	Učenik uz učiteljevu podršku stvara različite vrste poveznica između vizualnoga/likovnoga i tematskoga sadržaja umjetničkih djela s iskustvom iz svakodnevnoga života, detaljno opisuje djela tradicijskoga oblikovanja svojega kraja, opisuje različite oblike umjetničkoga izražavanja, vrsta zanimanja, kulturno-umjetničkih događanja, ustanova i spomenika koje poznaje iz vlastitoga iskustva.	Učenik samostalno stvara različite vrste poveznica između vizualnoga/likovnog a i tematskoga sadržaja umjetničkih djela s iskustvom iz svakodnevnoga života, detaljno opisuje različite oblike umjetničkoga izražavanja, vrsta zanimanja, kulturno-umjetničkih događanja, ustanova i spomenika koje poznaje iz vlastitoga iskustva.
DODATAK: Tijekom 1. odgojno-obrazovnoga ciklusa učenik sudjeluje u najmanje dvjema organiziranim izvanškolskim aktivnostima u suradnji s umjetničkim udrugama i ustanovama. Preporučeni oblici rada: - organiziranje različitih vrsta nastavnih aktivnosti u prostoru muzeja/galerije - uključivanje učenika u aktivnosti koje organiziraju kulturno-umjetničke ustanove (različite vrste radionica) - posjet umjetničkomu ateljeu, arhitektonskom ili dizajnerskom studiju i sl. - osmišljavanje i izvedba projekata u suradnji s umjetnicima.					

LIKOVNA KULTURA: 3. RAZRED

Učenje i poučavanje organizira se kroz četiri zadane teme koje se realiziraju nizom manjih ili većih projektnih i kontekstnih cjelina. Učenik tijekom procesa stvaranja i izražavanja istražuje i interpretira teme te njima povezuje sadržaje ishoda LK s ostalim predmetima, međupredmetnim temama i iskustvima iz svakodnevnoga života.

Teme:

Svijet za mene

Učenik istražuje čovjekov odnos prema prirodi i izgrađenome okolišu te mogućnostima njegova (pre)oblikovanja; povezuje preporučene međupredmetne teme: *Građanski odgoj i obrazovanje, Poduzetništvo, Osobni i socijalni razvoj, Održivi razvoj, Zdravlje.*

Zajedno smo različiti

Učenik istražuje različite oblike likovnog/vizualnog izražavanja i tradicijskoga oblikovanja različitoga kulturnog konteksta, povezuje preporučene međupredmetne teme: *Osobni i socijalni razvoj, Građanski odgoj i obrazovanje.*

Osjeti i osjećaji

Učenik istražuje ulogu osjeta u doživljaju svijeta i različite načine izražavanja osjećaja; povezuje preporučene međupredmetne teme: *Osobni i socijalni razvoj, Učiti kako učiti.*

Zvuk i slika

Učenik istražuje suodnos glazbene i likovne/vizualne umjetnosti; učenik povezuje preporučene međupredmetne teme: *Osobni i socijalni razvoj, Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije, Učiti kako učiti.*

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
<p>A.3.1</p> <p>NAKON 3. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK UPORABLJUJE ISKUSTVO OPAŽANJA, SLOBODNE ASOCIJACIJE I IMPROVIZACIJU DA BI ISTRAŽIO, INTERPRETIRAO TE IZRAZIO RAZLIČITE IDEJE I SADRŽAJE LIKOVNIM I VIZUALNIM IZRAŽAVANJEM.</p>	<p>Učenik interpretira četiri zadane teme.</p> <p>Sudjeluje u cjelovitome procesu u kojemu se potiče razvoj kreativnoga mišljenja te likovnim i vizualnim stvaranjem istražuje, interpretira i izražava različite ideje i sadržaje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osobni sadržaji (informacije, osjećaji, misli, iskustva, stavovi i vrijednosti) - sadržaji likovne/vizualne umjetnosti - sadržaji/izrazi drugih umjetničkih područja - sadržaji iz svakodnevnoga života i bliže okoline. <p>Učenik u stvaralačkome procesu i izražavanju:</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć osmišljava slobodne asocijacije polazeći od problema u različitim sadržajima, postupno ih stupnjujući od doslovnih do udaljenijih te iz njih izvodi ideje za likovni/vizualni izraz.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje stvara udaljene slobodne asocijacije polazeći od problema u različitim sadržajima te iz njih izvodi ideje za likovni/vizualni izraz.</p>	<p>Učenik samostalno stvara slobodne asocijacije polazeći od problema u različitim sadržajima te iz njih izvodi ideje za likovni/vizualni izraz.</p>	<p>Učenik samostalno stvara udaljene slobodne asocijacije polazeći od problema u različitim sadržajima i improvizira idejna rješenja te ih primjenjuje u formuliranju mogućih ideja za likovni/vizualni izraz.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - stvara slobodne asocijacije te razlikuje doslovne (stereotipi i šablone) i udaljene slobodne asocijacije (originalna rješenja i ideje) - s pomoću udaljenih slobodnih asocijacija i improvizacija povezuje vlastite emocionalne i kognitivne sadržaje (osjećaji, misli i iskustva) u ideje koje prenosi u likovni i vizualni izraz - služi se iskustvom usmjerenoga opažanja - služi se doživljajem koji se temelji na međuodnosu osjećaja, iskustava, misli i informacija - služi se vizualnim i nevizualnim motivima te likovnim jezikom kao motivom -služi se likovnim jezikom polazeći od odnosa (unutar cjeline i između različitih cjelina) te ga povezuje sa sadržajima iz svakodnevnoga života - upoznaje pojmove te forme izražavanja i oblikovanja iz likovne/vizualne umjetnosti i kulture - povezuje probleme koji su proizašli iz ciljeva međupredmetnih tema (aktualna zbivanja u osobnoj i društvenoj stvarnosti učenika) s ključnim sadržajima nudeći rješenja u likovnome/vizualnome obliku. 				
<p>DODATAK:</p> <p>Učenik se u procesu stvaranja i izražavanja služi likovnim jezikom (likovni elementi i sintaksa) polazeći od opažanja različitih odnosa (odnosi elemenata unutar cjeline i odnosi cjelina):</p> <ul style="list-style-type: none"> - značenje crta: odnos obrisa i građe - boja: tonsko stupnjevanje, tonsko i kolorističko izražavanje - ploha: otisak, matrica, pozitiv – negativ; različite vrste površina (umjetnička djela i okolina) - masa i prostor: različiti odnosi mase i prostora; reljef; linijski i plošno istanjena masa 					

<p>- omjer veličina likova i masa; ravnoteža (simetrija i asimetrija). Učenik upoznaje i druge likovne pojmove ako učitelj smatra da mu mogu pomoći u realizaciji ideje u određenome zadatku. Učenik upoznaje pojmove i forme izražavanja i oblikovanja iz likovne/vizualne umjetnosti i kulture: kadar, strip, kazalište (scena, vrste lutaka), uzorak materijala (tkanina), matrica i otisak u tisku, ornament, digitalna fotografija, plan u fotografiji (različite udaljenosti), fotomontaža, maska, produkt dizajn (oblikovanje uporabnih predmeta).</p> <p>Tijekom 2. odgojno-obrazovnoga ciklusa učenik se upoznaje i služi s najmanje četirima od predloženih umjetničkih praksi ili koncepata: <i>performance, happening</i>, konceptualna umjetnost, umjetnička instalacija, digitalna umjetnost, novi mediji.</p>					
<p>A.3.2 NAKON 3. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK DEMONSTRIRA FINE MOTORIČKE VJEŠTINE UPORABOM I VARIRANJEM RAZLIČITIH LIKOVNIH MATERIJALA I POSTUPAKA U VLASTITOME LIKOVNOM IZRAŽAVANJU.</p>	<p>Učenik istražuje i varira likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj rad. Uočava i izražava obilježja likovnih materijala i postupaka pri njihovoj uporabi. Demonstrira fine motoričke vještine (preciznost, usredotočenje, koordinacija prstiju i očiju, sitni pokreti).</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad. Pri rukovanju likovnim materijalima pokazuje minimalnu vještinu, vizualno-motorička koordinacija povremeno je zadovoljavajuća, nizak stupanj preciznosti, vrlo ograničen raspon mogućnosti kontrole materijala, izvedba je nedosljedna i s minimumom detalja.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad s naznakama istraživanja postupaka i mogućnosti. Pri rukovanju likovnim materijalima vježbanjem pokazuje napredak, vizualno-motorička koordinacija popravljiva se praksom, stupanj je preciznosti prosječan, kao i raspon mogućnosti kontrole materijala. Izvedba je rijetko dosljedna, broj detalja je malen.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad varirajući pritom postupke i mogućnosti. Pri rukovanju likovnim materijalima pamti usvojene pokrete, pokazuje usklađenost pokreta i fleksibilnost šake. Koordinacija oka i ruke omogućuje preciznost, detaljnost i dosljednost izvedbe.</p>	<p>Učenik samostalno i istraživački upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad eksperimentirajući s postupcima i njihovim mogućnostima. Pri rukovanju likovnim materijalima pokazuje veliku vještinu, visok stupanj vizualno-motoričke koordinacije, veliku preciznost, širok raspon mogućnosti kontrole materijala (pritisaka, nagiba, spajanja, oblikovanja i sl.) te dosljednost i detaljnost izvedbe.</p>
<p>DODATAK:</p> <p>Učenik upotrebljuje preporučene likovne materijale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - crtački: olovka, ugljen, kreda, flomaster, tuš, pero, kist, lavirani tuš - slikarski: akvarel, gvaš, tempere, pastel, flomasteri, kolaž-papir, kolaž iz časopisa - prostorno-plastični: glina, glinamol, papir-plastika, ambalaža (i drugi didaktički neoblikovani materijal), aluminijska folija, kaširani papir (papir mâché) - grafički: monotipija, kartonski tisak. 					

<p>A.3.3 NAKON 3. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK SE SLUŽI NOVOMEDIJSKOM TEHNOLOGIJOM (DIGITALNI FOTOAPARAT, PAMETNI TELEFON I SL.) USKLAĐUJUĆI POZNAVANJE NJIHOVIH TEHNIČKIH I IZRAŽAJNIH MOGUĆNOSTI S PRINCIPIMA LIKOVNOGA/VIZUALNOGA JEZIKA.</p>	<p>- digitalnim fotoaparatom bilježi tematske i likovne/vizualne sadržaje iz okoline služeći se znanjem o kadru, planu i ostalim elementima likovnoga jezika - snimajući fotografiju, učenik vježba vizualni opažaj usmjeravajući pozornost kadriranjem na različite odnose (unutar cjeline i između cjelina)</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć primjenjuje osnovne izražajne mogućnosti likovnoga jezika pri bilježenju tema i likovnih sadržaja iz vlastite okoline digitalnom fotokamerom.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje primjenjuje osnovne izražajne mogućnosti likovnoga jezika pri bilježenju tema i likovnih sadržaja iz vlastite okoline digitalnom fotokamerom.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje odabire i digitalnom fotokamerom bilježi teme i likovne sadržaje iz vlastite okoline služeći se izražajnim mogućnostima likovnoga jezika.</p>	<p>Učenik samostalno odabire i digitalnom fotokamerom bilježi teme i likovne sadržaje iz vlastite okoline služeći se izražajnim mogućnostima likovnoga jezika.</p>
<p>B.3.1 NAKON 3. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK OPISUJE LIKOVNO/VIZUALNO UMJETNIČKO DJELO I PROMIŠLJA O DJELU KAO CJELINI POVEZUJUĆI VLASTITI DOŽIVLJAJ S IDEJOM, TEMATSKIM I LIKOVNIM/VIZUALNIM SADRŽAJEM DJELA.</p>	<p>- učenik opisuje umjetničko djelo kao cjelinu: opaža i istražuje povezanost materijala, postupaka, likovnih elemenata, kompozicijskih načela te odnosa forme i sadržaja (prikaz motiva, teme, poruke, asocijacije, društveni kontekst) u izražavanju ideje - učenik opisuje osobni doživljaj djela u odnosu na ideju te tematski i likovni/vizualni sadržaj djela (povezuje s osobnim iskustvom: misli, osjećaji, stavovi)</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć opisuje suodnos tematskoga i likovnoga/vizualnoga sadržaja povezujući ga s vlastitim doživljajem.</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć opisuje i iznosi promišljanja o suodnosu tematskoga i likovnoga/vizualnoga sadržaja povezujući ga s vlastitim doživljajem.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje opisuje i iznosi promišljanja o suodnosu tematskoga i likovnoga/vizualnoga sadržaja povezujući ga s vlastitim doživljajem.</p>	<p>Učenik samostalno opisuje i iznosi promišljanja o umjetničkome djelu kao cjelini povezujući vlastiti doživljaj s idejom, tematskim te likovnim/vizualnim sadržajem djela.</p>
<p>DODATAK: Učenik upoznaje i istražuje djela te različite oblike izražavanja iz područja likovnih i vizualnih umjetnosti: crtež, slikarstvo, skulptura, grafika, vizualne komunikacije i dizajn (grafički, produkt), arhitektura i urbanizam, fotografija, film (igrani i animirani), strip, scenografija, kostimografija, lutkarstvo.</p>					

<p>B.3.2</p> <p>NAKON 3. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK OPISUJE TIJEK STVARALAČKOGA PROCESA, OPISUJE I PROSUĐUJE SVOJ LIKOVNI/VIZUALNI RAD I RADOVE DRUGIH UČENIKA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik opisuje tijek stvaralačkoga procesa (polazni poticaj, osnovna ideja/poruka, povezivanje poticaja s formom izražavanja) - učenik opisuje likovni rad kao cjelinu (odnos ideje, tematskoga i likovnoga/vizualnoga sadržaja te izvedbe u materijalima) - učenik prosuđuje likovne/vizualne radove prema kriterijima: likovni pojmovi, likovni materijali, tehnike i/ili vizualni mediji, prikaz motiva i originalnost, uloženi trud i izražene ideje - učenik promišlja o likovnim/vizualnim radovima tako da uviđa različite ostvarene i neostvarene mogućnosti realizacije ideje u materijalima i likovnome jeziku i tako djelomično vrednuje (razrađuje kriterije): da sam/je napravio ovo/ovako, onda bi se dogodilo... - učenik prepoznaje različite postupke i rješenja zadanoga likovnog/vizualnog problema kao jednakovrijedne - učenik prepoznaje razinu osobnoga zadovoljstva u stvaralačkome procesu 	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć opisuje tijek stvaralačkoga procesa, opisuje i promišlja o svojem likovnom/vizualnom radu i radovima drugih učenika prepoznajući uporabu likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje.</p>	<p>Učenik uz učiteljevu podršku opisuje tijek stvaralačkoga procesa, s povremenim greškama opisuje i uspoređuje svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika prepoznajući i uspoređujući uporabu likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje te prepoznaje različite mogućnosti rješavanja istoga likovnog/vizualnog problema.</p>	<p>Učenik povremeno samostalno opisuje tijek stvaralačkoga procesa, opisuje i uspoređuje svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika raspravljajući o maštovitosti uporabe likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje te prepoznaje različite mogućnosti rješavanja istoga likovnog/vizualnog problema.</p>	<p>Učenik samostalno opisuje tijek stvaralačkoga procesa, opisuje i uspoređuje svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika procjenjujući uspješnost i maštovitost uporabe likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje te prepoznaje različite mogućnosti rješavanja istoga likovnog/vizualnog problema, primjećuje likovne i vizualne pojave u svojoj okolini.</p>
--	--	--	--	---	---

<p>c.3.1</p> <p>NAKON 3. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK RASPRAVLJA O UTJECAJU VIZUALNIH KOMUNIKACIJA I PROSTORNOGA OBLIKOVANJA OKOLINE NA VLASTITI ŽIVOT TE LIKOVNIM I VIZUALNIM IZRAŽAVANJEM ISPITUJE MOGUĆNOSTI NJIHOVA (PRE)OBLIKOVANJA.</p>	<p>Likovnim i vizualnim izražavanjem učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rekonstruira i uspoređuje prostorne cjeline (izrada plana mjesta) te istražuje kako čovjek prostornom organizacijom prilagođava svoj životni prostor prirodnom okolišu i vlastitim potrebama - opisuje i varira oblik uporabnoga predmeta iz vlastite svakodnevne aktivnosti ispitujući kako promjena oblika utječe na njegovu funkcionalnost - opisuje različite tipove vizualnih znakova u okolini (zaštitni znak, piktogram) te opisuje kako likovno oblikovanje znaka utječe na jasnoću poruke - sažima ideju/sadržaj/poruku u vizualni znak oblikujući piktograme povezane sa svakodnevnim aktivnostima 	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje izrađuje plan mjesta, uočava, opisuje i u likovnome/vizualnome radu varira neka oblikovna i funkcionalna/značenjska obilježja uporabnih predmeta i vizualnih znakova te oblikuje razumljive piktograme služeći se zadanim elementima.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje uočava, opisuje i u likovnome/vizualnome radu varira različita oblikovna i funkcionalna/značenjska obilježja uporabnih predmeta i vizualnih znakova te oblikuje razumljive piktograme.</p>	<p>Učenik samostalno uočava, opisuje i u likovnome/vizualnome radu varira različita oblikovna i funkcionalna/značenjska obilježja uporabnih predmeta i vizualnih znakova te oblikuje razumljive piktograme.</p>	<p>Učenik samostalno uočava, precizno opisuje i u likovnome/vizualnome radu na neuobičajen način varira različita oblikovna i funkcionalna/značenjska obilježja uporabnih predmeta i vizualnih znakova, oblikuje razumljive piktograme te se na neuobičajen način služi izražajnim mogućnostima likovnoga jezika.</p>
<p>c.3.2</p> <p>NAKON 3. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK POVEZUJE UMJETNIČKO DJELO S ISKUSTVIMA IZ SVAKODNEVNOGA ŽIVOTA I DRUŠTVENIM KONTEKSTOM.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik povezuje vizualni/likovni i tematski sadržaj određenoga umjetničkoga djela s iskustvom iz svakodnevnoga života - učenik opisuje djela tradicijskoga oblikovanja različitih krajeva i kultura te ih povezuje s društvenim kontekstom u kojemu su nastala (način života, običaji, vrijednosti) 	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć povezuje vizualni/likovni i tematski sadržaj umjetničkih djela s iskustvom iz svakodnevnoga života, nabraja djela tradicijskoga oblikovanja smještajući ih u odgovarajući društveni kontekst.</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć povezuje vizualni/likovni i tematski sadržaj umjetničkih djela s iskustvom iz svakodnevnoga života, opisuje djela tradicijskoga oblikovanja povezujući ih s njihovim društvenim kontekstom.</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć stvara različite vrste poveznica između vizualnoga/likovnoga i tematskoga sadržaja umjetničkih djela s iskustvom iz svakodnevnoga života, detaljno opisuje djela tradicijskoga oblikovanja povezujući ih s njihovim društvenim kontekstom.</p>	<p>Učenik samostalno stvara različite vrste poveznica između vizualnoga/likovnoga i tematskoga sadržaja umjetničkih djela s iskustvom iz svakodnevnoga života, detaljno opisuje djela tradicijskoga oblikovanja nalazeći raznovrsne poveznice s njihovim društvenim kontekstom.</p>

LIKOVNA KULTURA: 4. RAZRED

Učenje i poučavanje organizira se kroz četiri zadane teme koje se realiziraju nizom manjih ili većih projektnih i kontekstnih cjelina. Učenik tijekom procesa stvaranja i izražavanja istražuje i interpretira teme te njima povezuje sadržaje ishoda LK s ostalim predmetima, međupredmetnim temama i iskustvima iz svakodnevnoga života.

Teme:

Komunikacija i životno okružje

Učenik istražuje različite oblike komunikacije, od komunikacije određene prostornom organizacijom do komunikacije suvremenim medijima vizualnih komunikacija; povezuje preporučene međupredmetne teme: *Osobni i socijalni razvoj, Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije, Učiti kako učiti.*

Prirodno i kulturno okružje

Učenik istražuje likovno i vizualno stvaralaštvo kao posljedicu različitih materijalnih (prirodnih) i društvenih čimbenika; povezuje preporučene međupredmetne teme: *Osobni i socijalni razvoj, Održivi razvoj, Građanski odgoj.*

Svijet oko mene, svijet u meni

Učenik bilježi i interpretira svoja opažanja o svijetu koji ga okružuje te izražava svoj unutarnji svijet misli, osjećaja i stavova; povezuje preporučene međupredmetne teme: *Osobni i socijalni razvoj, Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije, Građanski odgoj.*

Slika, pokret, zvuk i riječ

Učenik istražuje povezanost i suodnos umjetničkih područja (likovno/vizualno, pokret/ples, glazba, drama, literatura); povezuje preporučene međupredmetne teme: *Osobni i socijalni razvoj, Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije.*

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
<p>A.4.1</p> <p>NAKON 4. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK PRIMJENJUJE ISKUSTVO OPAŽANJA, POZNAJE I SLUŽI SE S NEKOLIKO TEHNIKA ZA PRODUKCIJU IDEJA I IMPROVIZACIJOM KAO FORMOM VARIRANJA IDEJA DA BI IZRAZIO MISLI, OSJEĆAJE I ISKUSTVA U LIKOVNIM MATERIJALIMA I VIZUALNIM MEDIJIMA.</p>	<p>Učenik interpretira četiri zadane teme.</p> <p>Sudjeluje u cjelovitome procesu u kojemu se potiče razvoj kreativnoga mišljenja te likovnim i vizualnim stvaranjem istražuje, interpretira i izražava različite ideje i sadržaje:</p> <ul style="list-style-type: none"> -osobni sadržaji (informacije, osjećaji, misli, iskustva, stavovi i vrijednosti) -sadržaji likovne/vizualne umjetnosti -sadržaji/izrazi drugih umjetničkih područja -sadržaji iz svakodnevnoga života i bliže okoline. 	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć odabire i služi se tehnikama za produkciju i variranje ideja koje izražavaju</p> <p>njegove misli, osjećaje i iskustva u likovnim materijalima i vizualnim medijima.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje odabire i služi se tehnikama za produkciju, variranje i improvizaciju ideja koje izražavaju</p> <p>njegove misli, osjećaje i iskustva u likovnim materijalima i vizualnim medijima.</p>	<p>Učenik primjenjuje usvojene tehnike za produkciju, variranje i improvizaciju ideja koje izražavaju</p> <p>njegove misli, osjećaje i iskustva u likovnim materijalima i vizualnim medijima.</p>	<p>Učenik samostalno i samoinicijativno odabire i primjenjuje usvojene tehnike za produkciju, variranje i improvizaciju ideja koje izražavaju</p> <p>njegove misli, osjećaje i iskustva u likovnim materijalima i vizualnim medijima.</p>

	<p>Učenik u stvaralačkome procesu i izražavanju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - služi se tehnikama za produkciju ideja (npr. oluja ideja), improvizaciju i variranje ideja te tehnikama za poticanje lateralnoga mišljenja - izdvaja i vizualizira ideju kojom najbolje izražava određeni emotivni ili kognitivni sadržaj prenoseći je u likovni i vizualni izraz s pomoću likovnih materijala i vizualnih medija - služi se iskustvom usmjerenoga opažanja -služi se doživljajem koji se temelji na međuodnosu osjećaja, iskustava, misli i informacija - služi se vizualnim i nevizualnim motivima te likovnim jezikom kao motivom - služi se likovnim jezikom polazeći od odnosa (unutar cjeline i između različitih cjelina) te ga povezuje sa sadržajima iz svakodnevnoga života - upoznaje pojmove i forme izražavanja i oblikovanja iz likovne/vizualne umjetnosti i kulture - povezuje probleme koji su proizašli iz ciljeva međupredmetnih tema (aktualna zbivanja u osobnoj i društvenoj stvarnosti učenika) s ključnim sadržajima nudeći rješenja u likovnome/vizualnome obliku. 				
<p>DODATAK:</p> <p>Učenik se u procesu stvaranja i izražavanja služi likovnim jezikom (likovni elementi i sintaksa) polazeći od opažanja različitih odnosa (odnosi elemenata unutar cjeline i odnosi cjelina):</p> <ul style="list-style-type: none"> - raster točaka i crta - čistoća boje, nijanse boja (vrsta, ton, čistoća); simbolika i asocijativnost boja - različite vrste površina (umjetnička djela i okolina) 					

<p>- različiti odnosi mase i prostora: linijski i plošno istanjena masa</p> <p>- kontrast kromatsko – akromatsko</p> <p>- jedinstvo</p> <p>- kompozicija i rekompozicija na plohi i u prostoru</p> <p>- zrcaljenje likova i tijela.</p> <p>Učenik upoznaje i druge likovne pojmove ako učitelj smatra da mu mogu pomoći u realizaciji ideje u određenome zadatku.</p> <p>Učenik upoznaje pojmove i forme izražavanja i oblikovanja iz likovne/vizualne umjetnosti i kulture: kadar (okomiti, vodoravni), film (dokumentarni, igrani, animirani), plan, tlocrt, maketa, zaštitni znak, plakat, reklama (odnosi slike i teksta).</p> <p>Tijekom 2. odgojno-obrazovnoga ciklusa učenik se upoznaje i služi s najmanje četirima od predloženih umjetničkih praksi ili koncepata: <i>performance, happening</i>, konceptualna umjetnost, umjetnička instalacija, digitalna umjetnost, novi mediji.</p>					
<p>A.4.2</p> <p>NAKON 4. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK DEMONSTRIRA FINE MOTORIČKE VJEŠTINE UPORABOM I VARIRANJEM RAZLIČITIH LIKOVNIH MATERIJALA I POSTUPAKA U VLASTITOME LIKOVNOM IZRAŽAVANJU.</p>	<p>Učenik upotrebljuje i varira likovne materijale i postupke te istražuje osobni rukopis kako bi izradio svoj rad. Uočava i izražava obilježja likovnih materijala i postupaka pri njihovoj uporabi. Demonstrira fine motoričke vještine (preciznost, usredotočenje, koordinacija prstiju i očiju, sitni pokreti).</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad. Pri rukovanju likovnim materijalima pokazuje minimalnu vještinu, vizualno-motorička koordinacija povremeno je zadovoljavajuća, nizak stupanj preciznosti, vrlo ograničen raspon mogućnosti kontrole materijala, izvedba je nedosljedna i s minimumom detalja.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad s naznakama istraživanja postupaka i mogućnosti. Pri rukovanju likovnim materijalima vježbanjem pokazuje napredak, vizualno-motorička koordinacija popravlja se praksom, stupanj je preciznosti prosječan, kao i raspon mogućnosti kontrole materijala. Izvedba je rijetko dosljedna, broj detalja je malen.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad varirajući postupke i mogućnosti. Pri rukovanju likovnim materijalima pamti usvojene pokrete, pokazuje usklađenost pokreta i fleksibilnost šake. Koordinacija oka i ruke omogućuje preciznost, detaljnost i dosljednost izvedbe.</p>	<p>Učenik samostalno i istraživački upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad istražujući i eksperimentirajući s postupcima i njihovim mogućnostima te istražujući osobni rukopis. Pri rukovanju likovnim materijalima pokazuje veliku vještinu, visok stupanj vizualno-motoričke koordinacije, veliku preciznost, širok raspon mogućnosti kontrole materijala (pritisak, nagib, spajanje, oblikovanje i sl.) te dosljednost i detaljnost izvedbe.</p>

<p>DODATAK:</p> <p>Učenik uporabljuje preporučene likovne materijale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - crtački: olovka, ugljen, kreda, flomaster, tuš, pero, kist, lavirani tuš - slikarski: akvarel, gvaš, tempere, pastel, flomasteri, kolaž-papir, kolaž iz časopisa - prostorno-plastički: glina, glinamol, papir-plastika, ambalaža (i drugi didaktički neoblikovani materijal), aluminijska folija, kaširani papir (papir mâšé), žica - grafički: monotipija, kartonski tisak. 					
<p>A.4.3</p> <p>NAKON 4. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK SE SLUŽI NOVOMEDIJSKOM TEHNOLOGIJOM (DIGITALNI FOTOAPARAT, PAMETNI TELEFON I SL.) USKLAĐUJUĆI POZNAVANJE NJIHOVIH TEHNIČKIH I IZRAŽAJNIH MOGUĆNOSTI S PRINCIPIMA LIKOVNOGA/VIZUALNOGA JEZIKA.</p>	<p>- digitalnim fotoaparatom bilježi tematske i likovne/vizualne sadržaje iz okoline služeći se znanjem o kadru, planu, kompoziciji i ostalim elementima likovnoga jezika</p> <p>- snimajući fotografije, učenik vježba vizualni opažaj usmjeravajući pozornost kadriranjem na različite odnose (unutar cjeline i između cjelina)</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć primjenjuje osnovne izražajne mogućnosti likovnoga jezika, bilježi teme i likovne sadržaje iz vlastite okoline digitalnom fotokamerom.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje primjenjuje osnovne izražajne mogućnosti likovnoga jezika bilježeći teme i likovne sadržaje iz vlastite okoline digitalnom fotokamerom.</p>	<p>Učenik samostalno odabire i digitalnom fotokamerom bilježi teme i likovne sadržaje iz vlastite okoline služeći se izražajnim mogućnostima likovnoga jezika.</p>	<p>Učenik samostalno odabire i digitalnom fotokamerom bilježi teme i likovne sadržaje iz vlastite okoline služeći se izražajnim mogućnostima likovnoga jezika u odmaku od uobičajenih rješenja.</p>
<p>B.4.1</p> <p>NAKON 4. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK OPISUJE I PROMIŠLJA O LIKOVNOME/VIZUALNOME UMJETNIČKOM DJELU KAO CJELINI POVEZUJUĆI VLASTITI DOŽIVLJAJ S IDEJOM TE TEMATSKIM I LIKOVNIM/VIZUALNIM SADRŽAJEM DJELA.</p>	<p>- učenik opisuje umjetničko djelo kao cjelinu: opaža i istražuje povezanost materijala, postupaka, likovnih elemenata, kompozicijskih načela te odnosa forme i sadržaja (prikaz motiva, teme, poruke, asocijacije, društveni kontekst) u izražavanju ideje</p> <p>- učenik opisuje osobni doživljaj djela u odnosu na ideju te tematski i likovni/vizualni sadržaj djela (povezuje s osobnim iskustvom: misli, osjećaji, stavovi)</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć detaljno opisuje suodnos tematskoga i likovnoga/vizualnoga sadržaja povezujući ga s vlastitim doživljajem.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje opisuje i iznosi promišljanja o suodnosu tematskoga i likovnoga/vizualnoga sadržaja povezujući ga s vlastitim doživljajem.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje opisuje i iznosi mišljenja o umjetničkome djelu kao cjelini povezujući vlastiti doživljaj s idejom, tematskim i likovnim/vizualnim sadržajem djela.</p>	<p>Učenik samostalno opisuje i iznosi promišljanja o umjetničkome djelu kao cjelini povezujući vlastiti doživljaj s idejom, tematskim i likovnim/vizualnim sadržajem djela.</p>
<p>DODATAK:</p> <p>Učenik upoznaje i istražuje djela i različite oblike izražavanja iz područja likovnih i vizualnih umjetnosti: crtež, slikarstvo, skulptura, grafika, vizualne komunikacije i dizajn (grafički), arhitektura i urbanizam, fotografija, film (igrani i animirani), strip.</p>					

<p>B.4.2</p> <p>NAKON 4. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK OPISUJE POSTUPKE TIJEKOM STVARALAČKOGA PROCESA TE OPISUJE I PROSUĐUJE SVOJ LIKOVNI/VIZUALNI RAD I RADOVE DRUGIH UČENIKA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik opisuje postupke tijekom stvaralačkoga procesa (traženje poticaja, izlučivanje osnovne ideje/poruke, povezivanje poticaja s formom izražavanja) i prepoznaje njihovu svrhu - učenik opisuje likovni rad kao cjelinu (odnos ideje, tematskoga i likovnoga/vizualnoga sadržaja te izvedbe u materijalima) - učenik prosuđuje likovne/vizualne radove prema kriterijima: likovni pojmovi, likovni materijali, tehnike i/ili vizualni mediji, prikaz motiva i originalnost, uloženi trud i izražene ideje - učenik promišlja o likovnim/vizualnim radovima tako da uviđa različite ostvarene i neostvarene mogućnosti realizacije ideje u materijalima i likovnome jeziku i tako djelomično vrednuje (razrađuje kriterije): da sam/je napravio ovo/ovako, onda bi se dogodilo... - učenik prepoznaje razinu osobnoga zadovoljstva u stvaralačkome procesu 	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć opisuje postupke tijekom stvaralačkoga procesa, prepoznaje razlog prolaska kroz isti proces prilikom svakoga stvaranja, opisuje i promišlja o svojem u likovnom/vizualnom radu i radovima drugih učenika te prepoznaje uporabu likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje.</p>	<p>Učenik uz učiteljevu podršku opisuje vlastite postupke tijekom stvaralačkoga procesa, prepoznaje razlog prolaska kroz isti proces prilikom svakoga stvaranja, opisuje i uspoređuje svoj likovni/vizualni rad s radovima drugih učenika, prepoznaje i uspoređuje uporabu likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje te prepoznaje različite mogućnosti rješavanja istoga likovnog/vizualnog problema.</p>	<p>Učenik samostalno opisuje postupke tijekom stvaralačkoga procesa, prepoznaje razlog prolaska kroz isti proces prilikom svakoga stvaranja, opisuje i uspoređuje svoj likovni/vizualni rad s radovima drugih učenika, raspravlja o maštovitosti uporabe likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje te prepoznaje različite mogućnosti rješavanja istoga likovnog/vizualnog problema.</p>	<p>Učenik samostalno opisuje postupke tijekom stvaralačkoga procesa, prepoznaje razlog prolaska kroz isti proces prilikom svakoga stvaranja, opisuje i uspoređuje svoj likovni/vizualni rad s radovima drugih učenika, procjenjuje uspješnost i maštovitost uporabe likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje, prepoznaje različite mogućnosti rješavanja istoga likovnog/vizualnog problema te prepoznaje likovne i vizualne pojave u svojoj okolini.</p>
---	--	--	---	---	---

<p>C.4.1</p> <p>NAKON 4. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK RASPRAVLJA O UTJECAJU VIZUALNIH KOMUNIKACIJA I PROSTORNOGA OBLIKOVANJA OKOLINE NA VLASTITI ŽIVOT TE LIKOVNIM I VIZUALNIM IZRAŽAVANJEM ISPITUJE MOGUĆNOSTI NJIHOVA (PRE)OBLIKOVANJA.</p>	<p>Likovnim i vizualnim izražavanjem učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rekonstruira i uspoređuje arhitektonske cjeline (izrada plana, tlocrta, maketa i fotografija) te istražuje kako čovjek prostornom organizacijom prilagođava svoj životni prostor prirodnomu okolišu i svojim potrebama - uspoređuje različite odnose slike i teksta i njihovu ulogu u interpretaciji određenih sadržaja i oblikovanju poruke u medijima vizualnih komunikacija (plakat, reklama, zaštitni znak), u vlastitome se radu služi različitim odnosima slike i teksta radi postizanja jasnoće poruke i preglednosti sadržaja 	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje rekonstruira i uspoređuje prostorne cjeline te interpretira neke aspekte odnosa prostorne organizacije, prirodnoga okružja i čovjekovih potreba, uspoređuje različite odnose slike i teksta u medijima vizualnih komunikacija te ih prema zadanoj strukturi uporabljuje u vlastitome radu djelomično ostvarujući jasnoću poruke i preglednost sadržaja.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje rekonstruira i uspoređuje prostorne cjeline te interpretira različite aspekte odnosa prostorne organizacije, prirodnoga okružja i čovjekovih potreba, uspoređuje različite odnose slike i teksta u medijima vizualnih komunikacija te ih uporabljuje u vlastitome radu djelomično ostvarujući jasnoću poruke i preglednost sadržaja.</p>	<p>Učenik samostalno rekonstruira i uspoređuje prostorne cjeline te interpretira različite aspekte odnosa prostorne organizacije, prirodnoga okružja i čovjekovih potreba, uspoređuje različite odnose slike i teksta, objašnjava njihovu ulogu u interpretaciji određenih sadržaja i oblikovanju poruke u medijima vizualnih komunikacija te ih uporabljuje u vlastitome radu ostvarujući jasnoću poruke i preglednost sadržaja.</p>	<p>Učenik samostalno i precizno rekonstruira i uspoređuje specifične aspekte odnosa prostorne organizacije, prirodnoga okružja i čovjekovih potreba, uspoređuje različite odnose slike i teksta, objašnjava njihovu ulogu u interpretaciji određenih sadržaja i oblikovanju poruke u medijima vizualnih komunikacija te ih inventivno uporabljuje u vlastitome radu ostvarujući jasnoću poruke i preglednost sadržaja.</p>
<p>C.4.2</p> <p>NAKON 4. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK RASPRAVLJA O DRUŠTVENOME KONTEKSTU UMJETNIČKOGA DJELA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik opisuje i uspoređuje umjetnička djela s obzirom na različite društvene čimbenike te ih povezuje sa stečenim znanjima iz drugih predmeta i iskustvima iz svakodnevnoga života - učenik povezuje djela lokalne kulturne baštine s određenim društvenim i materijalnim čimbenicima, koji su na njih utjecali, te raspravlja o problemima koji su proizašli iz neodgovornoga i neprimjerenog odnosa prema njima. 	<p>Učenik uz učiteljevu podršku uočava poveznice između umjetničkoga djela i djela lokalne kulturne baštine i društvenoga konteksta.</p>	<p>Učenik uz učiteljevu podršku opisuje društveni kontekst umjetničkoga djela i djela lokalne kulturne baštine.</p>	<p>Učenik uz učiteljevu podršku raspravlja o društvenome kontekstu umjetničkoga djela i djela lokalne kulturne baštine s obzirom na različite argumente.</p>	<p>Učenik samostalno raspravlja o društvenome kontekstu umjetničkoga djela i djela lokalne kulturne baštine s obzirom na različite argumente.</p>

LIKOVNA KULTURA: 5. RAZRED

Učenje i poučavanje organizira se kroz četiri zadane teme koje se realiziraju nizom manjih ili većih projektnih i kontekstnih cjelina. Učenik tijekom procesa stvaranja i izražavanja istražuje i interpretira teme te njima povezuje sadržaje ishoda LK s ostalim predmetima, međupredmetnim temama i iskustvima iz svakodnevnoga života.

Teme:

Osobno i društveno (komunikacija)

Učenik istražuje različite načine komunikacije osobnih sadržaja (misli, osjećaji, stavovi) i onih koji se odnose na život u zajednici; povezuje preporučene međupredmetne teme:

Osobni i socijalni razvoj, Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije, Učiti kako učiti, Građanski odgoj i obrazovanje.

Gradim svijet

Učenik istražuje građu i organizaciju oblika u prirodi i umjetnosti te način kojim čovjek oblikuje i prilagođava životni prostor i vizualnu okolinu prirodnomu okruženju i svojim potrebama, povezuje preporučene međupredmetne teme: *Osobni i socijalni razvoj, Održivi razvoj, Poduzetništvo.*

Čovjek izvana i iznutra

Učenik istražuje temu čovjeka - od njegove fizičke pojavnosti do svega što čini osobnost pojedinca (povezanost osjećaja, misli, stavova...); povezuje preporučene međupredmetne teme: *Osobni i socijalni razvoj, Zdravlje, Održivi razvoj.*

Slika i priča

Učenik istražuje različite odnose između slike i priče te oblike i metode "pričanja slikom" (likovna umjetnost, vizualne komunikacije, film, strip, ilustracija); povezuje preporučene međupredmetne teme: *Osobni i socijalni razvoj, Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije, Građanski odgoj i obrazovanje.*

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
<p>A.5.1</p> <p>NAKON 5. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK PRIMJENJUJE ISKUSTVO OPAŽANJA,</p> <p>ISTRAŽUJE I INTERPRETIRA RAZLIČITE SADRŽAJE TE IH, U STRUKTURIRANOME STVARALAČKOM PROCESU, IZRAŽAVA IDEJOM KOJU PRENOSI U FORMU, LIKOVNI MATERIJAL I MEDIJ SLUŽEĆI SE ALATIMA I JEZIKOM LIKOVNOGA/ VIZUALNOGA IZRAŽAVANJA.</p>	<p>Učenik interpretira četiri zadane teme.</p> <p>Sudjeluje u cjelovitome procesu u kojemu se potiče razvoj kreativnoga mišljenja, likovnim i vizualnim stvaranjem istražuje, interpretira i izražava različite ideje i sadržaje:</p> <ul style="list-style-type: none"> -osobni sadržaji (informacije, osjećaji, misli, iskustva, stavovi i vrijednosti) -sadržaji likovne/vizualne umjetnosti -sadržaji/izrazi drugih umjetničkih područja -sadržaji iz svakodnevnoga života i 	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje kroz etape kreativnoga procesa istražuje i interpretira različite sadržaje u ideju s kojom povezuje moguće forme, materijale i medije služeći se alatima i jezikom likovnoga/ vizualnoga izražavanja.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje kroz etape kreativnoga procesa istražuje i interpretira različite sadržaje u ideju za koju bira formu, materijal i medij služeći se alatima i jezikom likovnoga/ vizualnoga izražavanja, ali se ne identificira s izraženim.</p>	<p>Učenik kroz etape kreativnoga procesa samostalno istražuje i interpretira različite sadržaje u ideju za koju bira odgovarajuću formu, materijal i medij služeći se alatima i jezikom likovnoga/ vizualnoga izražavanja te se povremeno identificira s izraženim.</p>	<p>Učenik kroz etape kreativnoga procesa samostalno istražuje i interpretira različite sadržaje u odgovarajuću ideju, formu, materijal i medij služeći se alatima i jezikom likovnoga/ vizualnoga izražavanja te se identificira s izraženim.</p>

	<p>bliže okoline.</p> <p>Učenik u stvaralačkome procesu i izražavanju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povezuje osobni sadržaj s idejom, formom, materijalom i medijem (odabir forme, materijala i medija za izražavanje ideje) - služi se doživljajem koji se temelji na povezivanju osobnoga sadržaja s temama, uočava obilježja sadržaja i odnose između sadržaja koje želi izraziti - izdvaja i vizualizira ideju kojom najbolje izražava određeni emotivni i/ili kognitivni sadržaj prenoseći je u likovni i vizualni izraz s pomoću likovnih materijala i vizualnih medija - strukturira stvaralački proces prema etapama od ideje do realizacije (priprema, inkubacija, iluminacija, verifikacija/evaluacija, komunikacija) - primjenjuje refleksiju stvaralačkoga procesa kao sastavni dio stvaranja - služi se iskustvom usmjerenoga opažanja - služi se vizualnim i nevizualnim motivima i likovnim jezikom kao motivom - služi se likovnim jezikom polazeći od odnosa (unutar cjeline i između različitih cjelina) te ga povezuje sa sadržajima iz svakodnevnoga života - upoznaje pojmove i forme izražavanja i oblikovanja iz likovne/vizualne umjetnosti i 				
--	--	--	--	--	--

	<p>kulture</p> <ul style="list-style-type: none"> - povezuje probleme koji su proizišli iz ciljeva međupredmetnih tema (aktualna zbivanja u osobnoj i društvenoj stvarnosti učenika) s ključnim sadržajima nudeći rješenja u likovnome/vizualnome obliku. 				
<p>DODATAK:</p> <p>Učenik prepoznaje etape kreativnoga procesa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - priprema (definira problem, prikuplja i razvrstava informacije) - inkubacija (bavljenje problemom, uglavnom na nesvjesnoj razini s pomoću slika i asocijacija) - iluminacija (stvaranje novih rješenja odnosno ideja, odabiranje nekih ideja i odbacivanje drugih, aha-efekt) - verifikacija/elaboracija/evaluacija/komunikacija (provjera i obrada rješenja te njihovo kritičko ispitivanje, dovršenost, identifikacija s likovnim/vizualnim radom ili procesom). <p>Učenik se u procesu stvaranja i izražavanja služi likovnim jezikom (likovni elementi i sintaksa) polazeći od opažanja različitih odnosa (odnosi elemenata unutar cjeline i odnosi cjelina):</p> <ul style="list-style-type: none"> - crte prema toku, karakteru i značenju - dimenzije boje na plohi, prostoru i u vremenu; miješanje boja: mehaničko i optičko miješanje boja; krug boja (osnovne, sekundarne i tercijarne boje); kontrasti boja (boja, svjetlina, toplo-hladni), komplementarni kontrast - različiti odnosi mase/volumena i prostora (reljef: visoki, niski, uleknuti, skulptura, arhitektura) - ritam na plohi, u prostoru i vremenu - omjeri veličina likova i tijela - simetrija likova i tijela. <p>Učenik upoznaje i druge likovne pojmove ako učitelj smatra da mu mogu pomoći u realizaciji ideje u određenome zadatku.</p> <p>Učenik upoznaje pojmove i forme izražavanja i oblikovanja iz likovne/vizualne umjetnosti i kulture: fotografija (format, vrste planova i kutova snimanja, svjetlost, kompozicija i kontrasti), obrada fotografije (kontrast, svjetlost, boja, format), fotostrip, shematski grafički prikaz (graf, dijagram), arhitektura (konstrukcija i materijali).</p> <p>Tijekom 2. odgojno-obrazovnoga ciklusa učenik upoznaje i služi se s najmanje četirima od predloženih umjetničkih praksi ili koncepata: <i>performance</i>, <i>happening</i>, konceptualna umjetnost, umjetnička instalacija, digitalna umjetnost, novi mediji.</p>					

<p>A.5.2</p> <p>NAKON 5. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK DEMONSTRIRA FINE MOTORIČKE VJEŠTINE UPORABOM I VARIRANJEM RAZLIČITIH LIKOVNIH MATERIJALA I POSTUPAKA U VLASTITOME LIKOVNOM IZRAŽAVANJU.</p>	<p>Učenik uporabljuje i varira likovne materijale i postupke te istražuje osobni rukopis kako bi izradio svoj rad. Uočava i izražava obilježja likovnih materijala i postupaka pri njihovoj upotrebi. Demonstrira fine motoričke vještine (preciznost, usredotočenje, koordinacija prstiju i očiju, sitni pokreti).</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć uporabljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad. Pri rukovanju likovnim materijalima pokazuje minimalnu vještinu, vizualno-motorička koordinacija povremeno je zadovoljavajuća, nizak stupanj preciznosti, vrlo ograničen raspon mogućnosti kontrole materijala, izvedba je nedosljedna i s minimumom detalja.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje uporabljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad, s naznakama istraživanja postupaka i mogućnosti. Pri rukovanju likovnim materijalima vježbanjem pokazuje napredak, vizualno-motorička koordinacija popravljiva se praksom, stupanj je preciznosti prosječan, kao i raspon mogućnosti kontrole materijala. Izvedba je rijetko dosljedna, broj detalja je malen.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje uporabljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad, varirajući postupke i mogućnosti. Pri rukovanju likovnim materijalima pamti usvojene pokrete, pokazuje usklađenost pokreta i fleksibilnost šake. Koordinacija oka i ruke omogućuje preciznost, detaljnost i dosljednost izvedbe.</p>	<p>Učenik samostalno i istraživački uporabljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad, istražujući i eksperimentirajući s postupcima i njihovim mogućnostima te istražujući osobni rukopis. Pri rukovanju likovnim materijalima pokazuje veliku vještinu, visok stupanj vizualno-motoričke koordinacije, veliku preciznost, širok raspon mogućnosti kontrole materijala (pritisak, nagib, spajanje, oblikovanje i sl.) te dosljednost i detaljnost izvedbe.</p>
<p>DODATAK:</p> <p>Učenik uporabljuje preporučene likovne materijale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - crtački: olovka, ugljen, kreda, flomaster, tuš, pero, kist, lavirani tuš - slikarski: akvarel, gvaš, tempere, pastel, flomasteri, kolaž-papir, kolaž iz časopisa - prostorno-plastički: glina, glinamol, papir-plastika, ambalaža (i drugi didaktički neoblikovani materijal), aluminijska folija, kaširani papir (papir mășé), žica - grafički: monotipija, kartonski tisak, kolagrafija. 					

<p>A.5.3</p> <p>NAKON 5. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK SE SLUŽI NOVOMEDIJSKOM TEHNOLOGIJOM (DIGITALNI FOTOAPARAT, PAMETNI TELEFON I SL, TE PROGRAMI ZA OBRADU FOTOGRAFIJA.) USKLAĐUJUĆI POZNAVANJE NJIHOVIH TEHNIČKIH I IZRAŽAJNIH MOGUĆNOSTI S PRINCIPIMA LIKOVNOGA/VIZUALNOGA JEZIKA.</p>	<p>- učenik digitalnim fotoaparatom snima fotografije kako bi zabilježio tematske i likovne/vizualne sadržaje iz okoline služeći se znanjem o kadru, planu, kutu snimanja, kompoziciji, svjetlu i ostalim elementima likovnog jezika</p> <p>- učenik primjenjuje znanja o kompoziciji i kontrastima služeći se osnovnim funkcijama programa za obradu fotografije (promjena kontrasta, svjetlosti, boje, izrezivanje na određeni format)</p>	<p>Učenik se uz učiteljevu pomoć služi osnovnim izražajnim likovnog jezika, tehničkim i izražajnim mogućnostima novomedijskih tehnologija pri snimanju fotografija i /ili njihovoj obradi.</p>	<p>Učenik se uz učiteljevo posredovanje služi osnovnim izražajnim mogućnostima likovnog jezika, tehničkim i izražajnim mogućnostima novomedijskih tehnologija pri snimanju fotografija i /ili njihovoj obradi.</p>	<p>Samostalno odabire i digitalnom fotokamerom bilježi teme i likovne sadržaje iz vlastite okoline služeći se izražajnim mogućnostima likovnog jezika; uz povremenu učiteljevu pomoć usklađuje tehničke i izražajne mogućnosti novomedijskih tehnologija s principima likovnog jezika pri obradi fotografija.</p>	<p>Samostalno odabire i digitalnom fotokamerom bilježi teme i likovne sadržaje iz vlastite okoline služeći se izražajnim mogućnostima likovnog jezika u odmaku od uobičajenih rješenja, usklađuje tehničke i izražajne mogućnosti novomedijskih tehnologija s principima likovnog jezika pri obradi fotografija.</p>
<p>B.5.1</p> <p>NAKON 5. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK OPISUJE I PROMIŠLJA O LIKOVNOME/VIZUALNOME UMJETNIČKOM DJELU KAO CJELINI POVEZUJUĆI VLASTITI DOŽIVLJAJ SA SUODNOSOM IDEJE, TEMATSKOGA I LIKOVNOGA/VIZUALNOGA SADRŽAJA DJELA.</p>	<p>- učenik opisuje umjetničko djelo kao cjelinu: opaža i istražuje povezanost materijala, postupaka, likovnih elemenata, kompozicijskih načela, odnosa forme i sadržaja (prikaz motiva, teme, poruke, asocijacije, društveni kontekst) u izražavanju ideje</p> <p>- učenik opisuje osobni doživljaj djela u odnosu na ideju, temu i likovni/vizualni sadržaj djela (povezuje s osobnim iskustvom: misli, osjećaji, stavovi)</p> <p>- učenik samostalno prikuplja informacije o umjetniku i djelu</p> <p>- učenik u neposrednome susretu s djelima i spomenicima prikuplja i bilježi podatke (pismene i vizualne bilješke) koji se odnose na istraživani sadržaj te se njima kasnije služi u</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć opisuje suodnos tematskoga i likovnog/vizualnoga sadržaja povezujući ga s vlastitim doživljajem.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje detaljno opisuje i povremeno iznosi promišljanja o suodnosu tematskoga i likovnog/vizualnoga sadržaja povezujući ga s vlastitim doživljajem.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje opisuje i iznosi promišljanja o umjetničkome djelu kao cjelini povezujući vlastiti doživljaj sa suodnosom ideje i tematskoga i likovnog/vizualnoga sadržaja djela.</p>	<p>Učenik samostalno opisuje i iznosi promišljanja o umjetničkome djelu kao cjelini povezujući vlastiti doživljaj sa suodnosom ideje i tematskoga i likovnog/vizualnoga sadržaja djela.</p>

	vlastitome radu - učenik promišlja o djelu i prosuđuje ga povezujući sve prikupljene podatke i vlastiti doživljaj				
DODATAK:					
Učenik upoznaje i istražuje djela iz različitih područja likovnih i vizualnih umjetnosti: crtež, slikarstvo, skulptura, grafika, vizualne komunikacije i dizajn (grafički), arhitektura, fotografija, film (igrani i animirani), strip.					
Tijekom 2. odgojno obrazovnog ciklusa u neposrednome susretu, u stvarnome prostoru učenik upoznaje i istražuje barem dva od navedenih tipova spomenika: skulptura u javnome prostoru, elementi gradskoga tkiva, lokaliteta ili pojedinačnih arhitektonskih objekata.					
Preporučeni oblici rada:					
- terenska nastava					
- projektna nastava/ projektni zadatci					
- organiziranje različitih vrsta nastavnih aktivnosti u prostoru muzeja/galerije.					
B.5.2 NAKON 5. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK PREPOZNAJE RAZLIČITE ETAPE STVARALAČKOGA PROCESA, ANALIZIRA I KRITIČKI PROPITUJE SVOJ LIKOVNI/VIZUALNI RAD I RADOVE DRUGIH UČENIKA.	- učenik prepoznaje različite etape stvaralačkoga procesa (svoje i drugih učenika) - prosuđuje suradnju u zajedničkome stvaralačkom procesu - učenik opisuje likovni rad kao cjelinu (odnos ideje, tematskoga i likovnoga/vizualnoga sadržaja te izvedbe u materijalima) - učenik analizira i kritički propituje likovne/vizualne radove prema kriterijima: likovni pojmovi, likovni materijal, tehnike i/ili vizualni mediji, prikaz motiva i originalnosti, uloženi trud, izražene ideje i dovršenost rada - učenik analizira i kritički propituje likovne/vizualne radove ukazujući na moguće nedostatke ili zanimljiva rješenja - učenik prepoznaje razinu osobnoga zadovoljstva u stvaralačkome procesu	Učenik uz učiteljevu pomoć prepoznaje različite etape stvaralačkoga procesa, analizira svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika te prepoznaje uporabu likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje.	Učenik uz učiteljevu podršku prepoznaje različite etape stvaralačkoga procesa, s povremenim greškama analizira i kritički propituje svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika te prepoznaje i uspoređuje uporabu likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje.	Učenik s povremenim greškama prepoznaje različite etape stvaralačkoga procesa, analizira i kritički propituje svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika te raspravlja o maštovitosti uporabe likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje.	Učenik samostalno prepoznaje različite etape stvaralačkoga procesa, analizira i kritički propituje svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika, procjenjuje uspješnost i maštovitost uporabe likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje te opisuje likovne i vizualne pojave u svojoj okolini.

<p>c.5.1</p> <p>NAKON 5. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK RASPRAVLJA O UTJECAJU VIZUALNIH KOMUNIKACIJA I PROSTORNOGA OBLIKOVANJA OKOLINE NA VLASTITI ŽIVOT TE LIKOVNIM I VIZUALNIM IZRAŽAVANJEM ISPITUJE MOGUĆNOSTI NJIHOVA (PRE)OBLIKOVANJA.</p>	<p>Likovnim i vizualnim izražavanjem učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - istražuje kako prirodni okoliš određuje materijale i oblike gradnje - istražuje ulogu materijala i konstrukcije u oblikovanju arhitektonskoga prostora, izrađuje različite vrste prostornih modela, maketa i konstrukcija u kojima mijenja različita konstruktivna rješenja te objašnjava kako svatko od njih određuje aktivnosti i sadržaje koji se u tome prostoru odvijaju - istražuje ulogu linije, plohe i boje u jasnoći i preglednosti grafičkoga prikaza određenoga sadržaja (graf, dijagram) te s pomoću shematskoga grafičkog prikaza interpretira različite sadržaje. 	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje interpretira načine kojima čovjek uporabom različitih materijala, konstrukcija i oblika prilagođava životni prostor svojim potrebama i prirodnomu okolišu, oblikuje konstrukcije prema zadanoj strukturi te oblikuje djelomično pregledan i jasan shematski grafički prikaz služeći se zadanim elementima.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje istražuje i interpretira načine kojima čovjek uporabom različitih materijala, konstrukcija i oblika prilagođava životni prostor svojim potrebama i prirodnomu okolišu, pri oblikovanju u prostoru, uz posredovanje učitelja, rješava konstrukcijske probleme, samostalno oblikuje vizualno pregledan i jasan shematski grafički prikaz služeći se zadanim elementima.</p>	<p>Učenik samostalno istražuje i interpretira načine kojima čovjek uporabom različitih materijala, konstrukcija i oblika prilagođava životni prostor svojim potrebama i prirodnomu okolišu, pri oblikovanju u prostoru samostalno rješava konstrukcijske probleme, samostalno oblikuje vizualno pregledan i jasan shematski grafički prikaz.</p>	<p>Učenik samostalno istražuje i na neuobičajen način interpretira kako čovjek uporabom različitih materijala, konstrukcija i oblika prilagođava životni prostor svojim potrebama i prirodnomu okolišu, pri oblikovanju u prostoru na neuobičajen način rješava konstrukcijske probleme, u oblikovanju shematskoga grafičkog prikaza na neuobičajen se način služi likovnim jezikom kako bi izrazio specifične veze i odnose unutar određene cjeline.</p>
<p>c.5.2</p> <p>NAKON 5. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK RASPRAVLJA O DRUŠTVENOME KONTEKSTU UMJETNIČKOGA DJELA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik opisuje i uspoređuje umjetnička djela s obzirom na različite društvene čimbenike te ih povezuje sa stečenim znanjima iz drugih predmeta i iskustvima iz svakodnevnoga života - učenik objašnjava povezanost odabira karakterističnih oblikovnih materijala s podnebljem u kojemu je djelo nastalo (skulptura, arhitektura, primijenjena umjetnost) - učenik navodi barem dvije kulturno-umjetničke ustanove (dostupne njegovu iskustvu) i na temelju vlastitoga iskustva opisuje aktivnosti koje se u njima odvijaju - učenik navodi i opisuje konkretne 	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć opisuje umjetnička djela i djela tradicijske baštine povezujući ih s nekim čimbenicima, koji su utjecali na njihov nastanak, i s društvenim kontekstom te navodi aktivnosti koje se odvijaju u kulturno-umjetničkim ustanovama.</p>	<p>Učenik uz učiteljevu podršku opisuje umjetnička djela i djela tradicijske baštine povezujući ih s različitim čimbenicima, koji su utjecali na njihov nastanak, i s društvenim kontekstom, opisuje aktivnosti koje se odvijaju u kulturno-umjetničkim ustanovama.</p>	<p>Učenik samostalno opisuje i uspoređuje umjetnička djela s djelima tradicijske baštine povezujući ih različitim čimbenicima, koji su utjecali na njihov nastanak, i s društvenim kontekstom, opisuje ulogu kulturno-umjetničkih ustanova u zajednici.</p>	<p>Učenik samostalno i precizno opisuje i uspoređuje umjetnička djela s djelima tradicijske baštine povezujući ih s više različitih čimbenika, koji su utjecali na njihov nastanak, te s društvenim kontekstom, opisuje ulogu kulturno-umjetničkih ustanova u zajednici.</p>

	primjere različitih oblika umjetničkoga izražavanja, vrsta zanimanja (likovni/vizualni umjetnik, fotograf, arhitekt, web, grafički produkt i modni dizajner) i spomenika iz svoje okoline (s područja likovnih i vizualnih umjetnosti) koje je posjetio i /ili upoznao				
--	--	--	--	--	--

DODATAK:

Tijekom 2.odgojno-obrazovnoga razdoblja učenik sudjeluje u najmanje dvjema organiziranim izvanškolskim aktivnostima u suradnji s umjetničkim udrugama, ustanovama i umjetnicima.

Preporučeni oblici rada:

- organiziranje različitih vrsta nastavnih aktivnosti u prostoru muzeja/galerije
- uključivanje učenika u aktivnosti koje organiziraju kulturno-umjetničke ustanove (različite vrste radionica)
- posjet umjetničkomu ateljeu, arhitektonskom ili dizajnerskom studiju i sl.
- osmišljavanje i izvedba projekata u suradnji s umjetnicima.

LIKOVNA KULTURA: 6. RAZRED

Učenje i poučavanje organizira se kroz četiri zadane teme koje se realiziraju nizom manjih ili većih projektnih i kontekstnih cjelina. Učenik tijekom procesa stvaranja i izražavanja istražuje i interpretira teme te njima povezuje sadržaje ishoda LK s ostalim predmetima, međupredmetnim temama i iskustvima iz svakodnevnoga života.

Teme:

Identitet i multikulturalnost

Učenik istražuje različite kulturne kontekste radi razumijevanja vlastitoga kulturnog identiteta i razvoja tolerancije prema drugome i drukčijem; povezuje preporučene međupredmetne teme: *Osobni i socijalni razvoj, Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije, Građanski odgoj i obrazovanje.*

Osobni svijet

Učenik propituje vlastite misli, osjeća je i stavove te istražuje različite načine njihova izražavanja; povezuje preporučene međupredmetne teme: *Osobni i socijalni razvoj, Poduzetništvo, Učiti kako učiti.*

Materijalni i nematerijalni prostor

Učenik istražuje različite aspekte prostora; povezuje preporučene međupredmetne teme: *Osobni i socijalni razvoj, Zdravlje, Održivi razvoj, Poduzetništvo.*

Tijelo, prostor i vrijeme

Učenik istražuje suodnos različitih umjetničkih područja u cjelovitome umjetničkom djelu (skulptura, arhitektura, scenska umjetnost); povezuje preporučene međupredmetne teme: *Osobni i socijalni razvoj, Učiti kako učiti, Poduzetništvo.*

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
<p>A.6.1</p> <p>NAKON 6. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK INTERPRETIRA I IZRAŽAVA RAZLIČITE SADRŽAJE S POMOĆU METAFORA, KODOVA, SIMBOLA, ZNAKOVA, LIKOVNOGA JEZIKA, POJMOVA I SUSTAVA IDEJA U VLASTITOME LIKOVNOM/VIZUALNOM IZRAŽAVANJU.</p>	<p>Učenik interpretira četiri zadane teme.</p> <p>Sudjeluje u cjelovitome procesu u kojemu se potiče razvoj kreativnoga mišljenja, likovnim i vizualnim stvaranjem istražuje, interpretira i izražava različite ideje i sadržaje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osobni sadržaji (informacije, osjećaji misli, iskustva, stavovi i vrijednosti) - sadržaji likovne/vizualne umjetnosti - sadržaji/izrazi drugih umjetničkih područja - sadržaji iz svakodnevnoga života i bližeokoline. <p>Učenik u stvaralačkome procesu i izražavanju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povezuje različita područja , prepoznajući, analizirajući i rabeći zajedničke sastavnice – metafore, kodove, simbole, pojmove i sustave ideja, koje zatim interpretira i primjenjuje u vlastitome likovnom/vizualnom izrazu - služi se iskustvom usmjerenoga opažanja - služi se vizualnim i nevizualnim motivima i likovnim jezikom kao motivom - služi se likovnim jezikom polazeći od simboličkih i asocijativnih 	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje primjenjuje i prepoznaje metafore, kodove, simbole, pojmove i sustave ideja u vlastitim likovnim/vizualnim uradcima te ih opisuje.</p>	<p>Učenik primjenjuje i prepoznaje metafore, kodove, simbole, pojmove i sustave ideja u vlastitim likovnim/vizualnim uradcima te ih interpretira.</p>	<p>Učenik prepoznaje u vlastitim i tuđim te primjenjuje u vlastitim likovnim/vizualnim uradcima metafore, kodove, simbole, pojmove i sustave ideja te ih povezuje s primjenom u ostalim umjetnostima i nastavnim predmetima.</p>	<p>Učenik samostalno prepoznaje u vlastitim i tuđim te primjenjuje u vlastitim likovnim/vizualnim uradcima metafore, kodove, simbole, pojmove i sustave ideja, interpretira ih te pronalazi u ostalim umjetnostima i nastavnim predmetima.</p>

	<p>vrijednosti likovnih elemenata i kompozicijskih načela koje povezuje sa sadržajima iz svakodnevnoga života</p> <ul style="list-style-type: none"> - upoznaje pojmove i forme - izražavanja i oblikovanja iz likovne/vizualne umjetnosti i kulture - povezuje probleme koji su proizašli iz ciljeva međupredmetnih tema (aktualna zbivanja u osobnoj i društvenoj stvarnosti učenika) s ključnim sadržajima nudeći rješenja u likovnome/vizualnome obliku. 				
<p>DODATAK:</p> <p>Učenik se u procesu stvaranja i izražavanja služi likovnim jezikom (likovni elementi i sintaksa) polazeći od simboličke i asocijativne vrijednosti: crte, boje, mase i prostora te kompozicijskih načela (ritam, kontrast, omjer....):</p> <ul style="list-style-type: none"> - izražajnost crta - boja: gradacija (ton, vrsta boje, čistoća), kontrasti boja (boja, svjetlina, toplo-hladni, komplementarni) - ploha: pozitiv i negativ - površina: crtačke, slikarske i kiparske (plastičke) tekture - masa i prostor: različiti odnosi mase i prostora (skulptura i arhitektura) - dvodimenzionalno, trodimenzionalno; prostor i vrijeme: lik, tijelo, prostor, pokret (doživljaj prostora kroz kretanje). - različiti ritmovi na plohi, u prostoru i u vremenu - omjeri veličina na plohi i u prostoru - dominacija (isticanje i naglašavanje bojom, oblikom, veličinom, smjerom...) - kompozicija (kružna, vodoravna, okomita, dijagonalna, piramidalna), rekompozicija. <p>Učenik upoznaje i druge likovne pojmove ako učitelj smatra da mu mogu pomoći u realizaciji ideje u određenome zadatku.</p> <p>Učenik upoznaje pojmove i forme izražavanja i oblikovanja iz likovne/vizualne umjetnosti i kulture: cjelovito oblikovanje kazališnoga prostora (rekviziti, kostimografija, scenografija; svjetlost, boja, materijali/površina), skica i studija, stop animacija, obrada fotografije: fotomontaža (rekompozicija i redefinicija), fotostrip, tipografija.</p> <p>Do kraja 3.odgojno-obrazovnoga ciklusa učenik se upoznaje i služi s predloženim umjetničkim praksama ili konceptima: <i>performance</i>, <i>happening</i>, konceptualna umjetnost, umjetnička instalacija, digitalna umjetnost, novi mediji.</p>					

<p>A.6.2</p> <p>NAKON 6. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK DEMONSTRIRA FINE MOTORIČKE VJEŠTINE INVENTIVNOM UPORABOM RAZLIČITIH LIKOVNIH MATERIJALA I POSTUPAKA U VLASTITOME LIKOVNOM IZRAŽAVANJU.</p>	<p>Učenik inventivno upotrebljuje i varira likovne materijale i postupke te istražuje osobni rukopis kako bi izradio svoj rad. Uočava i izražava obilježja likovnih materijala i postupaka pri njihovoj uporabi. Demonstrira fine motoričke vještine (preciznost, usredotočenje, koordinacija prstiju i očiju, sitni pokreti).</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad. Pri rukovanju likovnim materijalima pokazuje minimalnu vještinu, vizualno-motorička koordinacija povremeno je zadovoljavajuća, nizak stupanj preciznosti, vrlo ograničen raspon mogućnosti kontrole materijala, izvedba je nedosljedna i s minimumom detalja.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad, s naznakama istraživanja postupaka i mogućnosti. Pri rukovanju likovnim materijalima vježbanjem pokazuje napredak, vizualno-motorička koordinacija popravljiva se praksom, stupanj je preciznosti prosječan, kao i raspon mogućnosti kontrole materijala. Izvedba je rijetko dosljedna, broj detalja je malen.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad, varirajući postupke i mogućnosti. Pri rukovanju likovnim materijalima pamti usvojene pokrete, pokazuje usklađenost pokreta i fleksibilnost šake. Koordinacija oka i ruke omogućuje preciznost, detaljnost i dosljednost izvedbe.</p>	<p>Učenik samostalno i istraživački upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad, istražujući i eksperimentirajući s postupcima i njihovim mogućnostima te istražujući osobni rukopis. Pri rukovanju likovnim materijalima pokazuje veliku vještinu, visok stupanj vizualno-motoričke koordinacije, veliku preciznost, širok raspon mogućnosti kontrole materijala (pritisak, nagib, spajanje, oblikovanje i sl.) te dosljednost i detaljnost izvedbe.</p>
<p>DODATAK:</p> <p>Učenik upotrebljuje preporučene likovne materijale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - crtačke: olovka, ugljen, kreda, flomaster, tuš, pero, kist, lavirani tuš - slikarske: akvarel, gvaš, tempere, pastel, flomasteri, kolaž-papir, kolaž iz časopisa - prostorno-plastičke: glina, glinamol, papir-plastika, ambalaža (i drugi didaktički neoblikovani materijal), aluminijska folija, kaširani papir (papir mâšé), žica - grafičke: monotipija, kartonski tisak, kolagrafija. 					

<p>A.6.3</p> <p>NAKON 6. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK SE U IZVOĐENJU ZADATAKA SLUŽI NOVOMEDIJSKOM TEHNOLOGIJOM (DIGITALNI FOTOAPARAT, PAMETNI TELEFON I SL. TE PROGRAMI ZA OBRADU FOTOGRAFIJA I PROGRAMI ZA MONTAŽU) USKLAĐUJUĆI POZNAVANJE NJIHOVIH TEHNIČKIH I IZRAŽAJNIH MOGUĆNOSTI S PRINCIPIMA LIKOVNOGA/VIZUALNOGA JEZIKA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik digitalnim fotoaparatom snima fotografije bilježeći tematske i likovno/vizualne sadržaje iz okoline služeći se znanjem o kadru, planu, kutu snimanja, kompoziciji, svjetlu, boji, kontrastu i ostalim elementima likovnoga jezika - primjenjuje znanja o kompoziciji i kontrastima služeći se s više funkcija programa za obradu fotografije (promjena kontrasta, svjetlosti, boje, izrezivanje na određeni format, rekomponiranje, fotomontaža) - primjenjuje znanja o kadru, planu, kompoziciji, kontrastu i ritmu rabeći osnovne funkcije programa za montažu kako bi izradio kraću animiranu formu tehnikom stop animacije 	<p>Učenik se uz učiteljevu pomoć služi osnovnim izražajnim mogućnosti likovnoga jezika, tehničkim i izražajnim mogućnostima novomedijskih tehnologija pri snimanju fotografija, njihovoj obradi te prezentaciji sadržaja i ideja.</p>	<p>Uz posredovanje učitelja učenik se služi izražajnim mogućnostima likovnoga jezika, tehničkim i izražajnim mogućnostima novomedijskih tehnologija pri snimanju fotografija, njihovoj obradi te prezentaciji sadržaja i ideja.</p>	<p>Učenik samostalno usklađuje izražajne mogućnosti likovnoga jezika s tehničkim i izražajnim mogućnosti novomedijskih tehnologija pri snimanju fotografija, njihovoj obradi i uporabi u izradi kraće animirane forme te u prezentaciji sadržaja i ideja.</p>	<p>Učenik u odmaku od uobičajnih rješnja usklađuje uporabu izražajnih mogućnosti likovnoga jezika s tehničkim i izražajnim mogućnosti novomedijskih tehnologija pri snimanju fotografija, njihovoj obradi i uporabi u izradi kraće animirane forme te u prezentaciji sadržaja i ideja.</p>
<p>B.6.1</p> <p>NAKON 6. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK OPISUJE I PROMIŠLJA O LIKOVNOME/VIZUALNOME UMJETNIČKOM DJELU KAO CJELINI POVEZUJUĆI VLASTITI DOŽIVLJAJ SA SUODNOSOM IDEJE I TEMATSKOGA TE LIKOVNOGA/VIZUALNOGA SADRŽAJA DJELA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik opisuje umjetničko djelo kao cjelinu: opaža i istražuje povezanost materijala, postupaka, likovnih elemenata, kompozicijskih načela te odnosa forme i sadržaja (prikaz motiva, teme, poruke, asocijacije, društveni kontekst) u izražavanju ideje - učenik opisuje osobni doživljaj djela u odnosu na ideju, temu i likovni/vizualni sadržaj djela (povezuje s osobnim iskustvom: misli, osjećaji, stavovi) - učenik samostalno prikuplja informacije o umjetniku i djelu - učenik u ineposrednome susretu s djelima i spomenicima prikuplja i bilježi podatke (pismene i vizualne 	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć detaljno opisuje suodnos tematskoga i likovnoga/vizualnoga sadržaja povezujući ga s vlastitim doživljajem.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje detaljno opisuje i iznosi promišljanja o suodnosu tematskoga i likovnoga/vizualnoga sadržaja povezujući ga s vlastitim doživljajem.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje precizno opisuje i iznosi promišljanja o umjetničkome djelu kao cjelini povezujući vlastiti doživljaj sa suodnosom ideje i tematskoga te likovnoga/vizualnoga sadržaja djela.</p>	<p>Učenik samostalno precizno opisuje i iznosi promišljanja o umjetničkome djelu kao cjelini povezujući vlastiti doživljaj sa suodnosom ideje i tematskog te likovnoga/vizualnoga sadržaja djela.</p>

	<p>bilješke) koji se odnose na istraživani sadržaj te se njima kasnije služi u vlastitome radu</p> <ul style="list-style-type: none"> - učenik promišlja o djelu te ga prosuđuje povezujući sve prikupljene podatke i vlastiti doživljaj 				
<p>DODATAK:</p> <p>Učenik upoznaje i istražuje djela i različite oblike izražavanja iz područja likovnih i vizualnih umjetnosti: crtež, slikarstvo, skulptura, grafika, vizualne komunikacije i dizajn (grafički, produkt), arhitektura, fotografija, film (igrani, dokumentarni i animirani), strip, scenografija, kostimografija, lutkarstvo.</p>					
<p>B.6.2</p> <p>NAKON 6. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK PREPOZNAJE REDOSLIJED ETAPA STVARALAČKOGA PROCESA TE ANALIZIRA I KRITIČKI PROPITUJE SVOJ LIKOVNI/VIZUALNI RAD I RADOVE DRUGIH UČENIKA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik prepoznaje redoslijed etapa stvaralačkoga procesa i prihvaća ih kao sastavni dio organizacije vlastitoga rada -učenik opisuje likovni rad kao cjelinu (odnos ideje, tematskog i likovnoga/vizualnoga sadržaja te izvedbe u materijalima) - učenik analizira i kritički propituje likovne/vizualne radove prema kriterijima: likovni pojmovi, likovni materijal, tehnike i/ili vizualni mediji, prikaz motiva i originalnosti, uloženi trud, izražene ideje - učenik analizira i kritički propituje likovne/vizualne radove ukazujući na moguće nedostatke ili zanimljiva rješenja - učenik prepoznaje varijacije u procesu prijenosa ideje u formu - učenik prepoznaje razinu osobnoga zadovoljstva u stvaralačkome procesu 	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć prepoznaje redoslijed različitih etapa stvaralačkoga procesa i u skladu s njima organizira svoj rad te analizira svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika prepoznajući uporabu likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje.</p>	<p>Učenik uz učiteljevu podršku prepoznaje redoslijed različitih etapa stvaralačkoga procesa i u skladu s njima organizira svoj rad te analizira i kritički propituje svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika prepoznajući i uspoređujući uporabu likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje.</p>	<p>Učenik, s povremenim greškama, prepoznaje redoslijed različitih etapa stvaralačkoga procesa i u skladu s njima organizira svoj rad te analizira i kritički propituje svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika raspravljajući o maštovitosti uporabe likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje.</p>	<p>Učenik samostalno prepoznaje redoslijed različitih etapa stvaralačkoga procesa i u skladu s njima organizira svoj rad, analizira i kritički propituje svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika procjenjujući uspješnost i maštovitost uporabolikovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje te propituje likovne i vizualne pojave u svojoj okolini.</p>

<p>C.6.1</p> <p>NAKON 6. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK ANALIZIRA I PROPITUJE UTJECAJ VIZUALNIH KOMUNIKACIJA I PROSTORNOGA OBLIKOVANJA OKOLINE NA VLASTITI ŽIVOT TE LIKOVNIM I VIZUALNIM IZRAŽAVANJEM DAJE PRIJEDLOG NJEZINA MOGUĆEG (PRE)OBLIKOVANJA.</p>	<p>Likovnim i vizualnim izražavanjem učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uspoređuje odabrane primjere arhitektonskih cjelina i primjere dostupne njegovu svakodnevnom iskustvu, analizira utjecaj uporabe i interpretacije svjetlosti, boje i materijala/površina u arhitekturi na taktilni i vizualni doživljaj prostora - u prostoru, za koji je povezan svakodnevnim aktivnostima i boravkom, prepoznaje mogućnost ili potrebu njegova (pre)oblikovanja, predlaže i u studiji razrađuje moguća rješenja (svjetlost, boja i materijal/površina u arhitekturi) - uspoređuje čitljivost teksta i jasnoću poruke uporabom različitih veličina i tipova pisma te različitih odnosa slike i teksta, istražujući odabrane i njemu sadržajno bliske primjere tiskovina, plakata i digitalnih medija - prezentira određeni nastavni sadržaj u jednostavnim računalnim programima za prezentacije sadržaja i ideja te u formi plakata, rabeći različite odnose slike i teksta radi postizanja vizualne preglednosti, čitljivosti i jasnoće prezentiranoga sadržaja 	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje uočava utjecaj vizualnih komunikacija i prostornoga oblikovanja okoline na neke aspekte vlastitoga života i života u zajednici, uočava određene potrebe njezina (pre)oblikovanja, predlaže i razrađuje moguće rješenje te oblikuje pregledne vizualne prezentacije.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje analizira utjecaj vizualnih komunikacija i prostornoga oblikovanja okoline na neke aspekte vlastitoga života i života u zajednici, uočava određene potrebe i pronalazi mogućnosti njezina (pre)oblikovanja, predlaže i razrađuje moguće rješenje te oblikuje pregledne vizualne prezentacije.</p>	<p>Učenik samostalno analizira utjecaj vizualnih komunikacija i prostornoga oblikovanja okoline na različite aspekte vlastitoga života i života u zajednici, uočava određene potrebe i pronalazi mogućnosti njezina (pre)oblikovanja, predlaže i razrađuje izvediva rješenja te oblikuje jasne i pregledne vizualne prezentacije.</p>	<p>Učenik samostalno analizira i propituje utjecaj vizualnih komunikacija i prostornoga oblikovanja okoline na različite aspekte vlastitoga života i života u zajednici, samostalno uočava potrebe i pronalazi razne mogućnosti njezina (pre)oblikovanja, predlaže i detaljno razrađuje originalna i izvediva rješenja te oblikuje jasne i pregledne vizualne prezentacije na neuobičajen način rabeći različite odnose slike i teksta.</p>
---	--	--	--	---	---

<p>C.6.2</p> <p>NAKON 6. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK PREPOZNAJE I PROPITUJE DRUŠTVENI KONTEKST UMJETNIČKOGA DJELA.</p>	<p>- učenik opisuje i uspoređuje umjetnička djela s obzirom na različite društvene čimbenike te ih povezuje sa stečenim znanjima iz drugih predmeta i iskustvima iz svakodnevnoga života</p> <p>- učenik uspoređuje i interpretira djela tradicijskoga oblikovanja različitih krajeva i kultura s obzirom na društveni kontekst u kojemu su nastala (način života, običaji, vrijednosti) te raspravlja o njihovoj ulozi i važnosti njihova očuvanja u oblikovanju kulturnoga identiteta (nacionalnoga ili lokalnoga)</p> <p>- učenik raspravlja o različitim ulogama koje likovno/vizualno izražavanje i umjetničko djelo mogu imati u životu zajednice</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje opisuje umjetnička djela i djela tradicijske baštine povezujući ih s društvenim kontekstom te navodi različite oblike djelovanja umjetnika u zajednici.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje opisuje umjetnička djela i djela tradicijske baštine povezujući ih s društvenim kontekstom te opisuje različite oblike djelovanja umjetnika u zajednici.</p>	<p>Učenik samostalno opisuje i uspoređuje različita umjetnička djela i djela tradicijske baštine povezujući ih s društvenim kontekstom i stečenim znanjima iz drugih predmeta te opisuje ulogu umjetničkoga djelovanja u zajednici.</p>	<p>Učenik samostalno i precizno opisuje i uspoređuje različita umjetnička djela i djela tradicijske baštine, povezujući ih s društvenim kontekstom te opisuje različite uloge umjetničkoga djelovanja u zajednici.</p>
--	---	--	---	---	--

LIKOVNA KULTURA: 7. RAZRED

Učenje i poučavanje organizira se kroz četiri zadane teme koje se realiziraju nizom manjih ili većih projektnih i kontekstnih cjelina. Učenik tijekom procesa stvaranja i izražavanja istražuje i interpretira teme te njima povezuje sadržaje ishoda LK s ostalim predmetima, međupredmetnim temama i iskustvima iz svakodnevnoga života.

Teme:

Oblik i mjera

Učenik istražuje cjelinu kroz zajedničku mjeru i međusobne odnose dijelova; povezuje preporučene međupredmetne teme: *Osobni i socijalni razvoj, Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije, Učiti kako učiti.*

Prostor u kojemu boravim (svjesno življenje)

Učenik istražuje utjecaj oblikovanja vizualne okoline na vlastiti život; povezuje preporučene međupredmetne teme: *Osobni i socijalni razvoj, Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije, Održivi razvoj, Poduzetništvo.*

Identitet i popularna kultura

Učenik propituje utjecaj popularne kulture na oblikovanje vlastitih stavova i načine izražavanja vlastitoga identiteta; povezuje preporučene međupredmetne teme: *Osobni i socijalni razvoj, Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije, Učiti kako učiti, Građanski odgoj i obrazovanje.*

Slika, pokret i vrijeme

Učenik istražuje suodnos različitih umjetničkih područja u umjetničkome djelu i virtualnoj stvarnosti (video, film, internet), povezuje preporučene međupredmetne teme: <i>Osobni i socijalni razvoj, Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije, Građanski odgoj i obrazovanje.</i>					
ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHOI	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
<p>A.7.1</p> <p>NAKON 7. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK STVARA VLASTITI LIKOVNI/VIZUALNI URADAK KAO KOMUNIKACIJSKI KANAL S OKOLINOM TAKO DA OBLIKUJE PORUKE SLUŽEĆI SE MATERIJALIMA, ALATIMA I JEZIKOM LIKOVNOGA I VIZUALNOGA IZRAŽAVANJA.</p>	<p>Učenik interpretira četiri zadane teme.</p> <p>Sudjeluje u cjelovitome procesu u kojemu se potiče razvoj kreativnoga mišljenja , likovnim i vizualnim stvaranjem istražuje, interpretira i izražava različite ideje i sadržaje:</p> <ul style="list-style-type: none"> -osobni sadržaji (informacije, osjećaji, misli, iskustva, stavovi i vrijednosti) -sadržaji likovne/vizualne umjetnosti -sadržaji/izrazi drugih umjetničkih područja -sadržaji iz svakodnevnoga života i bliže okoline. <p>Učenik u stvaralačkome procesu i izražavanju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povezuje ideju i formu u jasnu vizualnu poruku koja nosi određeno značenje - interpretira osobnu simboliku u likovnome/vizualnome izrazu koja je proizišla iz kognitivnoga i emocionalnoga sadržaja - odabire materijale i medije radi izražavanja određene poruke - služi se iskustvom usmjerenoga opažanja - služi se vizualnim i nevizualnim motivima i likovnim jezikom kao motivom - služi se likovnim jezikom polazeći 	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje prenosi svoju ideju u formu i materijal i služi se uobičajenim asocijacijama i stereotipima u likovnome/vizualnome izrazu.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje kombinira odnos ideje i forme u zadovoljavajuću cjelinu i udaljuje se od uobičajenih asocijacija i stereotipa u likovnome/vizualnome izrazu.</p>	<p>Učenik samostalno povezuje ideju, formu i medij u zadovoljavajuću cjelinu koja izražava njegove misli, osjećaje, stavove, vrijednosti i iskustva u povremeno jasno čitljivu poruku u likovnome/vizualnome izrazu.</p>	<p>Učenik samostalno osmišljava jedinstvenu cjelinu ideje, forme i medija koja izražava njegove misli, osjećaje, stavove, vrijednosti i iskustva u jasnu i čitljivu poruku u likovnome/vizualnome izrazu.</p>

	<p>od prepoznavanja različitih koncepata i gledišta koje povezuje sa sadržajima iz svakodnevnoga života</p> <ul style="list-style-type: none"> - upoznaje pojmove i forme izražavanja i oblikovanja iz likovne/vizualne umjetnosti i kulture - povezuje probleme koji su proizašli iz ciljeva međupredmetnih tema (aktualna zbivanja u osobnoj i društvenoj stvarnosti učenika) s ključnim sadržajima nudeći rješenja u likovnome/vizualnome obliku. 				
<p>DODATAK:</p> <p>Učenik se u procesu stvaranja i izražavanja služi likovnim jezikom (likovni elementi i sintaksa) polazeći od različitih koncepata i gledišta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tonsko i kolorističko izražavanje - prividi prostora na plohi: očište, prostorni planovi, geometrijska perspektiva (s jednim ili više očišta), poliperspektiva, "koloristička perspektiva" (prostorno djelovanje boje) - omjer i razmjer, proporcija, kanon - simetrična i asimetrična kompozicija, statično-dinamično - ritam na plohi, u prostoru i u vremenu. <p>Učenik upoznaje i druge likovne pojmove ako učitelj smatra da mu mogu pomoći u realizaciji ideje u određenome zadatku.</p> <p>Učenik upoznaje pojmove i forme izražavanja i oblikovanja iz likovne/vizualne umjetnosti i kulture: mediji vizualnih komunikacija (internet i društvene mreže, plakat, omot cd-a, časopisi, reklame itd.), tipografija (asocijativna uloga pisma), video i film (kadar, vrste planova i kutova snimanja) , obrada videa i montaža (kontrast, svjetlost, boja, kadar, ritam, trajanje, sekvenca, brzina), arhitektura i produkt dizajn (serijska proizvodnja, ergonomičnost), modni i tekstilni dizajn (uzorak, materijali i krojevi).</p> <p>Do kraja 3. odgojno-obrazovnoga ciklusa učenik se upoznaje i služi s predloženim umjetničkim praksama ili konceptima: <i>performance</i>, <i>happening</i>, konceptualna umjetnost, umjetnička instalacija, digitalna umjetnost, novi mediji.</p>					

<p>A.7.2</p> <p>NAKON 7. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK DEMONSTRIRA FINE MOTORIČKE VJEŠTINE INVENTIVNOM UPORABOM RAZLIČITIH LIKOVNIH MATERIJALA I POSTUPAKA U VLASTITOME LIKOVNOM IZRAŽAVANJU.</p>	<p>Učenik inventivno upotrebljuje i varira likovne materijale i postupke te istražuje osobni rukopis kako bi izradio svoj rad. Uočava i izražava obilježja likovnih materijala i postupaka pri njihovoj uporabi. Demonstrira fine motoričke vještine (preciznost, usredotočenje, koordinacija prstiju i očiju, sitni pokreti).</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad. Pri rukovanju likovnim materijalima pokazuje minimalnu vještinu, vizualno-motorička koordinacija povremeno je zadovoljavajuća, nizak stupanj preciznosti, vrlo ograničen raspon mogućnosti kontrole materijala, izvedba je nedosljedna i s minimumom detalja.</p>	<p>Učenik uz posredovanje učitelja upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad, s naznakama istraživanja postupaka i mogućnosti. Pri rukovanju likovnim materijalima vježbanjem pokazuje napredak, vizualno-motorička koordinacija popravljiva se praksom, stupanj je preciznosti prosječan, kao i raspon mogućnosti kontrole materijala. Izvedba je rijetko dosljedna, broj detalja je malen.</p>	<p>Učenik samostalno upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad, varirajući postupke i mogućnosti. Pri rukovanju likovnim materijalima pamti usvojene pokrete, pokazuje usklađenost pokreta i fleksibilnost šake. Koordinacija oka i ruke omogućuje preciznost, detaljnost i dosljednost izvedbe.</p>	<p>Učenik samostalno i inventivno upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad, istražujući i eksperimentirajući s postupcima i njihovim mogućnostima te istražujući osobni rukopis. Pri rukovanju likovnim materijalima pokazuje veliku vještinu, visok stupanj vizualno-motoričke koordinacije, veliku preciznost, širok raspon mogućnosti kontrole materijala (pritisak, nagib, spajanje, oblikovanje i sl.) te dosljednost i detaljnost izvedbe.</p>
<p>DODATAK:</p> <p>Učenik upotrebljuje preporučene likovne materijale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - crtačke: olovka, ugljen, kreda, flomaster, tuš, pero, kist, lavirani tuš - slikarske: akvarel, gvaš, tempere, pastel, flomasteri, kolaž-papir, kolaž iz časopisa - prostorno-plastičke: glina, glinamol, papir-plastika, ambalaža (i drugi didaktički neoblikovani materijal), aluminijska folija, kaširani papir (papir mâšé), žica - grafičke: monotipija, kartonski tisak, kolagrafija, linorez. 					

<p>A.7.3</p> <p>NAKON 7. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK SE U IZVOĐENJU ZADATAKA SLUŽI NOVOMEDIJSKOM TEHNOLOGIJOM (DIGITALNA KAMERA, PAMETNI TELEFON I SL., PROGRAMI ZA MONTAŽU I OBRADU VIDEA) USKLAĐUJUĆI POZNAVANJE NJIHOVIH TEHNIČKIH I IZRAŽAJNIH MOGUĆNOSTI S PRINCIPIMA LIKOVNOG/VIZUALNOG JEZIKA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik digitalnom kamerom snima video materijale služeći se znanjem o kadru, planu, kutu snimanja, svjetlu, boji, načinima gradnje kompozicije, kontrastu, ritmu i ostalim elementima likovnog jezika - učenik primjenjuje znanja o kadru, planu, vrstama i načinima gradnje kompozicije, kontrastu i ritmu služeći se različitim funkcijama programa za obradu videa i montažu (promjena kontrasta, svjetlosti, boje, promjena kadra, ritam, trajanje, sekvenca, brzina) 	<p>Učenik se uz učiteljevu pomoć služi osnovnim izražajnim mogućnostima likovnog jezika te osnovnim tehničkim i izražajnim mogućnostima novomedijskih tehnologija pri snimanju videozapisa, njihovoj obradi te prezentaciji sadržaja i ideja.</p>	<p>Učenik se uz posredovanje učitelja služi izražajnim mogućnostima likovnog jezika te tehničkim i izražajnim mogućnostima novomedijskih tehnologija pri snimanju videozapisa, njihovoj obradi te prezentaciji sadržaja i ideja.</p>	<p>Učenik samostalno usklađuje izražajne mogućnosti likovnog jezika s tehničkim i izražajnim mogućnostima novomedijskih tehnologija pri snimanju videozapisa, njihovoj obradi te prezentaciji sadržaja i ideja.</p>	<p>Učenik u odmaku od uobičajnih rješenja usklađuje uporabu izražajnih mogućnosti likovnog jezika s tehničkim i izražajnim mogućnostima novomedijskih tehnologija pri snimanju videozapisa, njihovoj obradi i prezentaciji sadržaja i ideja; odabire tehničke metode kojima najbolje može izraziti ideju.</p>
<p>B.7.1</p> <p>NAKON 7. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK PROMIŠLJA, INTERPRETIRA I PROSUĐUJE LIKOVNO/VIZUALNO UMJETNIČKO DJELO KAO CJELINU POVEZUJUĆI VLASTITI DOŽIVLJAJ SA SUODNOSOM IDEJE I TEMATSKOGA TE LIKOVNOGA/VIZUALNOGA SADRŽAJA DJELA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik istražuje umjetničko djelo kao cjelinu: opaža i analizira povezanost materijala, postupaka, likovnih elemenata, kompozicijskih načela te odnosa forme i sadržaja (prikaz motiva, teme, poruke, asocijacije, društveni kontekst) u izražavanju ideje - učenik opisuje osobni doživljaj djela u odnosu na ideju, temu i likovni/vizualni sadržaj djela (povezuje s osobnim iskustvom: misli, osjećaji, stavovi) - učenik samostalno prikuplja informacije o umjetniku i djelu - učenik promišlja, interpretira i prosuđuje djelo povezujući sve prikupljene podatke i vlastiti doživljaj koji se odnose na istraživani sadržaj te 	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć detaljno opisuje suodnos tematskoga i likovnog/vizualnoga sadržaja povezujući ga s vlastitim doživljajem.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje detaljno opisuje i interpretira suodnos tematskoga i likovnog/vizualnoga sadržaja povezujući ga s vlastitim doživljajem.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje argumentirano obrazlaže stavove o umjetničkome djelu, koji se temelje na promišljanju djela kao cjeline povezujući vlastiti doživljaj sa suodnosom ideje i tematskim te likovnim/vizualnim sadržajem djela.</p>	<p>Učenik samostalno argumentirano obrazlaže stavove o umjetničkome djelu, koji se temelje na promišljanju djela kao cjeline povezujući vlastiti doživljaj sa suodnosom ideje i tematskim te likovnim/vizualnim sadržajem djela.</p>

	se njima kasnije služi u vlastitome radu				
DODATAK:					
Učenik upoznaje i istražuje djela i različite oblike izražavanja iz područja likovnih i vizualnih umjetnosti: crtež, slikarstvo, skulptura, grafika, vizualne komunikacije i dizajn (grafički, produkt, web), arhitektura i urbanizam, film (igrani i animirani, dokumentarni i eksperimentalni), strip.					
B.7.2 NAKON 7. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK ANALIZIRA RAZLIČITE ETAPE STVARALAČKOGA PROCESA, ANALIZIRA I VREDNUJE SVOJ LIKOVNI/VIZUALNI RAD I RADOVE DRUGIH UČENIKA.	Učenik analizira različite etape stvaralačkoga procesa: - uspoređuje vlastito istraživanje s istraživanjem drugih učenika - uspoređuje odnos rezultata svake etape s cjelinom - učenik se, tijekom analize stvaralačkoga procesa, vraća na prethodne etape i promišlja o mogućim promjenama prvobitnih rješenja te predlaže nova rješenja prijenosa ideje u formu - učenik opisuje i prosuđuje likovni rad kao cjelinu (odnos ideje, tematskoga i likovnoga/vizualnoga sadržaja te izvedbe u materijalima) - učenik analizira i prosuđuje likovne/vizualne radove prema kriterijima: likovni pojmovi, likovni materijali, tehnike i/ili vizualni mediji, prikaz motiva te originalnost uložena truda i izražene ideje. - prepoznaje razinu osobnoga zadovoljstva u stvaralačkome procesu	Učenik uz učiteljevu pomoć analizira različite etape stvaralačkoga procesa te analizira i prosuđuje svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika prepoznajući uporabu likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje.	Učenik uz učiteljevu pomoć analizira različite etape stvaralačkoga procesa te analizira i prosuđuje svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika prepoznajući i uspoređujući uporabu likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje.	Učenik samostalno analizira različite etape stvaralačkoga procesa te analizira i prosuđuje svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika raspravljajući o uspješnosti i maštovitosti uporabe likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje.	Učenik samostalno analizira različite etape stvaralačkoga procesa te analizira i prosuđuje svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika procjenjujući uspješnost i maštovitost uporabe likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje te kritički procjenjuje likovne i vizualne pojave u svojoj okolini.

<p>c.7.1</p> <p>NAKON 7. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK ANALIZIRA I PROPITUJE UTJECAJ VIZUALNIH KOMUNIKACIJA I PROSTORNOGA OBLIKOVANJA OKOLINE NA VLASTITI ŽIVOT TE LIKOVNIM I VIZUALNIM IZRAŽAVANJEM DAJE PRIJEDLOG NJEZINA MOGUĆEG (PRE)OBLIKOVANJA.</p>	<p>Likovnim i vizualnim izražavanjem učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uspoređuje odabrane primjere arhitektonskih cjelina s primjerima dostupnim njegovu svakodnevnom iskustvu, analizira različite oblikovna obilježja prostora (proporcijski odnosi, odnosi mase i prostora, prostorna organizacija) - u vlastitome radu varira neke od učenih obilježja i objašnjava kako svaka promjena utječe na doživljaj prostora, aktivnosti i sadržaje koji se u njemu odvijaju - istražuje i analizira što sve utječe na funkcionalnost određenoga uporabnog predmeta, u studiji razrađuje izvediv prijedlog oblikovanja određenoga uporabnog predmeta kojim rješava neku od svojih svakodневnih potreba te realizira svoju ideju u obliku prototipa ili makete - propituje kako se sadržaji popularne kulture i osobni identitet interpretiraju u različitim medijima vizualnih komunikacija (uporaba vizualnih asocijacija i metafora, asocijativne vrijednosti pisma) - razrađuje idejni prijedlog vizualne prezentacije određenoga sadržaja popularne kulture u nekome od suvremenih medija vizualnih komunikacija. 	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje uočava utjecaj vizualnih komunikacija i prostornoga oblikovanja okoline na neke aspekte vlastitoga života i života u zajednici, uočava određene potrebe njezina (pre)oblikovanja te predlaže i razrađuje moguće rješenje.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje analizira utjecaj vizualnih komunikacija i prostornoga oblikovanja okoline na neke aspekte vlastitoga života i života u zajednici, uočava određene potrebe i pronalazi mogućnosti njezina (pre)oblikovanja te predlaže i razrađuje moguće rješenje.</p>	<p>Učenik samostalno analizira utjecaj vizualnih komunikacija i prostornoga oblikovanja okoline na različite aspekte vlastitoga života i života u zajednici, uočava određene potrebe i pronalazi mogućnosti njezina (pre)oblikovanja te predlaže i razrađuje izvediva rješenja.</p>	<p>Učenik samostalno analizira i propituje utjecaj vizualnih komunikacija i prostornoga oblikovanja okoline na različite aspekte vlastitoga života i života u zajednici, uočava potrebe i pronalazi razne mogućnosti njezina (pre)oblikovanja te predlaže i detaljno razrađuje neuobičajena i izvediva rješenja.</p>
---	--	--	--	---	--

<p>c.7.2</p> <p>NAKON 7. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK ANALIZIRA DRUŠTVENI KONTEKST UMJETNIČKOGA DJELA.</p>	<p>- učenik opisuje i uspoređuje umjetnička djela s obzirom na različite društvene čimbenike te ih povezuje sa stečenim znanjima iz drugih predmeta i iskustvima iz svakodnevnoga života</p> <p>- učenik raspravlja o ulozi umjetnika u zajednici, kao oblikovatelj i interpretator različitih sadržaja, i o različitim ulogama koje likovno/vizualno izražavanje i umjetničko djelo mogu odigrati u životu zajednice</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje povezuje umjetničko djelo s određenim umjetničkim kontekstom i navodi različite oblike djelovanja umjetnika u zajednici.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje opisuje društveni kontekst umjetničkoga djela stvarajući različite vrste poveznica, opisuje različite oblike djelovanja umjetnika u zajednici.</p>	<p>Učenik samostalno opisuje društveni kontekst umjetničkoga djela stvarajući različite vrste poveznica te raspravlja o ulozi umjetnika i umjetničkoga djela u zajednici.</p>	<p>Učenik samostalno i precizno analizira društveni kontekst umjetničkoga djela, stvarajući veći broj poveznica, služeći se različitim argumentima raspravlja o ulozi umjetnika i umjetničkoga djela u zajednici.</p>
---	---	---	---	---	---

LIKOVNA KULTURA: 8. RAZRED

Učenje i poučavanje organizira se kroz četiri zadane teme koje se realiziraju nizom manjih ili većih projektnih i kontekstnih cjelina. Učenik tijekom procesa stvaranja i izražavanja istražuje i interpretira teme te njima povezuje sadržaje ishoda LK s ostalim predmetima, međupredmetnim temama i iskustvima iz svakodnevnoga života.

Teme:

Mijenjam svijet

Učenik istražuje ulogu umjetničkoga, stvaralačkog i inovativnog djelovanja u razvoju različitih aspekata društva (ekonomskog, socijalnog, kulturnog); povezuje preporučene međupredmetne teme: *Osobni i socijalni razvoj, Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije, Građanski odgoj i obrazovanje, Poduzetništvo.*

Mijenjam se

Učenik propituje i izražava svoje stavove, ideje, osjećaje i doživljaje; povezuje preporučene međupredmetne teme: *Građanski odgo i obrazovanje, Osobni i socijalni razvoj.*

Svijet kao cjelina

Učenik istražuje cjelovitost svijeta koji ga okružuje te različite dijelove i odnose koji ga čine; povezuje preporučene međupredmetne teme: *Osobni i socijalni razvoj, Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije, Učiti kako učiti.*

Umjetnost, tehnologija i društvo

Učenik istražuje povezanost likovnih/vizualnih umjetnosti i tehnologije te njihovu ulogu u suvremenome okruženju; povezuje preporučene međupredmetne teme: *Osobni i socijalni razvoj, Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije, Građanski odgoj i obrazovanje, Poduzetništvo.*

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
		ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
<p>A.8.1</p> <p>NAKON 8. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK ISTRAŽUJE, INTERPRETIRA I IZRAŽAVA RAZLIČITE SADRŽAJE I IDEJE S POMOĆU LIKOVNOGA JEZIKA, LIKOVNIH MATERIJALA I VIZUALNIH MEDIJA.</p>	<p>Učenik interpretira četiri zadane teme.</p> <p>Sudjeluje u cjelovitome procesu u kojemu se potiče razvoj kreativnoga mišljenja te likovnim i vizualnim stvaranjem istražuje, interpretira i izražava različite ideje i sadržaje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osobni sadržaji (informacije, osjećaji, misli, iskustva, stavovi i vrijednosti) - sadržaji likovne/vizualne umjetnosti - sadržaji/izrazi drugih umjetničkih područja - sadržaji iz svakodnevnoga života i bliže okoline. <p>Učenik u stvaralačkome procesu i izražavanju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povezuje osobni sadržaj s idejom (reduciranje na karakteristično) i prenosi ideju u formu, materijal i medij (konceptualno mišljenje) - samostalno se služi tehnikama za produkciju ideja i poticanje lateralnoga mišljenja - izražava različite sadržaje oblikujući ih u elemente izraza (asocijacije, metafore, kodovi, simboli i druge sastavnice) - sagledava cjelinu kojoj su podređeni detalji (sintetsko mišljenje) - samostalno se služi varijacijama u procesu prenošenja ideja u formu - rekonstruira vlastiti stvaralački proces služeći se kritičkom 	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje istražuje, interpretira i izražava različite sadržaje i ideje tako da je organizirano vođen kroz etape kreativnoga procesa i upravljanje vremenskim trajanjem aktivnosti u cilju izražavanja.</p>	<p>Učenik istražuje, interpretira i izražava različite sadržaje i ideje tako da slijedi etape kreativnoga procesa, rukuje prikladnim alatima, likovnim materijalima i vizualnim medijima te ih odgovorno i ekonomično uporabljuje u realizaciji likovnoga/vizualnoga uratka.</p>	<p>Učenik istražuje, interpretira i izražava različite sadržaje i ideje tako da organizira proces vlastitoga rada po etapama kreativnoga procesa, izvodi varijacije u primjeni tehnika, likovnih materijala i vizualnih medija.</p>	<p>Učenik istražuje, interpretira i izražava različite sadržaje i ideje tako da organizira proces vlastitoga rada po etapama kreativnoga procesa, ostvaruje produkciju što originalnijih ideja te se snalazi s poznatim i nepoznatim tehnikama, likovnim materijalima i vizualnim medijima.</p>

	<p>refleksijom (analitičko mišljenje)</p> <ul style="list-style-type: none"> - služi se iskustvom usmjerenoga opažanja - služi se vizualnim i nevizualnim motivima te likovnim jezikom kao motivom - služi se likovnim jezikom polazeći od jedinstva likovnih elemenata i sintakse u oblikovanju cjeline te ih povezuje sa sadržajima iz svakodnevnoga života - upoznaje pojmove i forme izražavanja i oblikovanja iz likovne/vizualne umjetnosti i kulture - povezuje probleme koji su proizašli iz ciljeva međupredmetnih tema (aktualna zbivanja u osobnoj i društvenoj stvarnosti učenika) s ključnim sadržajima nudeći rješenja u likovnome/vizualnome obliku. 				
<p>DODATAK:</p> <p>Učenik se u procesu stvaranja i izražavanja služi likovnim jezikom (likovni elementi i sintaksa) polazeći od jedinstva likovnih elemenata i sintakse likovnoga jezika u oblikovanju cjeline:</p> <ul style="list-style-type: none"> - crte prema toku, karakteru i značenju - dimenzije boja (kromatska kvaliteta / vrsta boje, ton, zasićenost); boja kao svjetlost, pigment, u digitalnim i elektroničkim medijima; simbolika i asocijativnost boja; kolorističko i tonsko slikanje, svi kontrasti boja - ploha: privid prostora na plohi – geometrijska perspektiva (očičte), poliperspektiva, koloristička perspektiva (prostorno djelovanje boja) - površina: crtačka, slikarska i kiparska (plastičke) tekstura - masa i prostor: masa (punina) i prostor (praznina) u skulpturi i arhitekturi; različiti odnosi mase i prostora - kontrast (različiti kontrasti na plohi i u prostoru) - ritam (pravilni, nepravilni); različiti ritmovi na plohi, u prostoru i u vremenu - ravnoteža, simetrija i asimetrija; omjeri, razmjeri, proporcije; dominacija (isticanje i naglašavanje bojom, oblikom, veličinom, smjerom itd.) - harmonija i jedinstvo - kompozicija (horizontalna, vertikalna, dijagonalna, piramidalna, kružna). <p>Učenik upoznaje i druge likovne pojmove ako učitelj smatra da mu mogu pomoći u realizaciji ideje u određenome zadatku.</p> <p>Učenik upoznaje pojmove i forme izražavanja i oblikovanja iz likovne/vizualne umjetnosti i kulture: fotografija, video i film (kadar, vrste planova i kutova snimanja, format, svjetlost, kompozicija i kontrasti, boja, obrada i montaža).</p>					

<p>Do kraja 3. odgojno-obrazovnoga ciklusa učenik se upoznaje i služi s predloženim umjetničkim praksama ili konceptima: <i>performance</i>, <i>happening</i>, konceptualna umjetnost, umjetnička instalacija, digitalna umjetnost, novi mediji.</p>					
<p>A.8.2</p> <p>NAKON 8. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK DEMONSTRIRA FINE MOTORIČKE VJEŠTINE INVENTIVNOM UPORABOM RAZLIČITIH LIKOVNIH MATERIJALA I POSTUPAKA U VLASTITOME LIKOVNOM IZRAŽAVANJU.</p>	<p>Učenik inventivno upotrebljuje i varira likovne materijale i postupke te istražuje osobni rukopis kako bi izradio svoj rad. Uočava i izražava obilježja likovnih materijala i postupaka pri njihovoj uporabi. Demonstrira fine motoričke vještine (preciznost, usredotočenje, koordinacija prstiju i očiju, sitni pokreti).</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad. Pri rukovanju likovnim materijalima pokazuje minimalnu vještinu, vizualno-motorička koordinacija povremeno je zadovoljavajuća, nizak stupanj preciznosti, vrlo ograničen raspon mogućnosti kontrole materijala, izvedba je nedosljedna i s minimumom detalja.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad, s naznakama istraživanja postupaka i mogućnosti. Pri rukovanju likovnim materijalima vježbanjem pokazuje napredak, vizualno-motorička koordinacija popravlja se praksom, stupanj je preciznosti prosječan, kao i raspon mogućnosti kontrole materijala. Izvedba je rijetko dosljedna, broj detalja je malen.</p>	<p>Učenik samostalno upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad varirajući postupke i mogućnosti. Pri rukovanju likovnim materijalima pamti usvojene pokrete, pokazuje usklađenost pokreta i fleksibilnost šake. Koordinacija oka i ruke omogućuje preciznost, detaljnost i dosljednost izvedbe.</p>	<p>Učenik samostalno i inventivno upotrebljuje likovne materijale i postupke kako bi izradio svoj likovni rad, istražujući i eksperimentirajući s postupcima i njihovim mogućnostima te istražuje osobni rukopis. Pri rukovanju likovnim materijalima pokazuje veliku vještinu, visok stupanj vizualno-motoričke koordinacije, veliku preciznost, širok raspon mogućnosti kontrole materijala (pritisak, nagib, spajanje, oblikovanje i sl.) te dosljednost i detaljnost izvedbe.</p>
<p>DODATAK:</p> <p>Učenik upotrebljuje preporučene likovne materijale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - crtačke: olovka, ugljen, kreda, flomaster, tuš, pero, kist, lavirani tuš - slikarske: akvarel, gvaš, tempere, pastel, flomasteri (minijatura), kolaž-papir, kolaž iz časopisa - prostorno-plastičke: glina, glinamol, papir-plastika, ambalaža (i drugi didaktički neoblikovani materijal), aluminijska folija, kaširani papir (papir mâsé), žica - grafičke: monotipija, kartonski tisak, kolagrafija, linorez. 					

<p>A.8.3</p> <p>NAKON 8. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK SE U IZVOĐENJU ZADATAKA SLUŽI NOVOMEDIJSKIM TEHNOLOGIJAMA (DIGITALNI FOTOAPARAT I KAMERA, PROGRAMI ZA MONTAŽU I OBRADU VIDEA I FOTOGRAFIJA) USKLAĐUJUĆI POZNAVANJE NJIHOVIH TEHNIČKIH I IZRAŽAJNIH MOGUĆNOSTI S PRINCIPIMA LIKOVNOGA/VIZUALNOGA JEZIKA.</p>	<p>učenik digitalnom fotokamerom snima fotografije i video materijale kako bi zabilježio motive i teme iz vlastite okoline služeći se znanjem o kadru, planu, kutu snimanja, kompoziciji, svjetlu, boji, kontrastima i ostalim elementima likovnog jezika</p> <ul style="list-style-type: none"> - učenik primjenjuje znanja o kompoziciji i kontrastima služeći se programima za obradu fotografije (promjena kontrasta, svjetlosti, boje, izrezivanje na određeni format, rekompiliranje, fotomontaža) - učenik primjenjuje znanja o kadru, planu, kompoziciji, kontrastu i ritmu služeći se različitim funkcijama programa za obradu videa i montažu videa i fotografija (promjena kontrasta, svjetlosti, boje, promjena kadra, ritam, trajanje, interval, brzina); rabi tehniku stop-animacije 	<p>Učenik se uz učiteljevu pomoć služi izražajnim mogućnostima likovnog jezika, osnovnim tehničkim i izražajnim mogućnostima novomedijskih tehnologija pri snimanju fotografija i videozapisa, njihovoj obradi te prezentaciji sadržaja i ideja.</p>	<p>Učenik se uz učiteljevo posredovanje služi izražajnim mogućnostima likovnog jezika te tehničkim i izražajnim mogućnostima novomedijskih tehnologija pri snimanju fotografija i videozapisa, njihovoj obradi i pri prezentaciji sadržaja i ideja.</p>	<p>Učenik samostalno usklađuje izražajne mogućnosti likovnog jezika s tehničkim i izražajnim mogućnostima novomedijskih tehnologija pri snimanju fotografija i videozapisa, njihovoj obradi te prezentaciji sadržaja i ideja.</p>	<p>Učenik u odmaku od uobičajenih rješenja usklađuje uporabu izražajnih mogućnosti likovnog jezika s tehničkim i izražajnim mogućnostima novomedijskih tehnologija pri snimanju fotografija i videozapisa, njihovoj obradi i prezentaciji sadržaja i ideja; odabire tehničke metode kojima najbolje može izraziti ideju.</p>
<p>B.8.1.</p> <p>NAKON 8. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK PROMIŠLJA, INTERPRETIRA I PROSUDUJE LIKOVNO/VIZUALNO UMJETNIČKO DJELO KAO CJELINU POVEZUJUĆI VLASTITI DOŽIVLJAJ SA SUODNOSOM IDEJE I TEMATSKOGA TE LIKOVNOGA/VIZUALNOGA SADRŽAJA DJELA.</p>	<p>učenik istražuje umjetničko djelo kao cjelinu: opaža i analizira povezanost materijala, postupaka, likovnih elemenata, kompozicijskih načela te odnosa forme i sadržaja (prikaz motiva, teme, poruke, asocijacije, društveni kontekst) u izražavanju ideje</p> <ul style="list-style-type: none"> - učenik opisuje osobni doživljaj djela s obzirom na ideju, temu i likovni/vizualni sadržaj djela (povezuje s osobnim iskustvom: misli, osjeća, stavovi) - učenik samostalno prikuplja informacije o umjetniku i djelu - učenik promišlja, interpretira i prosuđuje djelo povezujući sve 	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje detaljno opisuje suodnos tematskoga i likovnog/vizualnoga sadržaja povezujući ga s vlastitim doživljajem.</p>	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje detaljno opisuje i interpretira suodnos tematskoga i likovnog/vizualnoga sadržaja povezujući ga s vlastitim doživljajem.</p>	<p>Učenik samostalno obrazlaže stavove o umjetničkome djelu, koji se temelje na promišljanju djela kao cjelini, povezujući vlastiti doživljaj sa suodnosom ideje, tematskim i likovnim/vizualnim sadržajem djela.</p>	<p>Učenik samostalno argumentirano i precizno obrazlaže stavove o umjetničkome djelu, koji se temelje na promišljanju djela kao cjelini, te povezuje vlastiti doživljaj sa suodnosom ideje, tematskim i likovnim/vizualnim sadržajem djela.</p>

	prikupljene podatke i vlastiti doživljaj koji se odnose na istraživani sadržaj te se njima kasnije služi u vlastitome radu				
DODATAK:					
<p>Učenik upoznaje i istražuje djela i različite oblike izražavanja iz područja likovnih i vizualnih umjetnosti: crtež, slikarstvo, skulptura, grafika, vizualne komunikacije i dizajn (grafički, web), arhitektura i urbanizam, fotografija, film (igrani i animirani, dokumentarni i eksperimentalni), strip.</p> <p>Tijekom 3. odgojno obrazovnog ciklusa u neposrednome susretu, u stvarnome prostoru učenik upoznaje i istražuje barem dva od navedenih tipova spomenika: skulptura u javnome prostoru, elementi gradskog tkiva, lokaliteta ili pojedinačnih arhitektonskih objekata.</p> <p>Preporučeni oblici rada:</p> <ul style="list-style-type: none"> - terenska nastava - projektna nastava/ projektni zadatci - organiziranje različitih vrsta nastavnih aktivnosti u prostoru muzeja/galerije. 					
<p>B.8.2</p> <p>NAKON 8. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK ANALIZIRA RAZLIČITE ETAPE STVARALAČKOGA PROCESA TE ANALIZIRA, INTERPRETIRA I VREDNUJE SVOJ LIKOVNI/VIZUALNI RAD I RADOVE DRUGIH UČENIKA.</p>	<p>Učenik analizira različite etape stvaralačkoga procesa: uspoređuje vlastito istraživanje s istraživanjem drugih učenika uspoređuje odnos rezultata svake etape s cjelinom učenik se, tijekom analize stvaralačkoga procesa, vraća na prethodne etape i promišlja o mogućim promjenama prvobitnih rješenja te predlaže nova rješenja prijenosa ideje u formu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - učenik raspravlja o interpretaciji svojega rada i stvaralačkoga procesa od strane drugih - učenik opisuje i interpretira likovni rad kao cjelinu (odnos ideje, tematskoga i likovnog/vizualnog sadržaja te izvedbe u materijalima) - učenik analizira i prosuđuje likovne/vizualne radove prema kriterijima: likovni pojmovi, likovni materijali, tehnike i/ili vizualni mediji, 	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć analizira različite etape stvaralačkoga procesa te analizira, interpretira i prosuđuje svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika prepoznajući uporabu likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje.</p>	<p>Učenik uz učiteljevu podršku analizira različite etape stvaralačkoga procesa, vraća se na prethodne etape i promišlja o mogućim promjenama prvobitnih rješenja te analizira, interpretira i prosuđuje svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika prepoznajući i uspoređujući uporabu likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje.</p>	<p>Učenik samostalno analizira različite etape stvaralačkoga procesa, vraća se na prethodne etape i promišlja o mogućim promjenama prvobitnih rješenja, analizira, interpretira i prosuđuje svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika raspravljajući o uspješnosti i maštovitosti uporabu likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje te prepoznaje likovne i vizualne pojave u svojoj okolini.</p>	<p>Učenik samostalno analizira različite etape stvaralačkoga procesa, vraća se na prethodne etape i promišlja o mogućim promjenama prvobitnih rješenja, analizira, interpretira i prosuđuje svoj likovni/vizualni rad i radove drugih učenika procjenjujući uspješnost i maštovitost uporabe likovnih pojmova, likovnih materijala, prikaza motiva i izražene ideje te kritički procjenjuje likovne i vizualne pojave u svojoj okolini.</p>

	prikaz motiva i originalnost, uloženi trud, izražena ideje i dovršenost rada - prepoznaje razinu osobnoga zadovoljstva u stvaralačkome procesu				
<p>c.8.1</p> <p>NAKON 8. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK ANALIZIRA I PROPITUJE UTJECAJ VIZUALNIH KOMUNIKACIJA I PROSTORNOGA OBLIKOVANJA OKOLINE NA VLASTITI ŽIVOT TE LIKOVNIM I VIZUALNIM IZRAŽAVANJEM DAJE PRIJEDLOG NJEZINA MOGUĆEG (PRE)OBLIKOVANJA.</p>	<p>Likovnim i vizualnim izražavanjem učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizira materijalne i društvene čimbenike koji uvjetuju prostorno-plastičnu organizaciju neke urbanističke cjeline te povezanost prostorno-plastične organizacije, sadržaja i komunikacije u prostoru - polazeći od analize, njegovu iskustvu dostupne, urbanističke cjeline, uočava različite potrebe i prepoznaje mogućnosti njezina preoblikovanja te predlaže i u studiji razrađuje moguće rješenje uočenoga problema - analizira ulogu vizualnih znakova i odnosa slike i teksta u prenošenju poruke u medijima vizualnih komunikacija - analizira vizualnu organizaciju različitih vrsta informacija u medijima vizualnih komunikacija i kako ona utječe na jasnoću poruke i preglednost sadržaja - polazeći od analize utjecaja različitih odnosa slike i teksta na jasnoću poruke i preglednost sadržaja, učenik oblikuje različite vrste vizualnih znakova i plakata (koji se odnose na aktivnosti u školi) i predlaže idejna rješenja vizualnoga oblikovanja mrežne stranice ili nekoga drugog mrežnog sadržaja. 	<p>Učenik uz posredovanje učitelja uočava utjecaj vizualnih komunikacija i prostornoga oblikovanja okoline na neke aspekte vlastitoga života i života u zajednici, uočava određene potrebe njezina (pre)oblikovanja te predlaže i razrađuje moguće rješenje.</p>	<p>Učenik uz posredovanje učitelja analizira utjecaj vizualnih komunikacija i prostornoga oblikovanja okoline na neke aspekte vlastitoga života i života u zajednici, uočava određene potrebe i pronalazi mogućnosti njezina (pre)oblikovanja te predlaže i razrađuje moguće rješenje.</p>	<p>Učenik samostalno analizira utjecaj vizualnih komunikacija i prostornoga oblikovanja okoline na različite aspekte vlastitoga života i života u zajednici, uočava određene potrebe i pronalazi mogućnosti njezina (pre)oblikovanja te predlaže i razrađuje izvediva rješenja.</p>	<p>Učenik samostalno analizira i propituje utjecaj vizualnih komunikacija i prostornoga oblikovanja okoline na različite aspekte vlastitoga života i života u zajednici, uočava potrebe i pronalazi razne mogućnosti njezina (pre)oblikovanja te predlaže i detaljno razrađuje neuobičajena i izvediva rješenja.</p>

<p>c.8.2</p> <p>NAKON 8. GODINE UČENJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA UČENIK INTERPRETIRA DRUŠTVENI KONTEKST UMJETNIČKOGA DJELA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik interpretira umjetnička djela s obzirom na različite društvene čimbenike te ih povezuje sa stečenim znanjima iz drugih predmeta i iskustvima iz svakodnevnoga života - učenik interpretira tradicijske oblike likovnoga izražavanja i djela kulturne baštine: analizira ih s obzirom na društveno-povijesni kontekst u kojemu su nastala i kontekst u kojemu ih upoznaje te propituje njihovu ulogu i važnost u očuvanja kulturnoga identiteta (nacionalnoga ili lokalnog) - učenik opisuje različita umjetnička zanimanja te raspravlja o ulozi umjetnika u zajednici, kao oblikovatelja i interpretatora različitih sadržaja, i o različitim ulogama koje likovno/vizualno izražavanje i umjetničko djelo mogu odigrati u životu zajednice - učenik navodi nekoliko kulturno-umjetničkih ustanova (dostupnih njegovu iskustvu) i na temelju vlastitoga iskustva opisuje aktivnosti koje se u njima odvijaju 	<p>Učenik uz učiteljevo posredovanje opisuje društveni kontekst umjetničkoga djela stvarajući različite vrste poveznica te opisuje aktivnosti koje se odvijaju u kulturno-umjetničkim ustanovama.</p>	<p>Učenik samostalno opisuje društveni kontekst umjetničkoga djela stvarajući različite vrste poveznica te opisuje različite oblike djelovanja umjetnika u zajednici i aktivnosti koje se odvijaju u kulturno-umjetničkim ustanovama.</p>	<p>Učenik samostalno analizira društveni kontekst umjetničkoga djela stvarajući različite poveznice te raspravlja o ulozi umjetnika i kulturno- umjetničkih ustanova u zajednici.</p>	<p>Učenik samostalno interpretira društveni kontekst umjetničkoga djela stvarajući veći broj poveznica; služeći se različitim argumentima, raspravlja o ulozi umjetnika i kulturno-umjetničkih ustanova u zajednici.</p>
<p>DODATAK:</p> <p>Tijekom 3. odgojno-obrazovnoga ciklusa učenik sudjeluje u najmanje četirima organiziranim izvanškolskim aktivnostima u suradnji s umjetničkim udrugama i ustanovama.</p> <p>Preporučeni oblici rada:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organiziranje različitih vrsta nastavnih aktivnosti u prostoru muzeja/galerije - uključivanje učenika u aktivnosti koje organiziraju kulturno-umjetničke ustanove (različite vrste radionica) - posjet umjetničkomu ateljeu, arhitektonskom ili dizajnerskom studiju i sl. - osmišljavanje i izvedba projekata u suradnji s umjetnicima. 					

D. ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI, RAZRADA ISHODA I RAZINE USVOJENOSTI PO RAZREDIMA I PO DOMENAMA NASTAVNOGA PREDMETA LIKOVNA UMJETNOST

LIKOVNA UMJETNOST: 1. RAZRED (SŠ) UMJETNOST I ČOVJEK						
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD		RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
Na kraju 1. godine učenja i poučavanja predmeta Likovna umjetnost:			ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
DOMENA A	<p>A.1.1</p> <p>UČENIK ISTRAŽUJE ODABRANI PROBLEM U SKLOPU TEMA "LJUDSKO TIJELO U LIKOVNOJ UMJETNOSTI" I "POGLED NA SVIJET" TE PREZENTIRA/IZLAŽE REZULTAT ISTRAŽIVANJA U ODABRANOME MEDIJU.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik u skupini istražuje temu "Ljudsko tijelo u likovnoj umjetnosti" odabirući problem unutar predloženih podtema - učenik u skupini istražuje temu "Pogled na svijet" odabirući problem unutar predloženih podtema - učenik istražuje proučavajući dostupnu literaturu, odabire relevantne podatke i oblikuje ih u smislen i argumentiran sadržaj te bira odgovarajuće likovne primjere - učenik prezentira rezultate istraživanja u odabranome mediju 	Učenik s razumijevanjem primjenjuje osnovne likovne pojmove i ideje, izlaže problem s jednoga gledišta i odabire odgovarajuće likovne primjere.	Učenik odabire i primjenjuje relevantne podatke, smješta ih u kontekst i povezuje u smislenu cjelinu te prezentira/izvodi vizualno rješenje pazeći na kvalitetu tehničke izvedbe u odabranome mediju.	Učenik izlaže i razmatra problem s više gledišta, uspoređuje i suprotstavlja nekoliko ideja i argumentira ih te prezentira/izvodi vizualno rješenje sa smislom za jasnoću vizualne poruke.	Učenik preispituje činjenice, tumači ih s više aspekata i izražava vlastite prijedloge, rješenja, zaključke ili stavove te prezentira/izvodi vizualno rješenje na kreativan način i s izraženim interesom za istraživanjem u njemu bliskim medijima.
	<p>OBJAŠNENJE KONCEPTA 1. RAZREDA UČENJA I POUČAVANJA:</p> <p>U 1. godini učenja i poučavanja obrađuje se koncept Umjetnost i čovjek u kojemu se istražuje odnos čovjeka i umjetničkoga stvaranja kroz dvije teme: Ljudsko tijelo u umjetnosti i Pogled na svijet. Obje teme obrađuju se s nekoliko različitih problemskih pristupa. U temi Ljudsko tijelo u umjetnosti problematiziraju se različiti načini prikazivanja i korištenja ljudskoga tijela u umjetnosti u podtemama: tijelo kao objekt (predmet prikazivanja), tijelo u tragovima (razlaganje i pojednostavljenje tjelesnosti), tijelo kao subjekt (nositelj umjetničke aktivnosti). U temi Pogled na svijet obrađuju se odabir i prikaz tema karakterističnih za pojedina razdoblja (akt, portret, mrtva priroda, krajolik, veduta, žanr slikarstvo, interijer, prikazi životinja, sakralne teme), vrste perspektiva, različiti pristupi formi (figurativno, apstraktno, konceptualno) te prikaz vizualne stvarnosti u fotografiji, filmu i videu (kroz objektiv).</p> <p>Redosljed podtema nije nametnut, a učitelj odabire sinkronijski ili dijakronijski pristup pojedinoj temi, ishodu ili podishodu (u razradi ishoda).</p>					

<p>PREPORUKA ZA OSTVARIVANJE ISHODA:</p> <p>Učenik istražuje temu “Ljudsko tijelo u likovnoj umjetnosti” odabirući problem unutar predloženih podtema: tijelo kao objekt / predmet prikazivanja, tijelo u tragovima/pojednostavljenje i razlaganje tjelesnosti, tijelo kao subjekt/nositelj umjetničke aktivnosti.</p> <p>Učenik istražuje temu “Pogled na svijet” odabirući problem unutar predloženih podtema: problem prikazivanja prostora (perspektive), tematike i sadržaja, forme (figurativno, apstraktno, konceptualno), kadra ili objektiva (uporaba vizualne stvarnosti u slikarstvu i kiparstvu, filmu, video i fotografiji).</p> <p>Učenik može realizirati rezultate istraživanja u jednome od predloženih medija: plakat, maketa, fotografija, video, portfolio, e-portfolio, prezentacija, izrada mrežne stranice i sl.</p> <p>Istraživanje više problema unutar jedne teme može se ujediniti u projekt.</p>						
DOMENA B	<p>B.1.1</p> <p>UČENIK ANALIZIRA UMJETNIČKO DJELO KOJE PRIKAŽUJE ILI KORISTI LJUDSKO TIJELO I DJELO KOJE IZRAŽAVA POGLED NA SVIJET KROZ PERSPEKTIVU, TEMU, FORMU ILI KADAR/OBJEKTIV TE IZRAŽAVA KRITIČKI STAV.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik objašnjava kako su materijali i tehnike/postupci slikarstva, kiparstva, fotografije i filma odredili formalna obilježja umjetničkoga djela - učenik objašnjava likovne elemente, načela oblikovanja i stilska obilježja u svrhu izražavanja kritičkoga stava - učenik uspoređuje odnos motiva, teme i sadržaja umjetničkih djela različitih stilskih razdoblja u svrhu izražavanja kritičkoga stava - učenik ciljano provodi cjelovitu analizu ili dijelove analize u svrhu izražavanja kritičkoga stava o pojedinačnome djelu služeći se odgovarajućom likovnom terminologijom/jezikom - učenik uspoređuje pristup istomu likovnom problemu u umjetničkim djelima različitih stilova, pravaca i razdoblja - učenik objašnjava odabir sredstava i postupaka u izvedbenim i konceptualnim oblicima umjetnosti te interpretira njihov sadržaj/ideju 	Učenik uz učiteljevu pomoć analizira umjetničko djelo.	Učenik samostalno provodi cjelovitu analizu umjetničkoga djela.	Učenik uz učiteljevu pomoć odabire odgovarajući pristup analizi ili dijelovima analize u svrhu izražavanja kritičkoga stava o umjetničkome djelu.	Učenik samostalno odabire elemente ili tipove analiza u svrhu izražavanja kritičkoga stava o umjetničkome djelu.
	<p>PREPORUKA ZA OSTVARIVANJE ISHODA:</p> <p>Odgajanje opažaja i razvoj kritičkoga mišljenja kroz istraživačko gledanje cilj je analize likovnoga djela. Učitelj doprinosi učenikovu razumijevanju likovnoga djela vodeći ga kroz proces gledanja. Učenje i poučavanje odvija se u pozitivnome razrednom ozračju, učenik osvještava vrijednost osobnoga doprinosa i mišljenja te uvažava mišljenje i gledište drugih učenika. Razlikujemo šest koraka vođenoga promatranja likovnoga djela koji se mogu primijeniti na svako djelo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. SPONTANI DOŽIVLJAJ - važno je učenicima omogućiti izražavanje prvoga dojma o djelu 2. DOSLOVNI OPIS - učenik opisuje što vidi, uočava likovne i sadržajne elemente bez pripisivanja značenja, a prije analize ili interpretacije 3. ANALIZA - učenici uočavaju i analiziraju likovne, stilske i ikonografske elemente kako bi izrazili vlastiti doživljaj pojedinačnoga djela služeći se likovnom 					

	terminologijom/jezikom 4. OSOBNA INTERPRETACIJA - učenik donosi pretpostavke o ideji djela, uspoređuje vlastiti prvotni dojam, asocijacije i iskustva sa spoznajama temeljenima na analizi 5. KONTEKSTUALIZACIJA - učenik se služi različitim izvorima informacija (izvor informacija može biti i učitelj); kako učenikovo vlastito kreativno mišljenje ne bi bilo zaobiđeno, a osobno iskustvo i doživljaj djela umanjeno, ova faza promatranja likovnoga djela nužno mora slijediti nakon prethodnih 6. IZRAŽAVANJE KRITIČKOGA STAVA - kulminirajuća i reflektivna aktivnost; učenik donosi informirani sud o djelu koji se temelji na prikupljenim informacijama i njihovoj interpretaciji.					
DOMENA B	B.1.2 UČENIK RASPRAVLJA O PROBLEMIMA RAZLIČITIH UMJETNIČKIH PRISTUPA LJUDSKOMU TIJELU I UMJETNIČKIM NAČINIMA IZRAŽAVANJA SVIJESTI O SEBI I VIZUALNOJ STVARNOSTI TE ARGUMENTIRA VLASTITI KRITIČKI STAV.	-učenik raspravlja o načinu na koji određena umjetnička djela odražavaju ideale ljepote te raspravlja o promjenjivosti i uvjetovanosti ideala i stereotipa od prapovijesti do danas - učenik raspravlja o načinima prikazivanja ili korištenja ljudskoga tijela u umjetnosti različitih razdoblja, stilova i pravaca (tijelo kao objekt / predmet prikazivanja, tijelo u tragovima / pojednostavljenje i razlaganje tjelesnosti, tijelo kao subjekt / nositelj umjetničke aktivnosti) - učenik propituje (auto)portret kao oblik umjetnikova izražavanja svijesti o sebi i svijetu oko sebe - učenik raspravlja o raskoraku između vizualne stvarnosti i interpretacije nastale uporabom novih medija	Učenik raspravlja o likovnim djelima ili određenim tezama/konceptima na temelju prethodno stečenoga znanja ili proučenoga sadržaja.	Učenik raspravlja o likovnim djelima ili određenim tezama smještajući ih u određeni kontekst i preispituje problem s više različitih gledišta.	Učenik raspravlja o zadanoj problematici, kritički preispituje prikupljene/iznesene podatke, tvrdnje i stavove, a između suprotstavljenih mišljenja daje relativnu prednost jednom argumentu ili više njih prema objektivnim kriterijima.	Učenik iznosi vlastiti kritički stav ili prijedlog i argumentira vlastito tumačenje problema ili rješenje.
	<p>PREPORUKA ZA OSTVARIVANJE ISHODA:</p> <p>Učenici razgovaraju o zadanome problemu iznoseći različite ideje i mišljenja. Postupno će se suprotstavljene ideje i mišljenja argumentacijom svesti na nekoliko mogućih teza čijom će analizom učenici doći do valjanih zaključaka. Teme se razlikuju u vremenu potrebnom za raspravu. Potrebno je poticati raspravljački oblik komunikacije kako bi se razmišljajući došlo do sadržaja, a ne obrnuto. Učeniku treba dati dovoljno vremena da izrazi mišljenje i ravnopravno sudjeluje u raspravi, treba uvažavati sve odgovore, poticati na preispitivanje ponuđenih odgovora i razvijati toleranciju.</p> <p>Unutar tema "Tijelo" i "Pogled na svijet" učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uspoređujući umjetnička djela različitih stilova, razdoblja i pravaca, raspravlja o promjenama u pristupu oblikovanja ljudskoga tijela - raspravlja o idealima i kanonu ljepote, stereotipima, njihovoj promjenjivosti i uvjetovanosti društveno-povijesnim kontekstom - propituje utjecaj popularne kulture i masovnih medija na današnje razumijevanje ljepote i tijela - raspravlja o različitim odnosima prema tijelu u umjetnosti, kako se prikazuje (tijelo kao objekt / predmet prikazivanja, tijelo u tragovima / pojednostavljenje i razlaganje tjelesnosti) ili kako se koristi (tijelo kao subjekt / nositelj umjetničke aktivnosti) 					

		<ul style="list-style-type: none"> - raspravlja o tome kako načini oblikovanja tijela (stilizacija, realizam, naturalizam) iskazuju različite ideje i sadržaje - uspoređuje različite načine oblikovanja portreta kao odraz društveno-povijesnoga konteksta - raspravlja o portretu kao iskazu karakternih osobina modela i/ili umjetnikovu viđenju modela - promatra autoportret kao iskaz svijesti umjetnika o sebi i svijetu oko sebe - raspravlja o posljedicama pojave novih medija (fotografija, film, video) na bilježenje stvarnosti kao alternativa oblikovanju materijala. 				
DOMENA B	<p>B.1.3</p> <p>UČENIK PROSUĐUJE VAŽNOST I DRUŠTVENU ODGOVORNOST OČUVANJA KULTURNE/UMJETNIČKE NACIONALNE BAŠTINE KOJA SE UKLAPA U ZADANE TEME "LJUDSKO TIJELO" I "POGLED NA SVIJET".</p>	<ul style="list-style-type: none"> -učenik prosuđuje kulturne, umjetničke i povijesne vrijednosti odabranih primjera grafičke, slikarske, kiparske, fotografske, filmske i multimedijske baštine - učenik raspravlja o utjecaju pojedinih umjetnika i umjetničkih djela na daljnji razvoj umjetničkoga stvaralaštva u nacionalnome kontekstu - učenik kritički vrednuje odnos pojedinca i društva prema pojedinim djelima umjetničke baštine - učenik predlaže vlastita rješenja prezentacije pojedinih umjetničkih djela 	Učenik proučava i opisuje likovna, stilska i povijesna obilježja spomenika / umjetničkoga djela.	Učenik preispituje važnost pojedinoga spomenika / umjetničkoga djela u kontekstu nacionalne baštine.	Učenik preispituje važnost nacionalne baštine u kontekstu svjetske.	Učenik prosuđuje važnost kulturne baštine prema određenim kriterijima, raspravlja o problemima njezine zaštite i predlaže vlastita rješenja.
	<p>PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ISHODA:</p> <p>Obrađuju se relevantni primjeri umjetničke baštine u sklopu koncepta "Umjetnost i čovjek". Biraju se oni primjeri kojima će se najbolje ostvariti podishodi navedeni u razradi ishoda. Ishodi vezani uz baštinu mogu se obrađivati kao zasebna podtema ili u sklopu ostalih podtema, istodobno sa svjetskom baštinom. Preporučuje se, kada je to moguće, primjere lokalne/nacionalne baštine obraditi na samome lokalitetu ili u prostoru u kojemu se čuvaju (u sklopu projektne nastave, terenske nastave i sl.).</p>					
DOMENA B	<p>B.1.4</p> <p>UČENIK KRITIČKI PROSUĐUJE UMJETNIČKO DJELO NA TEMELJU NEPOSREDNOGA KONTAKTA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik ostvaruje neposredan kontakt s umjetničkim djelom u galeriji/muzeju ili u javnome prostoru - učenik aktivno sudjeluje u metodičkim aktivnostima pri neposrednome kontaktu s umjetničkim djelom - učenik piše esej u kojemu izražava kritički stav o umjetničkome djelu na temelju neposrednoga kontakta interpretirajući formalne, tematske i stilske značajke 	Učenik navodi osnovne podatke o djelu/izložbi i izražava osobni doživljaj.	Učenik opisuje djelo/izložbu služeći se likovnom terminologijom.	Učenik izražava osobnu interpretaciju izabranoga djela pokazujući razumijevanje likovnih načela.	Učenik kritički prosuđuje viđeno djelo/izložbu, daje preporuku i pokazuje interes za aktivnijim sudjelovanjem u kulturnome životu.

<p>PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ISHODA:</p> <p>Potrebno je osigurati učeniku neposredno iskustvo umjetničkoga djela u izvornome kontekstu ili u prostoru u kojemu je izloženo i poticati aktivno sudjelovanje u različitim oblicima izvanučioničke nastave osmišljenim nizom aktivnosti. Ostvarenje ishoda ne mora se nužno odnositi na temu koja se obrađuje u pojedinoj godini učenja, već se prilagođava kulturnim uvjetima i mogućnostima sredine u kojoj se škola nalazi. Ishod se ostvaruje u stalnim postavima muzeja, na retrospektivnim i tematskim izložbama, u gradskome prostoru i na arheološkim lokalitetima. Provodi se organiziranim stručnim ekskurzijama, terenskom nastavom ili samostalnim učeničkim aktivnostima izvan nastave.</p>						
DOMENA C	<p>c.1.1</p> <p>UČENIK PROSUĐUJE MEĐUODNOS KONTEKSTA I UMJETNIČKOGA DJELA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik razmatra utjecaj društveno-povijesnoga konteksta na promjene ideala ljepote i načine prikazivanja ljudskoga tijela - učenik prosuđuje utjecaj društveno-povijesnoga i umjetničkoga konteksta na pristup tijelu kao objektu prikazivanja, razlaganju tjelesnosti i tijelu kao subjektu / nositelju umjetničke aktivnosti - učenik objašnjava različite načine prikazivanja prostora kao odraz društveno-povijesnoga konteksta od pretpovijesti do danas - učenik razmatra utjecaj društvenoga konteksta na odabir i odnos motiva, teme i sadržaja umjetničkih djela od pretpovijesti do danas (akt, portret, autoportret, mrtva priroda, krajolik, interijer, animalizam, sakralne teme) - učenik objašnjava utjecaj umjetničkoga konteksta na promjenu pristupa formi (figurativno, apstraktno, konceptualno) - učenik objašnjava odnos novih medija prema vizualnoj stvarnosti i nastanku novih umjetničkih praksi (fotografija, film, video) - učenik smješta analizirano umjetničko djelo u odgovarajući stil/razdoblje 	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć smješta umjetničko djelo u odgovarajući stil/razdoblje.</p>	<p>Učenik samostalno smješta umjetničko djelo u odgovarajući stil/razdoblje i uz učiteljevu pomoć donosi pretpostavke o utjecaju pojedinoga konteksta na likovno djelo/stil.</p>	<p>Učenik samostalno prosuđuje kako je pojedini kontekst utjecao na likovno djelo/stil.</p>	<p>Učenik samostalno dijakronijski i sinkronijski povezuje umjetničko djelo s odgovarajućim kontekstom.</p>
	<p>PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ISHODA:</p> <p>Aktivnosti i sadržaji teme "Umjetnost i čovjek" ostvaruju se istraživanjem umjetničkoga djela unutar povijesnoga, društvenog i umjetničkog konteksta koji se odražavaju na njegovo oblikovanje. Likovnim se problemima pristupa tematski, komparativno, sinkronijski ili dijakronijski.</p>					

LIKOVNA UMJETNOST: 2. RAZRED (SŠ) ČOVJEK I PROSTOR						
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD		RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
Na kraju 2. godine učenja i poučavanja predmeta Likovna umjetnost:			ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
DOMENA A	<p>A.2.1</p> <p>UČENIK ISTRAŽUJE ODABRANI PROBLEM U SKLOPU TEME "ČOVJEK I PROSTOR" TE PREZENTIRA/IZLAŽE REZULTAT ISTRAŽIVANJA U ODABRANOME MEDIJU.</p>	<p>- učenik u skupini provodi dva istraživanja u sklopu teme "Čovjek i prostor" odabirući problem unutar predloženih podtema</p> <p>- učenik istražuje proučavajući dostupnu literaturu, odabire relevantne podatke i oblikuje ih u smislen i argumentiran sadržaj te bira odgovarajuće likovne primjere</p> <p>- učenik prezentira rezultate istraživanja u odabranome mediju</p>	<p>Učenik s razumijevanjem primjenjuje osnovne likovne pojmove i ideje, izlaže problem s jednoga gledišta i odabire odgovarajuće likovne primjere.</p>	<p>Učenik odabire i primjenjuje relevantne podatke, smješta ih u kontekst i povezuje u smislenu cjelinu te prezentira/izvodi vizualno rješenje pazeći na kvalitetu tehničke izvedbe u odabranome mediju.</p>	<p>Učenik izlaže i razmatra problem s više gledišta, uspoređuje i suprotstavlja nekoliko ideja i argumentira ih te prezentira/izvodi vizualno rješenje sa smislom za jasnoću vizualne poruke.</p>	<p>Učenik preispituje činjenice, tumači ih s više aspekata i izražava vlastite prijedloge, rješenja, zaključke ili stavove te prezentira/izvodi vizualno rješenje na kreativan način i s izraženim interesom za istraživanjem u njemu bliskim medijima.</p>
	<p>OBJAŠNENJE KONCEPTA 2. RAZREDA UČENJA I POUČAVANJA:</p> <p>U drugoj godini učenja i poučavanja obrađuje se tema "Čovjek i prostor". Sadržaji ishoda i aktivnosti učenika usmjereni su na proučavanje osnova arhitekture (konstruktivni i prostorni elementi, načela oblikovanja), upoznavanje s obilježjima specifičnih građevina pojedinoga razdoblja/stila (na primjer: hram, palača, bazilika, kazalište, stadion...), a posebni je naglasak na urbanizmu i stambenoj arhitekturi različitih razdoblja/stilova (svjetska i nacionalna), uključujući i suvremeno doba. Jedna od podtema je i odnos arhitekture, skulpture i slikarstva. Proučavajući njihove različite odnose, objedinjuju se sadržaji ishoda 4. ciklusa. Redoslijed podtema nije nametnut, a učitelj odabire sinkronijski ili dijakronijski pristup pojedinoj temi, ishodu ili podishodu (u razradi ishoda).</p> <p>PREPORUKA ZA OSTVARIVANJE ISHODA:</p> <p>Učenik istražuje temu "Čovjek i prostor" odabirući problem unutar predloženih podtema: osnove arhitekture, urbanizam, pojava specifičnih građevina za pojedino razdoblje ili stil, stambena arhitektura, lokalna i nacionalna baština stanovanja (tradicionalna i reprezentativna), dizajn interijera, odnos arhitekture, skulpture i slikarstva. Učenik može realizirati rezultate istraživanja u jednome od predloženih medija: plakat, maketa, fotografija, video, portfolio, e-portfolio, prezentacija, izrada mrežne stranice i sl.</p> <p>Istraživanje više problema unutar jedne teme može se ujediniti u projekt.</p>					

<p>DOMENA B</p>	<p>B.2.1</p> <p>UČENIK ANALIZIRA PRIMJERE SPECIFIČNIH GRAĐEVINA POJEDINIH RAZDOBLJA, PRIMJERE STAMBENOGA I URBANOGA PROSTORA, ODNOS ARHITEKTURE, SKULPTURE I SLIKARSTVA TE IZRAŽAVA KRITIČKI STAV.</p>	<p>- učenik prepoznaje i imenuje konstruktivne i prostorne elemente arhitekture, opisuje načine oblikovanja pojedinih elemenata, načela oblikovanja cjeline te stilska obilježja na primjeru antičkoga hrama i kršćanske bazilike</p> <p>- učenik ciljano provodi cjelovitu analizu ili dijelove analize u svrhu izražavanja kritičkoga stava o pojedinačnome arhitektonskom djelu stambene arhitekture i arhitekture specifične za pojedina razdoblja te u usporedbi različitih arhitektonskih ostvarenja služeći se odgovarajućom likovnom terminologijom/jezikom</p> <p>- učenik prepoznaje i imenuje elemente urbanizma, opisuje načine/karakteristike oblikovanja pojedinih elemenata te načela oblikovanja cjeline</p> <p>- učenik ciljano provodi cjelovitu analizu ili dijelove analize u svrhu izražavanja kritičkoga stava o pojedinačnim urbanističkim sklopovima ili usporedbom različitih primjera urbanizma služeći se odgovarajućom likovnom terminologijom/jezikom</p> <p>- učenik ciljano provodi cjelovitu analizu ili dijelove analize u svrhu izražavanja kritičkoga stava o odnosu arhitekture, skulpture i slikarstva služeći se odgovarajućom likovnom terminologijom/jezikom</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć analizira djelo.</p>	<p>Učenik samostalno provodi cjelovitu analizu djela.</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć odabire odgovarajući pristup analizi ili dijelovima analize u svrhu izražavanja kritičkoga stava o djelu.</p>	<p>Učenik samostalno odabire elemente ili tipove analiza u svrhu izražavanja kritičkoga stava o djelu.</p>
<p>PREPORUKA ZA OSTVARIVANJE ISHODA:</p> <p>Odgajanje opažaja i razvoj kritičkoga mišljenja kroz istraživačko gledanje cilj je analize likovnoga djela. Učitelj doprinosi učenikovu razumijevanju likovnoga djela vodeći ga kroz proces gledanja. Učenje i poučavanje odvija se u pozitivnome razrednom ozračju, učenik osvještava vrijednost osobnoga doprinosa i mišljenja te uvažava mišljenje i gledište drugih učenika. Razlikujemo šest koraka vođenoga promatranja likovnoga djela koji se mogu primijeniti na svako djelo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. SPONTANI DOŽIVLJAJ - važno je učenicima omogućiti izražavanje prvoga dojma o djelu 2. DOSLOVNI OPIS - učenik opisuje što vidi, uočava likovne i sadržajne elemente bez pripisivanja značenja, a prije analize ili interpretacije 3. ANALIZA - učenici uočavaju i analiziraju likovne, stilske i ikonografske elemente kako bi izrazili vlastiti doživljaj pojedinačnoga djela služeći se likovnom terminologijom/jezikom 4. OSOBNA INTERPRETACIJA - učenik donosi pretpostavke o ideji djela, uspoređuje vlastiti prvotni dojam, asocijacije i iskustva sa spoznajama temeljenima na 						

	<p>analizi</p> <p>5. KONTEKSTUALIZACIJA - učenik se služi različitim izvorima informacija (izvor informacija može biti i učitelj); kako učenikovo vlastito kreativno mišljenje ne bi bilo zaobiđeno, a osobno iskustvo i doživljaj djela umanjeno, ova faza promatranja likovnoga djela nužno mora slijediti nakon prethodnih</p> <p>6. IZRAŽAVANJE KRITIČKOGA STAVA - kulminirajuća i reflektivna aktivnost; učenik donosi informirani sud o djelu koji se temelji na prikupljenim informacijama i njihovoj interpretaciji.</p>					
DOMENA B	<p>B.2.2</p> <p>UČENIK RASPRAVLJA O SADRŽAJIMA I PROBLEMIMA SUVREMENOGA STANOVANJA I URBANISTIČKOGA OBLIKOVANJA, O ODNOSU KONSTRUKCIJE, MATERIJALA I FORME U ARHITEKTURI, O RAZLIČITIM ODNOSIMA ARHITEKTURE, SKULPTURE I SLIKARSTVA TE ARGUMENTIRA VLASTITI KRITIČKI STAV.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik raspravlja o suvremenim trendovima u oblikovanju urbanoga prostora i stambene arhitekture te donosi vlastite prijedloge - učenik raspravlja o tome kako novi materijali, tehnike gradnje i oblikovanje u suvremenoj stambenoj arhitekturi i urbanizmu utječu na kvalitetu života i na ostvarenje održivoga razvoja - učenik raspravlja o utjecaju tradicionalne arhitekture na suvremenu stambenu arhitekturu - učenik raspravlja o problemu interpolacije u urbanome prostoru - učenik raspravlja o odnosu konstrukcije, materijala i forme u arhitekturi - učenik raspravlja o različitim odnosima arhitekture, skulpture i slikarstva u javnome i privatnome prostoru - učenik raspravlja o ulozi javne skulpture u oblikovanju identiteta urbanih prostora 	<p>Učenik raspravlja o likovnim djelima ili određenim tezama/konceptima na temelju prethodno stečenoga znanja ili proučenoga sadržaja.</p>	<p>Učenik raspravlja o likovnim djelima ili određenim tezama smještajući ih u određeni kontekst i preispituje problem s više različitih gledišta.</p>	<p>Učenik raspravlja o zadanoj problematici, kritički preispituje prikupljene/iznesene podatke, tvrdnje i stavove, a između suprotstavljenih mišljenja daje relativnu prednost jednom argumentu ili više njih prema objektivnim kriterijima.</p>	<p>Učenik iznosi vlastiti kritički stav ili prijedlog i argumentira vlastito tumačenje problema ili rješenje.</p>
	<p>PREPORUKA ZA OSTVARIVANJE ISHODA:</p> <p>Učenici razgovaraju o zadanom problemu iznoseći različite ideje i mišljenja. Postupno će se suprotstavljene ideje i mišljenja argumentacijom svesti na nekoliko mogućih teza čijom će analizom učenici doći do valjanih zaključaka. Teme se razlikuju u vremenu potrebnom za raspravu. Potrebno je poticati raspravljački oblik komunikacije kako bi se razmišljajući došlo do sadržaja, a ne obrnuto. Učeniku treba dati dovoljno vremena da izrazi mišljenje i ravnopravno sudjeluje u raspravi, treba uvažavati sve odgovore, poticati na preispitivanje ponuđenih odgovora i razvijati toleranciju.</p> <ul style="list-style-type: none"> - učenik raspravlja o tome kako se razlike u načinu života u postindustrijsko/potrošačko doba odražavaju na urbanističko oblikovanje (trgovački centar, porast prometa, briga za javni prostor, briga za kvalitetu života, odgovornost prema baštini, različitim oblicima, namjenama i sadržajima perivojne arhitekture), oblike stanovanja, karakteristike novih tipova kuća (niskoenergetska, pasivna, pametna), nove trendove u oblikovanju i eksperimentiranju s materijalima i tehnologijom (zelena arhitektura, dinamična arhitektura) - učenik raspravlja o urbanističkim problemima i arhitektonskim rješenjima stambenoga prostora u učeniku poznatoj okolini (naselje ili grad gdje živi ili pohađa školu), kritički prosuđuje i iznosi vlastite prijedloge 					

	<ul style="list-style-type: none"> - učenik raspravlja o različitim primjerima interpolacije - učenik raspravlja o različitim odnosima između arhitekture, slikarstva i skulpture: fizička povezanost, odnos kompozicije i načina oblikovanja prema zadanome arhitektonskom obliku - zakon kadra (plošni, prostorni), odstupanja od zakona kadra; tematska/ikonografska povezanost (tema djela - namjena građevine, ikonografska topografija), <i>Gesamtkunstwerk</i>, skulptura u javnome prostoru / perivojna skulptura, slikarstvo u javnome prostoru (<i>street art</i>, grafiti) te kritički prosuđuje - učenik raspravlja o ulozi javne skulpture u oblikovanju identiteta urbanih prostora - skulpture koje prostoru, u kojemu se nalaze, daju karakter ili identitet 					
DOMENA B	<p>B.2.3</p> <p>UČENIK PROSUĐUJE VAŽNOST I DRUŠTVENU ODGOVORNOST OČUVANJA STAMBENE I URBANISTIČKE KULTURNE NACIONALNE BAŠTINE TE SKULPTURE U JAVNOME PROSTORU.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik opisuje i tumači djela lokalne i nacionalne baštine koja se odnose na urbanizam, stanovanje i skulpturu u javnome prostoru - učenik prepoznaje i opisuje stilska i povijesna obilježja urbanističkih cjelina i objekta reprezentativnoga stanovanja nacionalne baštine te preispituje važnost nacionalne baštine u kontekstu svjetske - učenik navodi i objašnjava suvremene oblike zaštite i kriterije vrednovanja graditeljske baštine - učenik procjenjuje vrijednost, stupanj očuvanja baštine te iznosi vlastite ideje zaštite i prezentacije - učenik objašnjava i tumači odabir materijala, oblikovanje i organizaciju prostora objekta tradicionalnoga stanovanja s obzirom na društveno-povijesni i geografsko-klimatski kontekst - učenik prosuđuje ulogu skulpture u oblikovanju karaktera ili identiteta javnoga prostora 	<p>Učenik proučava i opisuje likovna, stilska i povijesna obilježja spomenika / umjetničkoga djela.</p>	<p>Učenik preispituje važnost pojedinoga spomenika / umjetničkoga djela u kontekstu nacionalne baštine.</p>	<p>Učenik preispituje važnost nacionalne baštine u kontekstu svjetske.</p>	<p>Učenik prosuđuje važnost kulturne baštine prema određenim kriterijima, raspravlja o problemima njezine zaštite i predlaže vlastita rješenja.</p>

	<p>PREPORUKA ZA OSTVARIVANJE ISHODA:</p> <p>Obrađuju se relevantni primjeri nacionalne i lokalne baštine u sklopu teme “Čovjek i prostor”. Biraju se oni primjeri kojima će se najbolje ostvariti podishodi navedeni u razradi ishoda. Ishodi vezani uz baštinu mogu se obrađivati kao zasebna podtema ili u sklopu ostalih podtema, istodobno sa svjetskom baštinom. Preporučuje se, kada je to moguće, primjere lokalne/nacionalne baštine obraditi na samome lokalitetu ili u prostoru u kojemu se čuvaju (u sklopu projektne nastave, terenske nastave i sl.).</p> <ul style="list-style-type: none"> - učenik prepoznaje i tumači stilska i povijesna obilježja urbanizma i reprezentativnoga stanovanja nacionalne baštine različitih razdoblja i stilova (od antike do danas) - učenik navodi i objašnjava kriterije vrijednosti graditeljskoga/spomeničkog nasljeđa: povijesna, starosna, umjetnička, ambijentalna, urbanistička vrijednost, vrijednost originalnosti ili izvornosti, jedinstvenosti i reprezentativnosti - učenik navodi i objašnjava suvremene oblike očuvanja graditeljske baštine: konzervacija, adaptacija/revitalizacija, rekonstrukcija, restauracija, dislokacija - učenike se potiče da kritički prosuđuju i prema poznatim kriterijima odrede vrijednost pojedinoga objekta nacionalne/lokalne baštine, procjenjuju stupanj očuvanja i predlažu najprikladniji suvremeni oblik očuvanja te da preispituju važnost nacionalne baštine u kontekstu svjetske - učenik objašnjava i tumači materijal, tehniku gradnje, oblikovanje i organizaciju prostora tradicionalnoga objekta stanovanja (pučko graditeljstvo) te ih tumači u geografsko-klimatskome kontekstu; preporučuje se obraditi jedan lokalni objekt i usporediti ga s objektom nastalim u potpuno drukčijim uvjetima - učenik prosuđuje ulogu skulpture u oblikovanju javnoga prostora; preporučuje se obraditi u sklopu urbanizma (skulpture koje prostoru, u kojem se nalaze, daju karakter ili identitet; perivojne skulpture) 					
<p>DOMENA B</p>	<p>B.2.4</p> <p>UČENIK KRITIČKI PROSUĐUJE UMJETNIČKO DJELO NA TEMELJU NEPOSREDNOGA KONTAKTA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik ostvaruje neposredan kontakt s umjetničkim djelom u galeriji/muzeju ili u javnome prostoru - učenik aktivno sudjeluje u metodičkim aktivnostima pri neposrednome kontaktu s umjetničkim djelom - učenik piše esej u kojem izražava kritički stav o izložbi ili posjećenome kulturnom spomeniku (javna skulptura, arhitektonski objekt ili urbanistički sklop) - učenik kritički prosuđuje viđena djela 	<p>Učenik navodi osnovne podatke o djelu/izložbi/ambijent u i izražava osobni doživljaj.</p>	<p>Učenik opisuje djelo/izložbu/ambijent služeći se likovnom terminologijom.</p>	<p>Učenik izražava osobnu interpretaciju izabranoga djela pokazujući razumijevanje likovnih načela.</p>	<p>Učenik kritički prosuđuje viđeno djelo/izložbu/ambijent, daje preporuku i pokazuje interes za aktivnijim sudjelovanjem u kulturnome životu.</p>
<p>PREPORUKA ZA OSTVARIVANJE ISHODA:</p> <p>Potrebno je osigurati učeniku neposredno iskustvo umjetničkoga djela u izvornome kontekstu ili u prostoru u kojemu je izloženo i poticati aktivno sudjelovanje u različitim oblicima izvanučioničke nastave osmišljenim nizom aktivnosti. Ostvarenje ishoda ne mora se nužno odnositi na temu koja se obrađuje u pojedinoj godini učenja, već se prilagođava kulturnim uvjetima i mogućnostima sredine u kojoj se škola nalazi. Ishod se ostvaruje u stalnim postavima muzeja, na retrospektivnim i tematskim izložbama, u gradskome prostoru i na arheološkim lokalitetima. Provodi se organiziranim stručnim ekskurzijama, terenskom nastavom ili samostalnim učeničkim aktivnostima izvan nastave.</p>						

DOMENA C	<p>c.2.1</p> <p>UČENIK PROSUĐUJE MEĐUODNOS KONTEKSTA I UMJETNIČKOGA DJELA/STILA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik objašnjava utjecaj društveno-povijesnih okolnosti na formiranje stilskih obilježja na odabranim primjerima arhitekture i urbanizma od pretpovijesti do danas - učenik uspoređuje primjere arhitekture i urbanizma kroz različite povijesne stilove/razdoblja od pretpovijesti do danas - učenik analiziranu građevinu ili urbanistički sklop smješta u odgovarajući stil/razdoblje - učenik objašnjava geografsko-klimatski utjecaj na oblikovanje u stambenoj arhitekturi i urbanizmu - učenik povezuje i objašnjava utjecaj novih tehnologija na oblike, konstrukciju, nove namjene u arhitekturi i oblikovanju gradova od pretpovijesti do danas - učenik objašnjava društveno-povijesni kontekst unutar kojeg se mijenjaju odnosi skulpture, slikarstva i arhitekture od pretpovijesti do danas 	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć smješta umjetničko djelo u odgovarajući stil/razdoblje.</p>	<p>Učenik samostalno smješta umjetničko djelo u odgovarajući stil/razdoblje i uz učiteljevu pomoć donosi pretpostavke o utjecaju pojedinoga konteksta na likovno djelo/stil.</p>	<p>Učenik samostalno prosuđuje kako je pojedini kontekst utjecao na likovno djelo/stil.</p>	<p>Učenik samostalno dijakronijski i sinkronijski povezuje umjetničko djelo s odgovarajućim kontekstom.</p>
	<p>PREPORUKA ZA OSTVARIVANJE ISHODA:</p> <p>Aktivnosti i sadržaji teme "Čovjek i prostor" ostvaruju se istraživanjem umjetničkoga djela unutar povijesnoga, društvenog, klimatsko-geografskog i umjetničkog konteksta koji se odražavaju na njegovo oblikovanje. Likovnim se problemima pristupa tematski, komparativno, sinkronijski ili dijakronijski.</p>					

LIKOVNA UMJETNOST: 3. RAZRED (SŠ) UMJETNOST I TUMAČENJE SVIJETA						
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD		RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
Na kraju 3. godine učenja i poučavanja predmeta Likovna umjetnost:			ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
DOMENA A	<p>A.3.1</p> <p>UČENIK ISTRAŽUJE ODABRANI PROBLEM U SKLOPU TEME "UMJETNOST I TUMAČENJE SVIJETA" TE PREZENTIRA/IZLAŽE REZULTAT ISTRAŽIVANJA U ODABRANOME MEDIJU.</p>	<p>- učenik u paru provodi dva istraživanja u sklopu teme "Umjetnost i tumačenje svijeta" odabirući problem u sklopu predloženih podtema</p> <p>- učenik istražuje proučavajući dostupnu literaturu, odabire relevantne podatke i oblikuje ih u smislen i argumentiran sadržaj te bira odgovarajuće likovne primjere</p> <p>- učenik prezentira rezultate istraživanja u odabranome mediju</p>	<p>Učenik s razumijevanjem primjenjuje osnovne likovne pojmove i ideje, izlaže problem s jednoga gledišta i odabire odgovarajuće likovne primjere.</p>	<p>Učenik odabire i primjenjuje relevantne podatke, smješta ih u kontekst i povezuje u smislenu cjelinu te prezentira/izvodi vizualno rješenje pazeći na kvalitetu tehničke izvedbe u odabranome mediju.</p>	<p>Učenik izlaže i razmatra problem s više gledišta, uspoređuje i suprotstavlja nekoliko ideja i argumentira ih te prezentira/izvodi vizualno rješenje sa smislom za jasnoću vizualne poruke.</p>	<p>Učenik preispituje činjenice, tumači ih s više aspekata i izražava vlastite prijedloge, rješenja, zaključke ili stavove te prezentira/izvodi vizualno rješenje na kreativan način i s izraženim interesom za istraživanjem u njemu novim medijima.</p>
	<p>OBJAŠNENJE KONCEPTA 3. RAZREDA UČENJA I POUČAVANJA:</p> <p>U 3. godini učenja i poučavanja obrađuje se koncept "Umjetnost i tumačenje svijeta" u kojemu se istražuje čovjekov odnos prema svijetu i njegovo tumačenje svijeta. Sadržaji ishoda i učenikova aktivnost ostvaruju se problemski u temama "Umjetnost i duhovnost" i "Umjetnost i znanost". Temom "Umjetnost i duhovnost" pristupa se umjetnosti kao načinu tumačenja svijeta u kontekstu kulta, vjere, duhovne ili moralne poruke vidljive u likovnome oblikovanju. Temom "Umjetnost i znanost" pristupa se umjetnosti dvojako: kao načinu tumačenja svijeta metodama svojstvenima znanosti - promatranjem i tumačenjem zakonitosti te kao primjenu znanstvenih spoznaja i tehnoloških postignuća u likovnome oblikovanju. Teme su usklađene i omogućuju odabir likovnih primjera urbanizma, arhitekture, kiparstva, slikarstva, fotografije, filma i suvremenih medija, a koji na različite načine iskazuju kulturni, vjerski, duhovni, filozofski ili idejni sadržaj i/ili djela nastala primjenom znanstvenih otkrića i tehnoloških inovacija.</p> <p>Redoslijed podtema nije nametnut, a učitelj odabire sinkronijski ili dijakronijski pristup pojedinoj temi, ishodu ili podishodu (u razradi ishoda).</p> <p>PREPORUKA ZA OSTVARIVANJE ISHODA:</p> <p>Učenik istražuje unutar koncepta " Umjetnost i tumačenje svijeta " i navedenih tema "Umjetnost i duhovnost" i "Umjetnost i znanost" odabirući problem unutar predloženih podtema: duhovnost/religija i umjetnost, znanost i umjetnost, umjetnost i tehnologija.</p> <p>Učenik može realizirati rezultate istraživanja u jednome od predloženih medija: plakat, maketa, fotografija, video, portfolio, e-portfolio, prezentacija, izrada mrežne stranice i sl.</p> <p>Istraživanje više problema unutar jedne teme može se ujediniti u projekt.</p>					

DOMENA B	<p>B.3.1</p> <p>UČENIK ANALIZIRA UMJETNIČKO DJELO U KOJEMU SE ODRAŽAVAJU KULT, VJERA, DUHOVNOST, FILOZOFIJA, ZNANOST I TEHNOLOGIJA TE IZRAŽAVA KRITIČKI STAV.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik ciljano provodi cjelovitu analizu ili dijelove analize odabranih likovnih primjera u svrhu izražavanja kritičkoga stava o pojedinačnome djelu služeći se odgovarajućom likovnom terminologijom/jezikom - učenik analizira oblikovanje forme, stilska obilježja, ikonografske sadržaje i značenje djela interpretirajući odraz kulta, vjere, filozofije, znanosti i tehnologije na likovnim primjerima od pretpovijesti do danas - učenik analizira materijale, tehnike i postupke koji omogućuju nova konstruktivna i oblikovna rješenja (arhitektura, urbanizam, slikarstvo, kiparstvo, fotografija, film, novi mediji) - učenik analizira i uspoređuje odnos arhitekture, kiparstva i slikarstva sakralnih prostora - učenik uspoređuje pristup istom likovnom problemu u umjetničkim djelima različitih stilova, pravaca i razdoblja interpretirajući odraz kulta, vjere, filozofije, znanosti i tehnologije na oblikovanje odabranih likovnih primjera od pretpovijesti do danas 	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć analizira umjetničko djelo.</p>	<p>Učenik samostalno provodi cjelovitu analizu umjetničkoga djela.</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć odabire odgovarajući pristup analizi ili dijelovima analize u svrhu izražavanja kritičkoga stava o umjetničkome djelu.</p>	<p>Učenik samostalno odabire elemente ili tipove analiza u svrhu izražavanja kritičkoga stava o umjetničkome djelu.</p>
	<p>PREPORUKA ZA OSTVARIVANJE ISHODA:</p> <p>Odgajanje opažaja i razvoj kritičkoga mišljenja kroz istraživačko gledanje cilj je analize likovnoga djela. Učitelj doprinosi učenikovu razumijevanju likovnoga djela vodeći ga kroz proces gledanja. Učenje i poučavanje odvija se u pozitivnome razrednom ozračju, učenik osvještava vrijednost osobnoga doprinosa i mišljenja te uvažava mišljenje i gledište drugih učenika. Razlikujemo šest koraka vođenoga promatranja likovnoga djela koji se mogu primijeniti na svako djelo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. SPONTANI DOŽIVLJAJ - važno je učenicima omogućiti izražavanje prvoga dojma o djelu 2. DOSLOVNI OPIS - učenik opisuje što vidi, uočava likovne i sadržajne elemente bez pripisivanja značenja, a prije analize ili interpretacije 3. ANALIZA - učenici uočavaju i analiziraju likovne, stilske i ikonografske elemente kako bi izrazili vlastiti doživljaj pojedinačnoga djela služeći se likovnom terminologijom/jezikom 4. OSOBNA INTERPRETACIJA - učenik donosi pretpostavke o ideji djela, uspoređuje vlastiti prvotni dojam, asocijacije i iskustva sa spoznajama temeljenima na analizi 5. KONTEKSTUALIZACIJA - učenik se služi različitim izvorima informacija (izvor informacija može biti i učitelj); kako učenikovo vlastito kreativno mišljenje ne bi bilo zaobiđeno, a osobno iskustvo i doživljaj djela umanjeno, ova faza promatranja likovnoga djela nužno mora slijediti nakon prethodnih 6. IZRAŽAVANJE KRITIČKOGA STAVA - kulminirajuća i reflektivna aktivnost; učenik donosi informirani sud o djelu koji se temelji na prikupljenim informacijama i njihovoj interpretaciji. 					

DOMENA B	<p>B.3.2</p> <p>UČENIK RASPRAVLJA O UTJECAJU KULTA, VJERE, DUHOVNOSTI, FILOZOFIJE, ZNANOSTI I TEHNOLOGIJE NA UMJETNIČKO STVARALAŠTVO TE ARGUMENTIRA VLASTITI KRITIČKI STAV.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik raspravlja o simboličkoj i funkcionalnoj ulozi svjetlosti u djelima arhitekture, kiparstva, slikarstva ili kao samostalnome mediju - učenik raspravlja o simboličkoj ulozi boje i primjeni znanstvenih spoznaja o boji u umjetničkome stvaralaštvu - učenik raspravlja o simboličkoj ulozi proporcija - učenik raspravlja o načinima oblikovanja sakralnih građevina različitih religija - učenik raspravlja o međusobnom utjecaju znanosti, tehnologije i umjetnosti - učenik raspravlja o relativnosti percepcije i njezinu korištenju u umjetnosti 	<p>Učenik raspravlja o likovnim djelima ili određenim tezama/konceptima na temelju prethodno stečenoga znanja ili proučenoga sadržaja.</p>	<p>Učenik raspravlja o likovnim djelima ili određenim tezama smještajući ih u određeni kontekst i preispituje problem s više različitih gledišta.</p>	<p>Učenik raspravlja o zadanoj problematici, kritički preispituje prikupljene/iznesene podatke, tvrdnje i stavove, a između suprotstavljenih mišljenja daje relativnu prednost jednom argumentu ili više njih prema objektivnim kriterijima.</p>	<p>Učenik iznosi vlastiti kritički stav ili prijedlog i argumentira vlastito tumačenje problema ili rješenje.</p>
	<p>PREPORUKA ZA OSTVARIVANJE ISHODA:</p> <p>Učenici razgovaraju o zadanome problemu iznoseći različite ideje i mišljenja. Postupno će se suprotstavljene ideje i mišljenja argumentacijom svesti na nekoliko mogućih teza čijom će analizom učenici doći do valjanih zaključaka. Teme se razlikuju u vremenu potrebnom za raspravu. Potrebno je poticati raspravljački oblik komunikacije kako bi se razmišljajući došlo do sadržaja, a ne obrnuto. Učeniku treba dati dovoljno vremena da izrazi mišljenje i ravnopravno sudjeluje u raspravi, treba uvažavati sve odgovore, poticati na preispitivanje ponuđenih odgovora i razvijati toleranciju.</p> <p>Unutar koncepta "Umjetnost i tumačenje svijeta" likovnih djela različitih pravaca, stilova i razdoblja od pretpovijesti do danas učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - promatra i objašnjava promjene likovnih rješenja kao način izražavanja specifične ideje/koncepta vidljive u prikazivanju likova i/ili prostora, uporabi boje i/ili svjetlosti, odnosu likovnih medija prema prostoru i sl. - uspoređuje oblikovanje sakralnoga prostora i primjenu znanosti i tehnoloških noviteta u njegovu oblikovanju - promatra, analizira i raspravlja o utjecaju znanstvenih spoznaja na pojavu novih likovnih rješenja u urbanizmu, arhitekturi, kiparstvu, slikarstvu i drugim medijima prateći promjene tehnologije, materijala, forme i sadržaja (metalurgija, građevinarstvo, arhitektura, fizika, kemija, biologija, matematika, geometrija, astronomija, informatička tehnologija, psihologija, sociologija) - raspravlja o značenju vizualne poruke te njezinoj važnosti i razumljivosti u suvremenome kontekstu. 					

DOMENA B	<p>B.3.3</p> <p>UČENIK PROSUĐUJE VAŽNOST I DRUŠTVENU ODGOVORNOST OČUVANJA KULTURNE/UMJETNIČKE NACIONALNE BAŠTINE SAKRALNOGA KARAKTERA I ONIH KOJA SE ODLIKUJU PRIMJENOM ZNANSTVENIH SPOZNAJA I TEHNOLOGIJA.</p>	<p>učenik prosuđuje kulturne, umjetničke i povijesne vrijednosti odabranih primjera urbanističke, graditeljske, kiparske, slikarske, fotografske, filmske i multimedijske baštine</p> <ul style="list-style-type: none"> - učenik kritički promatra odnos pojedinca i zajednice prema nacionalnoj baštini - učenik objašnjava povijesnu i stilsku slojevitost graditeljskih primjera baštine u Hrvatskoj - učenik raspravlja o utjecaju pojedinih umjetnika i umjetničkih djela na daljnji razvoj umjetničkoga stvaralaštva u nacionalnome kontekstu - učenik objašnjava oblike zaštite i kriterije vrednovanja na odabranim primjerima nacionalne baštine - učenik procjenjuje vrijednost, stupanj očuvanja baštine te iznosi vlastite ideje zaštite i prezentacije 	<p>Učenik proučava i opisuje likovna, stilska i povijesna obilježja spomenika / umjetničkoga djela.</p>	<p>Učenik preispituje važnost pojedinoga spomenika / umjetničkoga djela u kontekstu nacionalne baštine.</p>	<p>Učenik preispituje važnost nacionalne baštine u kontekstu svjetske.</p>	<p>Učenik prosuđuje važnost kulturne baštine prema određenim kriterijima, raspravlja o problemima njezine zaštite i predlaže vlastita rješenja.</p>
	<p>PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ISHODA:</p> <p>Obrađuju se relevantni primjeri umjetničke baštine u sklopu koncepta “Umjetnost i tumačenje svijeta”. Biraju se oni primjeri kojima će se najbolje ostvariti podishodi navedeni u razradi ishoda. Ishodi vezani uz baštinu mogu se obrađivati kao zasebna podtema ili u sklopu ostalih podtema, istodobno sa svjetskom baštinom. Preporučuje se, kada je to moguće, primjere lokalne/nacionalne baštine obraditi na samome lokalitetu ili u prostoru u kojemu se čuvaju (u sklopu projektne nastave, terenske nastave i sl.).</p> <p>U sklopu koncepta “Umjetnost i tumačenje svijeta” likovnih djela različitih stilova, pravaca ili razdoblja od pretpovijesti do danas, učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - istražuje djela nacionalne sakralne baštine i/ili djela koja se odlikuju inovativnošću u primjeni znanstvenih spoznaja i tehnologija - samostalno istražuje djela lokalne baštine i procjenjuje njihovu važnost u kontekstu nacionalne i svjetske baštine usporedbom likovnoga oblikovanja, uporabom tradicionalnih ili modernih materijala i tehnika te originalnošću likovnih rješenja - navodi i objašnjava kriterije vrijednosti baštine: povijesna, starosna, umjetnička, ambijentalna, urbanistička vrijednost, vrijednost originalnosti ili izvornosti, jedinstvenosti i reprezentativnosti - učenik navodi i objašnjava suvremene oblike očuvanja baštine: konzervacija, adaptacija/revitalizacija, rekonstrukcija, restauracija, dislokacija - uočava slojevitost, proučava promjene i očuvanost djela urbanizma i arhitekture - kritički komentira odnos prema nacionalnim spomenicima kulture - istražuje utjecaj kulturne baštine na daljnje likovno stvaralaštvo. 					

DOMENA B	<p>B.3.4.</p> <p>UČENIK KRITIČKI PROSUĐUJE UMJETNIČKO DJELO NA TEMELJU NEPOSREDNOGA KONTAKTA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik ostvaruje neposredan kontakt s umjetničkim djelom u galeriji/muzeju ili u javnome prostoru - učenik aktivno sudjeluje u metodičkim aktivnostima pri neposrednome kontaktu s umjetničkim djelom - učenik piše esej u kojemu izražava kritički stav o umjetničkome djelu na temelju neposrednoga kontakta interpretirajući formalna, tematska i stilska obilježja 	<p>Učenik opisuje djelo/izložbu/ambijent t služeći se likovnom terminologijom.</p>	<p>Učenik izražava osobnu interpretaciju izabranoga djela pokazujući razumijevanje likovnih načela.</p>	<p>Učenik objašnjava odgovarajući kontekst djela (izložba, ambijent) te kritički prosuđuje viđeno.</p>	<p>Učenik kritički prosuđuje različite oblike umjetničkih događanja u kojima aktivno sudjeluje, pokazuje radoznalost i afinitet za aktivnijim sudjelovanjem u kulturnome životu.</p>
	<p>PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ISHODA:</p> <p>Potrebno je osigurati učeniku neposredno iskustvo umjetničkoga djela u izvornome kontekstu ili u prostoru u kojemu je izloženo i poticati aktivno sudjelovanje u različitim oblicima izvanučioničke nastave osmišljenim nizom aktivnosti. Ostvarenje ishoda ne mora se nužno odnositi na temu koja se obrađuje u pojedinoj godini učenja, već se prilagođava kulturnim uvjetima i mogućnostima sredine u kojoj se škola nalazi. Ishod se ostvaruje u stalnim postavima muzeja, na retrospektivnim i tematskim izložbama, u gradskome prostoru i na arheološkim lokalitetima. Provodi se organiziranim stručnim ekskurzijama, terenskom nastavom ili samostalnim učeničkim aktivnostima izvan nastave.</p>					

DOMENA C	<p>c.3.1</p> <p>UČENIK PROSUĐUJE MEĐUODNOS KONTEKSTA I UMJETNIČKOG DJELA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik objašnjava utjecaj kulta i vjere na likovno oblikovanje u arhitekturi, kiparstvu, slikarstvu i drugim medijima pojedinih društveno-povijesnih razdoblja - učenik objašnjava utjecaj znanosti i primjenu novih tehnologija na likovno oblikovanje u arhitekturi, kiparstvu, slikarstvu i drugim medijima različitih likovnih pravaca, stilova i razdoblja - učenik uspoređuje djela sakralne i svjetovne arhitekture, prostora ili ambijenta analizirajući odnos konstruktivnih i prostornih elemenata te objašnjava njihovu funkcionalnu i simboličku ulogu unutar društveno-povijesnoga konteksta - učenik tumači znakove, simbole i ikonografske elemente te različite vizualizacije vjerskih sadržaja - učenik objašnjava ikonografske metode na likovnim primjerima likovnih stilova, pravaca i razdoblja od pretpovijesti do danas - učenik interpretira utjecaj tehnologije na primjenu novih tehnika i medija (tisak, fotografija, film, video, digitalni mediji, strip, reklama) te prepoznaje i tumači ulogu suvremene tehnologije u umjetnosti danas - učenik smješta analizirano umjetničko djelo u odgovarajući stil ili razdoblje 	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć smješta umjetničko djelo u odgovarajući stil/razdoblje.</p>	<p>Učenik samostalno smješta umjetničko djelo u odgovarajući stil/razdoblje i uz učiteljevu pomoć donosi pretpostavke o utjecaju pojedinoga konteksta na likovno djelo/stil.</p>	<p>Učenik samostalno prosuđuje kako je pojedini kontekst utjecao na likovno djelo/stil.</p>	<p>Učenik samostalno dijakronijski i sinkronijski povezuje umjetničko djelo s odgovarajućim kontekstom.</p>
	<p>PREPORUKA ZA OSTVARIVANJE ISHODA:</p> <p>Aktivnosti i sadržaji teme "Umjetnost i tumačenje svijeta" ostvaruju se istraživanjem umjetničkoga djela unutar povijesnoga, društvenog i umjetničkog konteksta koji se odražavaju na njegovo oblikovanje. Likovnim se problemima pristupa tematski, komparativno, sinkronijski ili dijakronijski.</p>					

LIKOVNA UMJETNOST, 4. RAZRED (SŠ) UMJETNOST I MOĆ, UMJETNOST I STVARALAČKI PROCES						
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD		RAZRADA ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI			
Na kraju 4. godine učenja i poučavanja predmeta Likovna umjetnost:			ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
DOMENAA	<p>A.4.1</p> <p>UČENIK ISTRAŽUJE ODABRANI PROBLEM U SKLOPU TEMA "UMJETNOST I MOĆ" I "UMJETNOST I STVARALAČKI PROCES" TE PREZENTIRA/ IZLAŽE REZULTAT ISTRAŽIVANJA U ODABRANOME MEDIJU.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik samostalno istražuje temu "Umjetnost i moć" odabirući problem unutar predloženih podtema - učenik samostalno istražuje temu "Umjetnost i stvaralački proces" odabirući stvaralački opus jednoga umjetnika - učenik istražuje proučavajući dostupnu literaturu, odabire relevantne podatke i oblikuje ih u smislen i argumentiran sadržaj te bira prikladne likovne primjere - učenik prezentira rezultate istraživanja u odabranome mediju 	<p>Učenik s razumijevanjem primjenjuje osnovne likovne pojmove i ideje, izlaže problem s jednoga gledišta i odabire odgovarajuće likovne primjere.</p>	<p>Učenik odabire i primjenjuje relevantne podatke, smješta ih u kontekst i povezuje u smislenu cjelinu te prezentira/izvodi vizualno rješenje pazeći na kvalitetu tehničke izvedbe u odabranome mediju.</p>	<p>Učenik izlaže i razmatra problem s više gledišta, uspoređuje i suprotstavlja nekoliko ideja i argumentira ih te prezentira/izvodi vizualno rješenje sa smislom za jasnoću vizualne poruke.</p>	<p>Učenik preispituje činjenice, tumači ih s više aspekata i izražava vlastite prijedloge, rješenja, zaključke ili stavove te prezentira/izvodi vizualno rješenje na kreativan način i s izraženim interesom za istraživanjem u njemu novim medijima.</p>
	<p>OBJAŠNENJE KONCEPTA 4. RAZREDA UČENJA I POUČAVANJA:</p> <p>U 4. godini učenja i poučavanja predmeta Likovna umjetnost obrađuju se teme "Umjetnost i moć" i "Umjetnost i stvaralački proces". Sadržaji ishoda i aktivnosti učenika u sklopu teme "Umjetnost i moć" usmjereni su na proučavanje odnosa između umjetnosti i moći s nekoliko gledišta: razumijevanje propagandnih mogućnosti umjetnosti, uloge umjetnosti u osvješćavanju bitnih društvenih pitanja, položaja i uloge umjetnika u društvu, cenzure kao oblika oduzimanja moći, institucionalizacije umjetnosti i njezine eksploatacije u komercijalne svrhe, preplitanja umjetnosti i popularne kulture te utjecaja popularne kulture i masovnih medija na svakodnevicu.</p> <p>Sadržaji ishoda i aktivnosti učenika u sklopu teme "Umjetnost i stvaralački proces" usmjereni su na istraživanje prirode stvaralačkoga umjetničkoga procesa kao egzistencijalne ljudske potrebe koja se izražava kroz različite umjetničke aktivnosti od prapovijesti do danas. Usmjeren je na promatranje razvoja ideja od skice do konačne realizacije unutar individualnoga umjetničkoga stvaralačkoga opusa. Problemskim se konceptima istražuju različiti pristupi umjetničkome procesu te njihova povijesna, znanstvena, filozofska i tehnološka uvjetovanost (proces kao tehnička vještina, ritual, automatizam i apsurd, destrukcija, konstrukcija, proces kao intelektualni čin, umjetnost bez tehnološkoga procesa).</p> <p>Redosljed podtema nije nametnut, a učitelj odabire sinkronijski ili dijakronijski pristup pojedinoj temi, ishodu ili podishodu (u razradi ishoda).</p> <p>PREPORUKA ZA OSTVARIVANJE ISHODA:</p> <p>Učenik provodi istraživanje u sklopu teme "Umjetnost i moć" odabirući problem unutar predloženih podtema: umjetnost kao propaganda; umjetnost kao društveni komentar; umjetnost i cenzura; umjetnost, popularna kultura i masovni mediji; komercijalizacija, institucionalizacija i eksploatacija umjetnosti i kulture.</p> <p>Učenik provodi istraživanje u sklopu teme „Umjetnost i stvaralački proces“ odabirući stvaralački opus jednoga umjetnika. U odabiru podjednako trebaju biti zastupljeni slikari, kipari, grafičari, arhitekti, konceptualni umjetnici, fotografi i video-umjetnici. Istraživanje usmjerava na objašnjavanje razvoja ideja od skice do konačnoga rješenja;</p>					

<p>isticanje umjetnikova doprinosa određenoj tehnici eksperimentiranjem s materijalima; objašnjavanje elemenata koji povezuju umjetničke radove pojedinoga umjetnika (ideja/koncept, motiv, sadržaj, tehnološki proces, materijal...).</p> <p>Učenik može realizirati rezultate istraživanja u jednome od predloženih medija: plakat, maketa, fotografija, video, portfolio, e-portfolio, prezentacija, izrada mrežne stranice i sl.</p> <p>Istraživanje više problema unutar jedne teme može se ujediniti u projekt.</p>					
<p>A.4.2</p> <p>UČENIK REINTERPRETIRA IDEJU UMJETNIČKOGA DJELA IZRAŽAVAJUĆI SE U ODABRANOME MEDIJU.</p>	<p>- u sklopu teme "Umjetnost i moć" učenik analizira likovne metode i postupke kojima se prenose i ističu poruke odabranoga umjetničkoga djela te izvodi vlastitu likovnu reinterpretaciju umjetničke ideje</p> <p>- u sklopu teme "Umjetnost i stvaralački proces" učenik reinterpreтира postupke realizacije ideje</p>	<p>Učenik uočava materijalne/izvedbene karakteristike i postupke realizacije umjetničkoga djela.</p>	<p>Učenik oponaša stvaralački proces izvodeći grafičke analize umjetničkoga djela.</p>	<p>Učenik izvodi likovne rekonstrukcije umjetničkoga djela razumijevajući je kao rezultat umjetničkoga eksperimentiranja s postupcima, materijalima i dostupnom tehnologijom.</p>	<p>Učenik prezentira reinterpretaciju stvaralačkoga procesa na temelju razumijevanja koncepta umjetničkoga djela.</p>
<p>PREPORUKA ZA OSTVARIVANJE ISHODA:</p> <p>- likovnim rekonstrukcijama i reinterpretacijama djela učenik u vlastitim radovima oponaša one likovne elemente ili metode koji su ključni za dublje razumijevanje pojedinoga djela te za uočavanje likovnih metoda i mehanizama prenošenja poruke</p> <p>Mogućnosti izvođenja likovnih rekonstrukcija i reinterpretacija: učenik rekonponira umjetničko djelo preoblikovanjem i reorganizacijom njegovih dijelova; učenik redefinira umjetničko djelo intervencijama na reprodukciji umjetničkoga djela i/ili promjenama konteksta; učenik reinterpreтира stvaralački proces istraživanjem tragova fizičkih aktivnosti umjetnika u materijalu; učenik rekonstruira početak komponiranja umjetničkoga djela izvođenjem geometrijskih konstrukcija formata, od odabira formata do razmještanja elemenata u formatu; učenik grafičkim oponašanjem linija i poteza istražuje rukopis i uspoređuje umjetnička djela izvedena u različitim likovnim medijima (npr. crtež i slikarstvo); učenik osmišljava aktivnosti s umjetničkim djelima u obliku funkcionalnih igra kojima se interpretira logika nastanka djela.</p>					

DOMENA B	<p>B.4.1</p> <p>UČENIK ANALIZIRA UMJETNIČKA DJELA KOJA PROBLEMATIZIRAJU ODNOS UMJETNOSTI I MOĆI ILI SU KLJUČNA ZA RAZUMIJEVANJE STVARALAČKOGA PROCESA POJEDINOGA UMJETNIKA TE IZRAŽAVA VLASTITI KRITIČKI STAV.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik objašnjava kako su materijali i likovne tehnike crteža, grafike, slikarstva, kiparstva, arhitekture, fotografije, filma odredili formalna obilježja umjetničkoga djela - učenik objašnjava likovne elemente, načela oblikovanja i stilska obilježja u svrhu izražavanja cjelovitoga doživljaja umjetničkoga djela - učenik analizira tematske osobitosti djela objašnjavajući ikonografske elemente, simbole, motive i sadržaje umjetničkoga djela koji su korišteni u svrhu iskazivanja umjetničke ideje - učenik objašnjava odabir sredstava i postupaka u izvedbenim i konceptualnim oblicima umjetnosti te interpretira njihov sadržaj/ideju - učenik uspoređuje pristup istomu likovnom problemu u umjetničkim djelima različitih stilova, pravaca i razdoblja - učenik ciljano provodi cjelovitu analizu ili dijelove analize u svrhu izražavanja vlastitoga kritičkog stava o pojedinačnome djelu služeći se odgovarajućom likovnom terminologijom/jezikom 	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć analizira umjetničko djelo.</p>	<p>Učenik samostalno provodi cjelovitu analizu umjetničkoga djela.</p>	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć odabire odgovarajući pristup analizi ili dijelovima analize u svrhu izražavanja kritičkoga stava o umjetničkome djelu.</p>	<p>Učenik samostalno odabire elemente ili tipove analiza u svrhu izražavanja kritičkoga stava o umjetničkome djelu.</p>
	<p>PREPORUKA ZA OSTVARIVANJE ISHODA:</p> <p>Odgajanje opažaja i razvoj kritičkoga mišljenja kroz istraživačko gledanje cilj je analize likovnoga djela. Učitelj doprinosi učenikovu razumijevanju likovnoga djela vodeći ga kroz proces gledanja. Učenje i poučavanje odvija se u pozitivnome razrednom ozračju, učenik osvještava vrijednost osobnoga doprinosa i mišljenja te uvažava mišljenje i gledište drugih učenika. Razlikujemo šest koraka vođenoga promatranja likovnoga djela koji se mogu primijeniti na svako djelo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. SPONTANI DOŽIVLJAJ - važno je učenicima omogućiti izražavanje prvoga dojma o djelu 2. DOSLOVNI OPIS - učenik opisuje što vidi, uočava likovne i sadržajne elemente bez pripisivanja značenja, a prije analize ili interpretacije 3. ANALIZA - učenici uočavaju i analiziraju likovne, stilske i ikonografske elemente kako bi izrazili vlastiti doživljaj pojedinačnoga djela služeći se likovnom terminologijom/jezikom 4. OSOBNA INTERPRETACIJA - učenik donosi pretpostavke o ideji djela, uspoređuje vlastiti prvotni dojam, asocijacije i iskustva sa spoznajama temeljenima na analizi 5. KONTEKSTUALIZACIJA - učenik se služi različitim izvorima informacija (izvor informacija može biti i učitelj); kako učenikovo vlastito kreativno mišljenje ne bi bilo zaobideno, a osobno iskustvo i doživljaj djela umanjeno, ova faza promatranja likovnoga djela nužno mora slijediti nakon prethodnih 6. IZRAŽAVANJE KRITIČKOGA STAVA - kulminirajuća i reflektivna aktivnost; učenik donosi informirani sud o djelu koji se temelji na prikupljenim informacijama i njihovoj interpretaciji. 					

U SKLOPU TEME "UMJETNOST I MOĆ" UČENIK:

- analizira ona materijalna i izvedbena obilježja djela, likovne elemente, načine i načela oblikovanja koja su korišteni u svrhu iskazivanja moći i društvenoga položaja (likovni prikazi vladara, moćnika, naručitelja; slikarska, skulpturalna i arhitektonska djela nastala u propagandne svrhe; likovni prikazi "običnog" čovjeka)
- analizira ona materijalna i izvedbena obilježja djela, likovne elemente, načine i načela oblikovanja korištenih u svrhu izražavanja društvenoga komentara te ona u kojima se ogleda preplitanje likovne umjetnosti, popularne kulture i masovnih medija
- analizira izvedbena obilježja djela kojima se izražava otpor prema institucionalizaciji i komercijalizaciji umjetnosti (*happening, performans, land art, konceptualna umjetnost, body art, street art, grafiti...*)
- analizira simbole i znakove moći
- analizira i interpretira motive popularne kulture u likovnoj umjetnosti
- analizira vizualna sredstva i metode reklamne industrije i drugih masovnih medija koji su upućeni određenoj publici

U SKLOPU TEME "UMJETNOST I STVARALAČKI PROCES" UČENIK:

- analizira ona materijalna i izvedbena obilježja djela, likovne elemente, načine i načela oblikovanja korištenih u svrhu iskazivanja umjetničke ideje
- analizira one likovne elemente, postupke i načine oblikovanja koji su karakteristični za pojedinu tehniku ili materijal
- analizira i uspoređuje rukopisna obilježja istoga umjetnika u različitim medijima te utvrđuje rukopisne posebnosti različitih umjetnika u istome mediju
- prepoznaje, imenuje i opisuje korištene materijale i likovne tehnike
- analizira stilske i tematske osobitosti djela objašnjavajući ikonografske elemente, simbole, motive i sadržaje umjetničkoga djela

DOMENA B	<p>B.4.2</p> <p>UČENIK RASPRAVLJA O RAZLIČITIM ODNOSIMA IZMEĐU UMJETNOSTI I MOĆI TE UMJETNOSTI KAO STVARALAČKOM PROCESU I ARGUMENTIRA VLASTITI KRITIČKI STAV.</p>	<p>U sklopu teme “Umjetnost i moć”:</p> <ul style="list-style-type: none"> - učenik raspravlja o uporabi likovne umjetnosti u propagandne svrhe - učenik raspravlja o ulozi umjetnosti kao društvenog komentara - učenik raspravlja o cenzuri u umjetnosti - učenik raspravlja o utjecaju popularne kulture i masovnih medija na umjetnost i svakodnevni život - učenik raspravlja o institucionalizaciji, komercijalizaciji i eksploataciji likovne umjetnosti - učenik raspravlja o položaju i ulozi umjetnika u društvu. <p>U sklopu teme “Umjetnost i stvaralački proces”:</p> <ul style="list-style-type: none"> - učenik raspravlja o tradicionalnome (tehnička vještina) i suvremenom (konceptualnom) odnosu prema stvaralačkome procesu - učenik raspravlja o umjetničkome stvaralaštvu kao racionalnom ili emocionalnom procesu - učenik raspravlja o oblicima antiumjetničkoga pristupa procesu stvaranja - učenik raspravlja o odnosu pojedinih faza unutar individualnoga stvaralačkog procesa (ideja, afektivni poticaj, realizacija) 	<p>Učenik raspravlja o likovnim djelima ili određenim tezama/konceptima na temelju prethodno stečenoga znanja ili proučenoga sadržaja.</p>	<p>Učenik raspravlja o likovnim djelima ili određenim tezama smještajući ih u određeni kontekst i preispituje problem s više različitih gledišta.</p>	<p>Učenik raspravlja o zadanoj problematici, kritički preispituje prikupljene/iznesene podatke, tvrdnje i stavove, a između suprotstavljenih mišljenja daje relativnu prednost jednom argumentu ili više njih prema objektivnim kriterijima.</p>	<p>Učenik iznosi kritički stav ili prijedlog i argumentira vlastito tumačenje problema ili rješenje, vrednuje umjetničko djelo u odnosu na druge suvremene umjetničke pojave i određuje važnost za vlastito razumijevanje umjetnosti.</p>
	<p>PREPORUKA ZA OSTVARIVANJE ISHODA:</p> <p>Učenici razgovaraju o zadanoj problemu iznoseći različite ideje i mišljenja. Postupno će se suprotstavljene ideje i mišljenja argumentacijom svesti na nekoliko mogućih teza čijom će analizom učenici doći do valjanih zaključaka. Teme se razlikuju u vremenu potrebnom za raspravu. Potrebno je poticati raspravljački oblik komunikacije kako bi se razmišljajući došlo do sadržaja, a ne obrnuto. Učeniku treba dati dovoljno vremena da izrazi mišljenje i ravnopravno sudjeluje u raspravi, treba uvažavati sve odgovore, poticati na preispitivanje ponuđenih odgovora i razvijati toleranciju.</p> <p>U SKLOPU TEME “UMJETNOST I MOĆ” UČENIK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - raspravlja o načinima na koje su pojedina društva i kulture koristile likovnu umjetnost za isticanje društvenoga položaja i moći pojedinca ili propagiranje pojedinih društveno-političkih i vjerskih zajednica - raspravlja o ulozi naručitelja u produkciji likovnoga djela - raspravlja o umjetnosti kao načinu iskazivanja društvenih nepravdi i propitivanja uvriježenih stavova, ideja i vrijednosti - raspravlja o cenzuri kao oduzimanju moći i ograničavanju stvaralačke slobode pojedinca - raspravlja o preplitanju likovnih umjetnosti, popularne kulture i masovnih medija (npr. utjecaj fotografije i filma na likovnu umjetnost; plakat, strip, grafiti, street 					

	<p><i>art, pop-art ...)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - raspravlja o utjecaju likovne umjetnosti i stvaralaštva na popularnu kulturu (film, video spotovi, igrice...) - raspravlja o utjecaju popularne kulture, masovnih medija i vizualnih komunikacija na svakodnevni život - raspravlja o ulozi muzejsko-galerijskih ustanova u podizanju statusa umjetničkog djela - raspravlja o odnosu umjetničke i tržišne vrijednosti umjetnina - raspravlja o reproduciranju umjetnina i eksploataciji umjetnosti (umjetnost kao tržišna roba) - raspravlja o primjerima otpora prema institucionalizaciji, komercijalizaciji i eksploataciji umjetnosti u likovnim pravcima i pokretima 20. stoljeća <p>U SKLOPU TEME "UMJETNOST I STVARALAČKI PROCES" UČENIK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uspoređuje tradicionalne oblike procesa čija se vrijednost očituje vještinom rada u materijalu, s konceptualnim pristupom stvaralaštvu u suvremenoj umjetnosti - objašnjava stvaranje bez kontrole razuma kao oblik automatiziranoga bilježenja znakova i simbola - objašnjava uvođenje elementa slučajnosti u stvaralački proces kao posljedicu apsurdna i antiumjetničkih stavova - raspravlja o ekspresivnim oblicima stvaranja koji se iskazuju kroz destrukciju forme i materijala - razmatra proces kao intelektualni čin uspoređujući racionalne oblike komponiranja i građenja - 					
DOMENA B	<p>B.4.3</p> <p>UČENIK PROSUĐUJE VAŽNOST I DRUŠTVENU ODGOVORNOST OČUVANJA NACIONALNE KULTURNE/UMJETNIČKE BAŠTINE KOJA SE UKLAPA U TEME "UMJETNOST I MOĆ" TE "UMJETNOST I STVARALAČKI PROCES".</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenik prosuđuje kulturne, umjetničke i povijesne vrijednosti urbanističke, graditeljske i umjetničke baštine - učenik raspravlja o tome kako su pojedini umjetnici i umjetnička djela utjecali na daljnji razvoj umjetničkoga stvaralaštva u nacionalnome kontekstu - učenik kritički vrednuje odnos pojedinca i društva prema pojedinim djelima umjetničke baštine - učenik kritički prosuđuje ulogu spomeničke i umjetničke baštine u globalizacijskim procesima - učenik kritički prosuđuje promidžbenu i gospodarsku ulogu spomeničke i umjetničke baštine te predlaže vlastita rješenja prezentacije i kulturne promidžbe pojedinih umjetničkih djela 	<p>Učenik proučava i opisuje likovna, stilska i povijesna obilježja spomenika / umjetničkoga djela.</p>	<p>Učenik preispituje važnost pojedinoga spomenika / umjetničkoga djela u kontekstu nacionalne baštine.</p>	<p>Učenik preispituje važnost nacionalne baštine u kontekstu svjetske.</p>	<p>Učenik prosuđuje važnost kulturne baštine prema određenim kriterijima, raspravlja o problemima njezine zaštite i promidžbe te predlaže vlastita rješenja.</p>
	<p>PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ISHODA:</p> <p>Obrađuju se relevantni primjeri umjetničke baštine u sklopu koncepta "Umjetnost i moć" i "Umjetnost i stvaralački proces". Biraju se oni primjeri kojima će se najbolje ostvariti podishodi navedeni u razradi ishoda. Ishodi vezani uz baštinu mogu se obrađivati kao zasebna podtema ili u sklopu ostalih podtema, istodobno sa svjetskom baštinom. Preporučuje se, kada je to moguće, primjere lokalne/nacionalne baštine obraditi na samome lokalitetu ili u prostoru u kojemu se čuvaju (u sklopu projektne nastave, terenske nastave i sl.).</p>					

DOMENA B	B.4.4	<ul style="list-style-type: none"> - učenik ostvaruje neposredan kontakt s umjetničkim djelom u galeriji/muzeju ili u javnome prostoru - učenik aktivno sudjeluje u metodičkim aktivnostima pri neposrednome kontaktu s umjetničkim djelom - učenik piše esej u kojemu izražava kritički stav o umjetničkome djelu na temelju neposrednoga kontakta interpretirajući formalna, tematska i stilska obilježja 	Učenik opisuje djelo/izložbu/ambijent služeći se likovnom terminologijom.	Učenik izražava osobnu interpretaciju izabranoga djela pokazujući razumijevanje likovnih načela.	Učenik objašnjava odgovarajući kontekst djela (izložba, ambijent) i kritički prosuđuje viđeno.	Učenik kritički prosuđuje različite oblike umjetničkih događanja u kojima aktivno sudjeluje te pokazuje radoznalost i afinitet za aktivnijim angažmanom u kulturnome životu.
	<p>PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ISHODA:</p> <p>Potrebno je osigurati učeniku neposredno iskustvo umjetničkoga djela u izvornome kontekstu ili u prostoru u kojemu je izloženo i poticati aktivno sudjelovanje u različitim oblicima izvanučioničke nastave osmišljenim nizom aktivnosti. Ostvarenje ishoda ne mora se nužno odnositi na temu koja se obrađuje u pojedinoj godini učenja, već se prilagođava kulturnim uvjetima i mogućnostima sredine u kojoj se škola nalazi. Ishod se ostvaruje u stalnim postavima muzeja, na retrospektivnim i tematskim izložbama, u gradskome prostoru i na arheološkim lokalitetima. Provodi se organiziranim stručnim ekskurzijama, terenskom nastavom ili samostalnim učeničkim aktivnostima izvan nastave.</p>					

DOMENA C	<p>c.4.1</p> <p>UČENIK PROSUĐUJE MEĐUODNOS KONTEKSTA I UMJETNIČKOGA DJELA/STILA.</p>	<p>U sklopu teme “Umjetnost i moć”:</p> <ul style="list-style-type: none"> - učenik objašnjava i uspoređuje propagandnu ulogu umjetnosti u različitim društvima - učenik objašnjava na koji način likovna djela zrcale ili kritiziraju vrijednosti, ideje i uvjerenja vremena u kojemu su nastala (umjetnost kao društveni komentar) - učenik objašnjava i uspoređuje različite uzroke cenzure u likovnoj umjetnosti povezujući ih s odgovarajućim društveno-povijesnim kontekstom (vjerska, društvena, politička cenzura) - učenik objašnjava pojavu institucionalizacije, komercijalizacije i eksploatacije umjetnosti i različite primjere otpora ovim pojavama u umjetnosti 20. stoljeća - učenik prosuđuje utjecaj društveno-povijesnoga konteksta na položaj i ulogu umjetnika u društvu - učenik objašnjava utjecaj popularne kulture, masovnih medija i vizualnih komunikacija na svakodnevni život. <p>U sklopu teme “Umjetnost i stvaralački proces”:</p> <ul style="list-style-type: none"> - učenik prosuđuje utjecaj društveno-povijesnoga i umjetničkog konteksta na stvaralaštvo pojedinoga umjetnika - učenik prosuđuje utjecaj društveno-povijesnih i umjetničkih okolnosti na individualizaciju stvaralačkoga procesa i likovnoga izričaja u 19. st. - učenik prosuđuje kako su znanost, tehnologija, društvene i umjetničke okolnosti utjecale na eksperimentiranje s materijalima i procesima u 20. st. (proces kao ritual, intelektualni čin, destrukcija, konstrukcija, automatizam, slučajnost) - učenik prosuđuje o utjecaju filozofskih i psiholoških teorija na stvaralačke procese - učenik objašnjava odraz društvenih pojava na odnos umjetnika prema materijalu i motivu od pretpovijesti do danas - učenik smješta analizirano umjetničko djelo u odgovarajući stil/razdoblje 	<p>Učenik uz učiteljevu pomoć smješta umjetničko djelo u odgovarajući stil/razdoblje.</p>	<p>Učenik samostalno smješta umjetničko djelo u odgovarajući stil/razdoblje i uz učiteljevu pomoć donosi pretpostavke o utjecaju pojedinoga konteksta na likovno djelo/stil.</p>	<p>Učenik samostalno prosuđuje kako je pojedini kontekst utjecao na likovno djelo/stil.</p>	<p>Učenik samostalno dijakronijski i sinkronijski povezuje umjetničko djelo s odgovarajućim kontekstom.</p>
----------	--	--	---	--	---	---

PREPORUKA ZA OSTVARIVANJE ISHODA:

Aktivnosti i sadržaji tema “Umjetnost i moć” i “Umjetnost i stvaralački proces” ostvaruju se istraživanjem umjetničkoga djela unutar povijesnoga, društvenog i umjetničkog konteksta koji se odražavaju na njegovo oblikovanje. Likovnim se problemima pristupa tematski, komparativno, sinkronijski ili dijakronijski.

E. POVEZANOST S ODGOJNO-OBRAZOVNIM PODRUČJIMA, MEĐUPREDMETNIM TEMAMA I OSTALIM PREDMETIMA

Predmeti Likovna kultura i Likovna umjetnost pripadaju umjetničkomu i društveno-humanističkomu odgojno-obrazovnomu području. Sadržajima svojih ishoda omogućuju strukturnu, pojmovnu i tematsku korelaciju sa svim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama te time produbljuju uporabu pojedinih pojmova i sadržaja iz drugih predmeta.

Likovna kultura i Likovna umjetnost doprinose razvoju različitih komunikacijskih kanala služeći se likovnim/vizualnim jezikom, refleksijom propitivanjem i raspravom, relevantnim izvorima literature i informacijama na stranome jeziku te njihovim prenošenjem na materinskom jeziku.

Matematičke kompetencije razvijaju se istraživanjem matematičkih principa, geometrijskih i proporcijских odnosa u umjetničkim djelima te iskustvenim razvijanjem osjećaja za prostor i prostorne koncepte.

Digitalne i računalne kompetencije učenici razvijaju tako da primjenjuju likovni/vizualni jezik pri uporabi različitih medijskih tehnologija i računalnih programa u vlastitome stvaralačkom procesu. Upotrebljavaju ih za prezentaciju znanja, aktivnosti, pretraživanja i vrednovanja različitih izvora podataka. Istraživanjem inovacija u medijskim tehnologijama i njihova utjecaja na umjetnost, vrijednosti, kulture i ideje omogućuje se razumijevanje suoblikovanja društva i tehnologije.

Organizacija učenja i poučavanja omogućuje učenicima da upotrijebe svoja iskustva iz svakodnevnoga života, predznanje, znanje iz drugih nastavnih predmeta (interdisciplinarnost) te uče od drugih učenika. Učenici uče kako učiti i razvijanjem svijesti o relativnosti znanstvene spoznaje, potiče ih se na postavljanje pitanja i pronalaženje odgovora kao neizostavnim dijelovima kreativnoga procesa i (samo)spoznaje.

U susretu s kulturno-umjetničkim nasljeđem u različitim kontekstima potiče se želja za razumijevanjem drugih kultura. Razvijanjem pozitivnoga stava prema individualnim razlikama svakoga pojedinca i razumijevanjem različitih društvenih skupina, uklanjanju se predrasude i različiti oblici diskriminacije, potiče se razvoj empatije, omogućuje izgradnja vlastitoga sustava vrijednosti, odnosno doprinosi osobnome i socijalnome razvoju učenika te njegovu građanskomu odgoju i obrazovanju.

U učenika se razvija poduzetnost upoznavanjem s mogućnostima uporabe kreativnih potencijala i prijenosa ili dopune usvojenoga znanja u širokome spektru profesija kao i onim specifičnima poput vizualnih komunikacija, grafičkoga i industrijskoga dizajna, turizma i kreativnih industrija kao važnih gospodarskih grana.

Istodobno ih se upoznaje s problemima održivoga razvoja razvijanjem svjesnosti o materijalima i alatima kojima se služe u stvaralačkome procesu te istraživanjem arhitektonskoga i urbanističkoga oblikovanja okoline propitivanjem utjecaja čovjekova djelovanja na okoliš.

F. UČENJE I POUČAVANJE NASTAVNOGA PREDMETA LIKOVNA KULTURA I LIKOVNA UMJETNOST

Iskustva učenja

Ostvarivanje ciljeva predmeta Likovna kultura i Likovna umjetnost provodi se stvaralačkim radom, istraživačkim gledanjem i usvajanjem vještina kojima se razvijaju kreativnost i kritičko mišljenje kao metakompetencije koje su primjenjive u svim životnim aspektima. U tu svrhu potrebno je uključiti nekoliko razina pedagoškoga pristupa - kognitivnu, psihomotoričku, afektivnu i motivacijsku - koje u najboljem omjeru učenicima osiguravaju uvjete za aktiviranje viših misaonih procesa. Proces učenja i poučavanja oblikuje se tako da omogućuje svim učenicima ostvarenje njihovih potencijala. Osobno iskustvo učenika i suvremena okolina bitni su aspekti odgojno-obrazovnoga procesa. Učenici stječu kompetencije za čitanje slojevitih značenja slika iz vlastite okoline kreiranih masovnim medijima i novim tehnologijama koje istodobno potiču vizualnu, auditivnu, taktilnu i kinestetičku percepciju.

Stjecanje znanja i vještina u učenju i poučavanju predmeta Likovna kultura temelji se na neposrednu stvaranju u materijalima i vizualnim medijima, a polazište razvoja kreativnosti uvijek je u samoj ličnosti učenika, njegovu

iskustvu i odnosu s okolinom. Izuzetno važna dimenzija učenikova iskustva jesu emocije koje znatno utječu na čin percepcije pa ih je nemoguće izuzeti iz procesa učenja.

U predmetu Likovna umjetnost naglasak je na razumijevanju uloge umjetnosti i stvaralaštva u odgovarajućem kontekstu te njezinu doprinosu životu pojedinaca i cjelokupnomu društvu. Razumijevanje se temelji na opažanju i iskustvu analitičkoga promatranja likovnoga djela te stavljanju djela u širi kontekst nastanka, na temelju kojega proizlazi argumentiran kritički stav.

Učenje i poučavanje organizirano je u tematske cjeline koje učenicima omogućuju cjelovito i smisleno strukturiranje znanja, iskustava i vještina stavljajući ih u odnos s različitim kontekstima. Proces učenja i poučavanja prilagođen je svakomu učeniku tako da razumije svrhu svih aktivnosti i sadržaja. Unutar tematskih cjelina učenici povezuju sadržaje ishoda Likovne kulture i Likovne umjetnosti s temama i sadržajima ostalih nastavnih predmeta, međupredmetnim temama te spoznajama i iskustvima iz vlastitoga života. Teme se istražuju kao kombinacija informacija, proživljenog iskustva i višestrukih značenja.

Učenje i poučavanje predmeta Likovna kultura organizira se u svakome razredu kroz četiri zadane teme koje obuhvaćaju obavezni godišnji broj sati. Teme se realiziraju nizom manjih ili većih projektnih i kontekstnih cjelina. Trajanje i realizacija cjelina ovisi o potrebama učenika, odluci učitelja i školskome kurikulumu.

Pri učenju i poučavanju predmeta Likovna umjetnost sadržaj je tematski podijeljen po godinama učenja s nekoliko podtema unutar svake teme te obuhvaća cijeli raspon umjetničkoga stvaranja od pretpovijesti do danas. Sadržaj se unutar pojedine godine učenja ne mora kronološki prolaziti, već učitelj odabire onaj pristup kojim će najbolje ostvariti teme i podteme zadanim ishodima i ključnim sadržajima. Teme i podteme provlače se u svim trima domenama u kojima učenici stječu vještine istraživačkoga rada, analize i kritičkoga mišljenja, razvijaju pozitivan stav i aktivan odnos prema baštini, afinitet prema neposrednu doživljavanju umjetničkoga djela te razumiju važnost kontekstualizacije umjetničkoga djela.

Uloga učitelja

Učitelj ima izuzetno važnu ulogu u strukturiranju i vođenju odgojno-obrazovnoga procesa. On odabire različite pristupe učenju i poučavanju, odnosno metode i strategije kojima se potiče aktivno sudjelovanje učenika u odgojno-obrazovnome procesu preuzimanjem inicijative, razvojem kreativnoga i kritičkoga mišljenja, refleksijom, samoprocjenjivanjem i vrednovanjem. Učitelj uvažava individualnost svakoga učenika, njegove potrebe, mogućnosti i interese, stil učenja i izražavanja. Od osobite je važnosti da učitelj organizira odgojno-obrazovni proces kao medijator tako da jasno izrazi ciljeve, potiče učenike na samostalnost i daje im strukturirana uputstva za sudjelovanje u procesu. Potrebno je stvoriti pozitivno i poticajno ozračje za učenje, atmosferu povjerenja te usmjeriti učenje i poučavanje na učenika i ohrabrivati ga u iznošenju vlastitih prijedloga i rješenja.

Učitelj je taj koji osmišljenim aktivnostima, komunikacijom svih sudionika odgojno-obrazovnoga procesa, interaktivnom metodom učenja (interpersonalnom: učenik-učenik, učenik-učitelj) i interakcijom s umjetničkim djelima i služenjem prethodno stečenim kompetencijama usmjeravaju poučavanje na stjecanje novih znanja i vještina koja se nadovezuju na prethodna. Učitelj bira relevantne primjere umjetničkih djela i pristupe učenju i poučavanju (suradničko učenje, iskustveno učenje, samostalno istraživanje, istraživanje u parovima i skupinama, prezentacija, e-učenje, terenska nastava, integrirana nastava, korelacije, projektna nastava i uporaba novomedijskih tehnologija) kojima će najbolje ostvariti zadane ciljeve i ishode učenja. Učitelj upućuje učenika da upozna i istražuje oblikovanje vizualne okoline s kojom je povezan svakodnevnim aktivnostima i iskustvom. Učitelj ukazuje na to da su likovno/vizualno oblikovanje sastavni dio života zajednice, važan element u određivanju njezina identiteta i u mnogim se aspektima odražavaju na život svakog pojedinca.

Materijali i izvori

Za učenje i poučavanje koriste se oni alati za koje učitelj procijeni da će njima najkvalitetnije i najučinkovitije potaknuti učenika u postizanju zadanih ciljeva i ishoda učenja. Materijali i izvori za učenje uključuju relevantne izvore informacija, didaktički prilagođene i poticajne te originalne sadržaje, zatim stvarne situacije i sadržaje koji povezuju ishode učenja sa svakodnevnim životom. Nužna je nacionalna baza kvalitetnih digitalnih reprodukcija umjetničkih djela nacionalne i svjetske baštine za slobodnu uporabu u procesu učenja i poučavanja, baza sadržaja na koju se upućuje učenik tijekom istraživačkoga rada te dodatni multimedijски i tiskani materijali za vježbu. Obavezan su izvor informacija i udžbenici za svaku nastavnu godinu od 1. do kraja 5. odgojno-obrazovnoga ciklusa. Udžbenici mogu biti u elektroničkome/digitalnome i tiskanome obliku. Materijale za

alternativne oblike učenja i poučavanja planirane školskim kurikulumom (izborna nastava, interdisciplinarni ili stručni moduli, izvannastavne aktivnosti itd.) osmišljava učitelj u suradnji s učenicima.

Bitna je kvaliteta reproduciranih materijala, tiskanih ili digitalnih, koji se koriste u odgojno-obrazovnome procesu. Preporuča se uporaba stručnih internetskih stranica, stranica muzeja i galerija koje omogućuju interaktivno istraživanje digitalne reprodukcije umjetničkih djela visoke rezolucije.

Okruženje

Osnovni preduvjet za cjeloviti rad učenika i učitelja u učenju i poučavanju predmeta Likovna kultura i Likovna umjetnosti radi provođenja aktivnosti i sadržaja vezanih za sve domene jest specijalizirana učionica koju čine: računalo s internetskom vezom, projektor visoke rezolucije, koji ima kvalitetnu i neizmijenjenu reprodukciju boja ili proporcija, podloga za reprodukciju velikoga formata, adekvatno i kontrolirano osvjetljenje (mogućnost zamračenja učionice), audiooprema, prostor za čuvanje učeničkih radova (likovnih radova, mapa, istraživačkih radova), umivaonik i pristup tekućoj vodi u samoj učionici. Elektroničku opremu treba redovito obnavljati/nadograđivati novim audiovizualnim multimedijским tehnologijama, kako one ulaze u širu upotrebu, i adekvatnim računalnim programima za obradu fotografije, za montažu filma te za obradu i stvaranje slike.

Osim specijalizirane učionice, poželjno je okruženje za izvođenje učenja i poučavanja galerija, muzej ili bilo koji autentični prostor čuvanja umjetničkoga djela, javna skulptura, pojedinačni arhitektonski objekt, lokalitet ili urbanistički prostor. Učenik uspostavlja neposredan odnos s djelom, upoznaje se s radom i aktivnostima kulturnih ustanova i društava te postaje aktivni sudionik kulturnoga života svojega naselja/grada.

S obzirom na stvaralački karakter učenja i poučavanja predmeta Likovna kultura i Likovna umjetnost potrebno je omogućiti učenicima da prezentiraju rezultate svojega rada i izvan učionice kako bi bili dostupni i drugim učenicima i roditeljima. U osnovnoj školi to podrazumijeva i sudjelovanje u oblikovanju neposredne vizualne okoline. Učenici se potiču da različitim stvaralačkim aktivnostima sudjeluju u oblikovanju vizualnoga identiteta škole i promociji rada škole u užoj ili široj zajednici (estetsko uređenje škole, izrada scenografije i rekvizita za školske priredbe i različite oblike okupljanja i prezentacija te oblikovanje mrežnih sadržaja koji se odnose na promociju i prezentaciju rada škole i sl.). Planiranjem školskoga kurikuluma potrebno je osigurati vrijeme te prostorne i materijalne uvjete za provođenje tih dodatnih aktivnosti. Uspostavljanje komunikacije s okolinom potiče se i uključenošću učenika u život lokalne i šire zajednice tako da vizualnim intervencijama i performativnim akcijama promiču pozitivne stavove i vrijednosti. Javno djelovanje i prezentacija rada doprinosi osjećaju samopouzdanja učenika te im omogućuje dodatno vrednovanje vlastitoga rada u širem kontekstu.

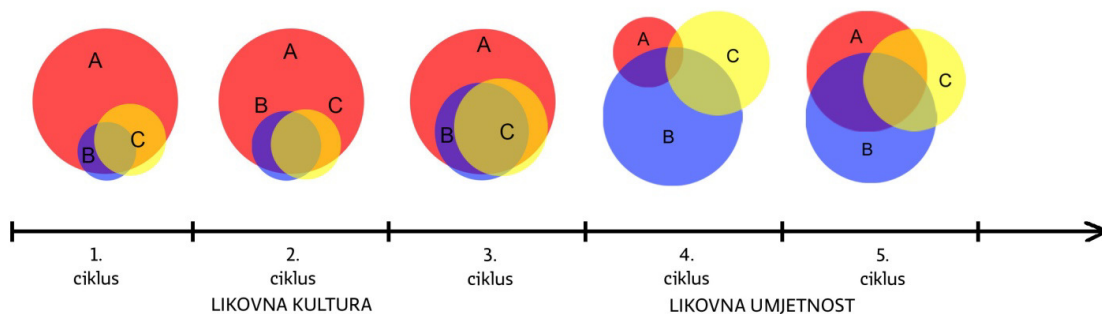
Određeno vrijeme

Učenje i poučavanje predmeta Likovna kultura provodi se u 1., 2. i 3. odgojno-obrazovnome ciklusu osnovne škole.

Učenje i poučavanje predmeta Likovna umjetnost provodi se u 4. i 5. odgojno-obrazovnome ciklusu srednje škole.

U učenju i poučavanju predmeta Likovna kultura domena Stvaralaštvo i produktivnost polazište je i poveznica svih odgojno-obrazovnih ishoda pa joj se posvećuje najviše vremena. Ostvarivanje ishoda iz te domene provodi se tijekom većine nastavnih sati dok se realizacija ishoda iz drugih dviju domena ostvaruje paralelno i većim se dijelom preklapaju i prožimaju s njom. Odnosi između domena Doživljaj i kritički stav te Umjetnost u kontekstu mijenjaju se tijekom odgojno-obrazovnih ciklusa. U drugome i trećem ciklusu povećava se značaj razvoja kritičkoga mišljenja i povezivanja stvaralačkoga procesa s različitim kontekstima.

Vrijeme koje je u prvim trima razredima srednje škole predviđeno za učenje i poučavanje pojedine domene u predmetu Likovna umjetnost raspoređeno je tako da je za domenu Stvaralaštvo i produktivnost predviđeno okvirno 20% satnice, za domenu Doživljaj i kritički stav okvirno 50% satnice te za domenu Umjetnost u kontekstu okvirno 30% satnice. Vrijeme koje je u četvrtome razredu srednje škole predviđeno za učenje i poučavanje pojedine domene raspoređeno je tako da je za domenu Stvaralaštvo i produktivnost predviđeno okvirno 50% satnice, za domenu Doživljaj i kritički stav okvirno 30% satnice te za domenu Umjetnost u kontekstu okvirno 20% satnice.

Slika 2: Zastupljenost domena unutar odgojno-obrazovnih ciklusa

Grupiranje učenika

Učenici se raznoliko grupiraju ovisno o vrsti zadataka ili aktivnosti, mjestu izvođenja učenja i poučavanja, istraživanju u učionici i školi i izvan učionice i škole, samostalnim zadatcima itd. Stoga je moguće učenike grupirati fleksibilno i dinamično, s čestim promjenama združivanja i umrežavanja. Pritom treba paziti na posebnosti i dinamiku svakoga razreda, skupine i para. Učitelj treba dobro poznavati učenike da bi ih grupirao prema različitostima s obzirom na njihove individualne potrebe, interese i stilove učenja. Potrebno je unaprijed pripremiti i dogovoriti ulogu svakoga učenika u skupini ili paru te strukturirati samovrednovanje i vrednovanje da bi se učenici aktivno uključili i potaknuli na učenje. Tako je moguće pratiti napredak pojedinca i njegov rad u skupini. Za učenike koji imaju izražen interes za umjetničko područje potrebno je osigurati produbljivanje znanja i interesa organiziranjem izbornih aktivnosti i sadržaja. Grupiranje učenika izvan redovne nastave moguće je i u izbornim i u fakultativnim predmetima, modulima, u izvanučioničkoj nastavi, izvannastavnim i izvanškolskim aktivnostima te u različitim vrstama projekata, koji su sastavni dio školskoga kurikuluma. U tim se grupiranjima potiče razvoj individualnih interesa i sposobnosti te se naglašava međuvršnjačko učenje.

Učenici s teškoćama i daroviti učenici

Radi zadovoljavanja odgojno-obrazovnih potreba učenika s teškoćama kurikulum se prilagođava u skladu sa smjernicama dokumenata Okvir za poticanje i prilagodbu iskustava učenja i Vrednovanje postignuća djece i učenika s teškoćama.

Radi zadovoljavanja odgojno-obrazovnih potreba darovitih učenika uvodi se razlikovni kurikulum u skladu sa smjernicama dokumenata Okvir za poticanje iskustava učenja i Vrednovanje postignuća darovite djece i učenika.

G. VREDNOVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA UČENJA U NASTAVNOME PREDMETU LIKOVNA KULTURA I LIKOVNA UMJETNOST

Elementi vrednovanja proizlaze iz domena ukazujući na različite aspekte znanja, sposobnosti i vještina učenika. Vrednovanje se treba temeljiti na kontinuiranome praćenju aktivnosti i napretka učenika.

Likovna kultura

VREDNOVANJE KAO UČENJE I VREDNOVANJE ZA UČENJE TIJEKOM UČENJA I POUČAVANJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA

Vrednovanje za učenje i vrednovanje kao učenje sastavni su dio procesa učenja i poučavanja. Učenici usvajaju i primjenjuju kriterije za vrednovanje stvaralačkoga procesa i likovnih/vizualnih radova. Vrednovanje se provodi tijekom čitavoga procesa učenja i poučavanja i obuhvaća:

- učiteljevo praćenje i bilježenje prolaska učenika kroz etape stvaralačkoga procesa (praćenje, promatranje i bilježenje učeničkih aktivnosti, analiza učenikova rada, procjena rada u skupini, razgovor s učenikom i izrada mapa za individualno praćenje učenika)
- bilježenje refleksije tijekom učenikova stvaralačkog procesa (vlastiti proces i proces drugih učenika / samovrednovanje i vršnjačko vrednovanje)
- portfolio učenika (vizualno i pisano bilježenje procesa koje uključuje skice, pisane i vizualne bilješke o razvoju ideja, fotografije procesa, fotografije radova, radovi itd.)
- rasprave tijekom stvaralačkoga procesa te rasprave o rezultatu rada.

VREDNOVANJE NAUČENOGA TIJEKOM UČENJA I POUČAVANJA PREDMETA LIKOVNA KULTURA

Vrednovanje se naučenoga provodi u skladu s ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda raspoređenih u tri domene. Domena Stvaralaštvo i produktivnost polazište je i poveznica svih odgojno-obrazovnih ishoda. Vrednovanje ishoda iz te domene predstavlja težište procjene postignuća učenika dok se vrednovanje realizacije ishoda iz drugih domena nadovezuje na nju. Radi točnijeg vrednovanja spojene su domene Doživljaj i kritički stav te Umjetnost u kontekstu. U prvome se ciklusu veća važnost u vrednovanju ovoga elementa ocjenjivanja daje doživljaju, a u drugome i trećem ciklusu razvoju kritičkoga mišljenja i povezivanju stvaralačkoga procesa s različitim kontekstima.

Elementi ocjenjivanja i vrednovanja uključuju:

1. stvaralaštvo (stvaralački proces)

– artikuliranje i razvijanje ideje, stvaranje udaljenih asocijacija, sposobnost improvizacije, primjena etapa kreativnoga procesa, refleksija i samorefleksija; vizualno i pisano bilježenje procesa, portfolio/e-portfolio

2. produktivnost (likovni/vizualni izraz: realizacija ideje u formi, u materijalu i u mediju)

– uporaba likovnih pojmova, likovnih materijala, tehnika i/ili vizualnih medija, prikaza motiva i originalnosti (stvaranje udaljenih asocijacija i ideja te izbjegavanje šablonskih i stereotipnih prikaza), uložena truda, izražene ideje (prijenos ideje u formu), dovršenosti radova te estetska osjetljivost

3. kritičko mišljenje i kontekst (percepcija i rekonstrukcija cjeline: vlastiti rad i rad drugih učenika, umjetničko djelo, kontekst)

– analiza i vrednovanje likovnih/vizualnih radova prema kriterijima: uporaba likovnih pojmova, likovnih materijala, postupaka i/ili vizualnih medija, prikaz motiva i originalnost, uloženi trud, izražena ideja i dovršenost rada

– analiza i vrednovanje procesa: odnos rezultata svake etape s cjelinom, refleksija i samorefleksija

- stvaranje različitih poveznica (analizom i praktičnom primjenom različitih iskustava i znanja) između umjetničkih djela, stvaralačkoga procesa, učenikova likovnoga/vizualnoga izraza i njihovih konteksta
- estetska osjetljivost (umjetnička djela, učenički radovi, okolina).

Učitelj daje opisnu procjenu određenih elemenata generičkih kompetencija: odgovornost, samostalnost i samoinicijativnost, komunikacija i suradnja:

- odgovoran pristup radu, motivacija, aktivno sudjelovanje u svim etapama učenja i poučavanja, uvažavanje mišljenja drugih, samoinicijativnost u radu
- stupanj suradničkoga učenja i komunikacije, tolerancija, uvažavanje i vrednovanje tuđega mišljenja, aktivnost u radu u skupini ili u radu u paru, doprinos radu skupine.

IZVJEŠĆIVANJE

Svrha izvješćivanja jest pravodobna, jasna i točna povratna informacija učenicima, roditeljima i učiteljima o postignućima u trima postojećim predmetnim domenama te u napredovanju u razvoju socijalnih, komunikacijskih i metakognitivnih vještina.

U prvome odgojno-obrazovnome ciklusu nema brojčanih ocjena, a koristi se kvalitativno opisivanje postignuća na ljestvici od tri stupnja: potrebna podrška, u skladu s očekivanjima, iznimno u odnosu na očekivanja.

Učenička se postignuća u drugome i trećem odgojno-obrazovnome ciklusu kvalitativno opisuju na isti način kao u prvome ciklusu, uz dodatno vrednovanje brojčanom ocjenom i zaključnom brojčanom ocjenom.

ODREĐIVANJE ZAKLJUČNE (PR)OCJENE

Zaključna (pr)ocjena postignuća učenika u učenju i poučavanju predmeta Likovna kultura proizlazi iz jasno određenih i razrađenih odgojno-obrazovnih ishoda. Davanje važnosti pojedinoj domeni u donošenju zaključne (pr)ocjene treba biti u suglasju sa zastupljenošću domena u nastavi kroz odgojno-obrazovnu vertikalnu.

Likovna umjetnost

(Pr)ocjenjivanje svakoga elementa u predmetu Likovna umjetnost može se provoditi usmeno i pismeno pa se time postiže raznolikost oblika ocjenjivanja unutar jedne domene/elementa. Vrednovanje se provodi na temelju pismenih ispita, analiza, kritičkih eseja, praćenja etapa istraživačkoga rada, primjeni stečenoga znanja i vještina u novim okolnostima.

VREDNOVANJE ZA UČENJE

- opisno se vrednuje učenikova samostalnost, odgovornost i zainteresiranost za nastavne sadržaje i napredak.

VREDNOVANJE KAO UČENJE

- treba se temeljiti na samoprocjeni i procjeni učenika njihovim uključivanjem u vrednovanje istraživačkih i projektnih zadataka tako da sami dogovaraju kriterije i mjere uspješnost svoje i tuđe izvedbe.

VREDNOVANJE NAUČENOGA

- vrednuje se primjena stečenoga znanja i vještina u novim okolnostima.

Elementi ocjenjivanja:

- **stvaralaštvo i produktivnost:** vrednuju se etape i rezultati istraživačkoga rada (osmišljavanje koncepta, istraživanje izvora, pisani rad, prezentacija vizualnih rješenja), likovne reinterpretacije
- **doživljaj i kritički stav:** vrednuje se primjena likovnog jezika u analizi, sposobnost odabira adekvatnih vrsta/dijelova analize, izražavanje vlastitog kritičkog stava i argumentirano iznošenje mišljenja, vještina vrednovanja umjetničkoga djela, predlaganje vlastitih rješenja
- **umjetnost u kontekstu:** razumijevanje umjetničkih djela i likovnih problema u odgovarajućemu kontekstu, smještanje djela u stil/razdoblje, dijakronijsko i sinkronijsko povezivanje.

Ocjene treba rasporediti prema broju ishoda u pojedinoj domeni tako da domena Stvaralaštvo i produktivnost čini 20% ocjene, domena Doživljaj i kritički stav 50% ocjene, a domena Umjetnost u kontekstu 30% ocjene.

ODREĐIVANJE ZAKLJUČNE (PR)OCJENE

Sve brojčane ocjene imaju jednaku vrijednost. Zaključna (pr)ocjena donosi se na kraju godine i upisuje u svjedodžbu. Učitelj daje procjenu generičkih kompetencija (odgovornost, samostalnost, samoinicijativnost, komunikacija i suradnja) služeći se listom procjena i ljestvicom od četiriju stupnjeva: potrebna podrška, zadovoljavajuće, dobro, vrlo dobro.

Učenička se postignuća u četvrtome i petom odgojno-obrazovnome ciklusu izražavaju brojčanom ocjenom i zaključnom brojčanom ocjenom.

DODATAK PRIJEDLOGU KURIKULUMA PREDMETA LIKOVNA KULTURA / LIKOVNA UMJETNOST

Izdvojeno mišljenje člana SRS za predmet Likovna kultura u OŠ, ishod A.1.

Ključna domena kurikuluma za LK je Stvaralaštvo i produktivnost jer se radi o predmetu koji se temelji na praktičnome radu, koji proizlazi iz upoznavanja osnovnih principa likovnoga izražavanja (odnosno iz upoznavanja likovnoga jezika). U ovome ishodu težište je maknuto sa samoga likovnog uratka i likovnoga izražavanja, a pretjerano je stavljeno na sam proces. Pritom je, međutim, došlo do određenih žrtvi – gledajući ishod koji se bavi samim likovnim stvaralaštvom (n.A1. ishod), uočljivo je da se zapravo dogodila promjena paradigme, no ne u smjeru poboljšanja.

Kurikulum za LK zaslužuje mnoge pohvale; sadržaji su osuvremenjeni postavljanjem jačeg naglaska na dizajn, arhitekturu i digitalne medije, kao i na kulturnu baštinu te društveni kontekst. Ipak, naglasak u navedenome ishodu n.A1. stavljen je na učenikovo poznavanje tehnika produkcije te na njihova opisivanja, retrospekcije i introspekcije primjene istih, dok je samo izražavanje (koje čak nije više nužno likovno) postalo manje važno. Uz retrospekcijsko opisivanje od učenika se traži da svojim radovima šalje nekakve poruke. Ovime se u izraz vraća literarnost, umjesto da se stječu specifična znanja našega područja. Komunikacija koja se očekuje na ovakav opisan način više se ne oslanja samo na likovni jezik (specifičan za naše područje), već se proširuje na korištenje svih jezika kao sredstava izražavanja (auditivno, literarno, kinestetički, performativno, vizualno), relativizirajući stručnost pojedinih područja. Također, uvođenje nekih umjetničkih formi (*performance, happening*, konceptualna umjetnost, umjetnička instalacija) kao obaveznih u dječjem izražavanju, postavlja pitanje učenikovih razvojnih sposobnosti za takvu djelatnost, posebno u razrednoj nastavi.

Inzistiranje na zadanim temama u tom je ishodu didaktički problematično jer se prevelik naglasak stavlja na ono što se prikazuje, umjesto na ono kako se prikazuje. U praksi, ovakav je naglasak često dovodio do stereotipnih likovnih rješenja, što dovodi do zatiranja likovne kreativnosti. Likovna kreativnost ovime se žrtvovala u ime neke druge, manje definirane kreativnosti. Nasuprot tome, smanjivanje likovnoga jezika odbacivanjem nekih pojmova i sintaktičkih načela, smanjuje mogućnosti likovnoga izražavanja u ime nekoga drugog izražavanja. Likovnim znanjima i vještinama didaktički se sprječava banalnost ilustriranja, koja je u praksi često dovela do posve nelikovnih i stereotipnih rješenja. Dakle, učenicima se ne treba dati samo literarna uputa o tome što se radi (kroz sirovu ikonografiju), već ponajprije likovna uputa kako se radi, korištenjem likovnih pojmova. Usvajanjem likovnih pojmova učenicima se nudi nov pogled na svijet, odnosno kultivirani opažaj, jer tim pojmovima mogu imenovati, osvijestiti, te estetski i kritički promisliti opaženo u svojoj okolini.

Napokon, u istom je ishodu pogrešno shvaćen pojam vizualnosti, odnosno vizualni rad.

Jezično gledajući, pojam „likovna umjetnost“ ne odgovara engleskomu pojmu „visual arts“. Treba uzeti u obzir da se različiti jezici koriste različitim koncipiranjem jezičnih znakova; u ovom slučaju, izraz „likovan“ vrlo je specifična hrvatska riječ koja sa sobom donosi i određenu konotaciju, koje u engleskome jeziku nema (jednako kao što engleski jezik ne poznaje niti riječ, niti koncept pojma „odgoj“, a hrvatski jezik nema ekvivalent za engleske riječi „image“ i „picture“) (Butina, 1984; Muhović, 2012). U hrvatskome jeziku, „vizualno“ se odnosi na sve što je vidljivo (a sve što je vidljivo nije obvezno umjetničko djelo), dok likovnim nazivamo ljudsku intervenciju na vizualnome polju kojem je kvalitativna i stvaralačka nadgradnja. To je vidljivo u nazivima ustanova koje odgovaraju našoj Akademiji likovnih umjetnosti – one se prijevode ne prevode kao *Academy of Visual Arts*, već kao *Academy of Fine Arts*, ili na francuskome *Académie des Beaux-Arts: lijepe umjetnosti*, jer je pojam „lijepo“ najbliže što imaju našem pojmu „likovno“.

Riječ „likovno“ u svojemu korijenu sadrži „oblik“ – likovno je ono što je oblikovano, i to ljudskom rukom. Ovo je važno jer vizualne pojave mogu biti i prirodne, a umjetnost nije prirodna, što joj i sam naziv kaže („umjetnost“ je umjetna, engl. *art is artificial*). Nadalje, likovno je ono što je intelektualno osmišljeno, dok je vizualno ono što „nije ništa posebno za vidjeti“, kako kaže slovenski autor Jurij Selan (2012). Ekvivalentno, kad se govori o glazbenoj umjetnosti, ne govori se o *auditivnoj* umjetnosti jer se glazba temelji na *tonu*, a ne na *zvuku*. Svaki ton jest zvuk, ali svaki zvuk nije ton (jer ton mora biti artikuluran); analogno, ono što je likovno jest vizualno, ali sve što je vizualno nije istodobno i likovno.

Ideja da noviji mediji, kao što su recimo film i fotografija, nisu likovni već vizualni, nije točna. Film, kao zasebna umjetnost, u sebi sadrži razna područja (riječ, pokret i zvuk, recimo), a polje našeg interesa je ponajprije likovni aspekt filma. Primjerice, Nikola Tanhofer autor je knjige o boji na filmu, kojoj pristupa kao ponajprije likovnomu fenomenu. Uostalom, neki poznati redatelji (recimo David Lynch) studirali su slikarstvo, kao i neki fotografi (recimo Henri Cartier-Bresson). Govoreći o fotografiji, upravo je ona najočigledniji medij za pretvaranje vizualnoga (onog što se snima) u likovno (ono što je snimljeno, ako je snimljeno znalački; ako nema znanja i vještine, tada je fotografija ostala samo vizualni zapis). I Power Point prezentacija može biti samo vizualna, a

može biti i likovna. Prema tome, likovnost je baza arhitekture, dizajna, filma, fotografije, pa i digitalnim prezentacijama.

Poseban je slučaj odnos likovne umjetnosti i vizualne umjetnosti. Vizualna umjetnost pojavila se u dvadesetom stoljeću, tek nedavno u odnosu na cjelokupnu povijest umjetnosti, pa je stoga vizualna umjetnost maleni podskup likovne umjetnosti. Prvim djelom vizualne umjetnosti smatra se „Fontana“ (pisoar) Marcela Duchampa. Od tada se otvorio svijet umjetničkih djela koja su ponajprije vizualna, a ne likovna. To su djela koja nisu čak niti rukotvorine (ona su tzv. *readymades*, već gotovi predmeti iz okoline), i ona nemaju likovnosti. Likovnost je zamijenjena *diskursom* – jezikom stvorenim kontekstom. Ta djela ponajprije ovise o svojem tumačenju, pa J. Selan (2012) kaže da ih ne moramo nužno *vidjeti* – moramo ih *znati*. Za razliku od likovne umjetnosti vizualna umjetnost ne preoblikuje, već ponovno (sekundarno) semantizira vidljivo, tj. daje mu nova značenja. Ovo je posve legitimno u suvremenim umjetnostima, ali treba imati na umu kako se takvo shvaćanje umjetnosti moglo pojaviti tek razgradnjom koncepta klasične, likovne umjetnosti (jednako kao što se Schönbergova atonalnost mogla pojaviti tek nakon tonalnosti, i bez nje nema smisla). Unutar sustava obrazovanja, razumijevanje likovne umjetnosti didaktički je preduvjet da bi se shvatila njezina nelikovna, vizualna negacija. Nastavom *vizualne* umjetnosti nije moguće objasniti svu ljudsku *likovnu* djelatnost od prapovijesti do sredine dvadesetog stoljeća. Ovdje si stvaramo nejasnoće koje ćemo uvijek imati teškoća objasniti unutar školskog koncepta obrazovanja.

Dodatno treba objasniti i odnos termina „likovna kultura“ i engleskoga termina „visual culture“. Iako se čini kao da se jednostavno radi o prijevodu iz jednoga jezika u drugi, tome nije tako. Koncept vizualne kulture nastao je na temeljima hermeneutike i tzv. „slikovnog obrata“ (eng. „iconic turn“ krajem osamdesetih godina dvadesetog stoljeća, a uključuje kulturološko tumačenje vizualnih pojava (Briski-Uzelac, 2008). Zbog toga, polje se vizualne kulture interdisciplinarno preklapa s psihoanalitičkom teorijom, neurologijom, studijima seksa, *queer* teorijom, studijima televizije, popularne kulture, reklama, interneta, novih tehnologija itd. Ovime se bave tzv. vizualni studiji. Krešimir Purgar, osnivač Centra za vizualne studije u Hrvatskoj, objašnjava to riječima: „Oni (*vizualni studiji*) polaze od činjenice da je kompletno područje vizualnog danas ravnopravno i da je svaki kritički stav koji problematizira sliku ili koji je problematiziran slikom jednakopravan i jednako zaslužuje da se njime – dakle, kao stavom o slici – pozabavimo; bez obzira o kojem predmetu, artefaktu ili pojavi izričemo kritički stav.“ (časopis *Kontura*, lipanj 2011, str. 16-21) Proučavanje *bilo* koje vizualne pojave je jednakovrijedno.

Ukratko, vizualni studiji bave se *interpretacijom*, a ne *stvaralaštvom*. I ne bave su nužno umjetnošću. A nastavnici kadar nije niti približno osposobljen za ovakvu vrstu djelatnosti jer ih nastavnici fakulteti i ne osposobljavaju za to.

Zbog svega navedenoga, mišljenja sam da aktivnost i sadržaj ovoga ishoda treba biti ponajprije likovnost, kroz *likovno* izražavanje i stvaranje, a ne vizualnost i vizualno izražavanje.

izv. prof. mr. art Miroslav Huzjak

Literatura:

Briski-Uzelac, S. (2008). *Vizualni tekst. Studije iz teorije umjetnosti*. Zagreb: CVS – Centar za vizualne studije.

Butina, M. (1984). *Slikarsko mišljenje: od vizualnega k likovnemu*. Ljubljana: Cankarjeva založba.

Kamhi, M. M. (2004). *Rescuing Art from 'Visual Culture Studies'*. Aristos. URL: <http://www.aristos.org/aris-04/rescuing.htm>

Muhovič, J. (2012). Likovna ali vizualna umetnost? V: *Likovno / vizualno*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta. Str. 27 – 58.

Purgar, K. (2011). *Suvremena umjetnost napustila je domenu povijesti umjetnosti*. *Kontura*, lipanj 2011, str. 16-21. URL: https://www.academia.edu/4081436/Suvremena_umjetnost_napustila_je_domenu_povijesti_umjetnosti

Selan, J. (2012). *Anesthesia. Sodobna umetnost in mehanizmi diskursa*. V: *Likovno / vizualno*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta. Str. 83 – 97.